

ГОДИНА IV ПРИЗРЕН 1996 БРОЈ 4 (14 и 15)

S blagoslovom Wegovog Preosvećenstva
Episkopa raškoprizrenskog dr Artemija

Izdaje: EPARHIJA RAŠKOPRIZRENSKA

Glavni i odgovorni urednik:
jeromonah Simeon (Vilovski)

Uređivački odbor:
arhimandrit Jovan (Radosavčević)
protojerej stavrofor Milutin (Timotijević)
protosinjel Atanasije (Rakita)
protojerej Zoran Grujić
jeromonah Sava (Javić)

Tehnički urednik:
Vojislav Jovičić

?

Tira : 1000

časopis izlazi četiri puta godišnje

adresa izdavača: EPARHIJA RAŠKOPRIZRENSKA
38400 PRIZREN, tel. 029/25426

štampa: ?

УМЕСТО УВОДА

GLAS OTACA

POUKE

Sveti Nektarije Pentapogski-Eginski

PREDGOVOR

Sveti Nektarije Pentapogski i Eginski, Ludotvorac, predstavqa jedan izuzetan dar Boga svetu u na„e sirma„ne dane dvadesetog veka. U njegovoj ličnosti otkriva se jedan veliki Otac Crkve, gde se svetost njegovog ivota povezuje sa blagoda u Ludotvorstva i pravoslavnog učenja.

Rodio se u Silimvriji Istočne Trakije 1846. godine. Prate i istorijski tok njegovog ivota, susrećemo ga u Carigradu, kao četrnaestogodi„ne dete, da radi i da uči; u Novom manastiru na Hiosu da se postrizava za monaha (1876) i rukopola e za akona (1877); u Atini, da završava svoje bogoslovsko obrazovanje (1885); u Egiptu, na petogodi„voj slu bi u aleksandrijskoj Patrijaršiji. Tamo je rukopolo en za svećenika (jeromonaha) (1886) i za Epiškopa pentapogskog (1889). Iz zavisti prema njegovom veoma „irokom delanju, biva oklevetan i uđagen iz Patrijaršije. Vraća se u Grčku 1890, gde radi kao običan propovednik do 1894, kada prima upravu Bogoslovije Rizarija. 1908. godine iz zdravstvenih razloga podnosi ostavku i povlači se na Eginu, u ženski manastir Svete Trojice, koji je on sam osnovao 1904. Tamo je boravio kao duhovnik manastira do kraja svoga ivota (1920).

Jedan svećeni put, dug 74 godine, prepun plodova Svetoga Duha. Posti, bdenje, moli se. Poistove uje vođu svojom sa vođom bo anskom i postaje čovek Bo ži, „stradanjem uče i se bo anskim stvarima“. Bogosluži kao aneo, moli se ne dodiruju i zemlju. Pokazuje se kao vatreni ljubitelj Svete Trojice i proslaviteq iz srca Presvete Bogorodice. Bogoslov bogonadahnut i pisac neumoran. Propoveda, ispoveda, savetuje, rrtvuje se za bližega. Njegove su milostiwe bezgranične. „udodejstva neiscrpna. Njegovo prisust-

vo uspokojava, umiruje, nadahnuje sve. Vaistinu je veliki, i za to duboko smiren. On je Arhijerej Najvišega, ali biva i listaš, batovan, obu ar i zidar, do svoje starosti. Teško je klevetan, a on mimo podnosi, moli se, oprata, zahvačuje za sve. On je jedan podra ateq krotkog i smirenog Isusa, kojega Crkva zvanično proglaša za za Svetoga 1961. godine.

Odblesak ovog svetog ivota predstavqaju wegovi pisani tekstovi. Ovde prikazujemo jedan mali buket wgovih poslanica, prilago ene današwem jeziškom obliku, jedan zbornik od sa etih i opšimih pouka Svetiteqa, koje se odnose na duhovni ivot i borbu savremenog hrišćanina.

Neka ovaj mali pregled bude jedan dar qubavi prema monah-qubivoj bra i našoj, a istovremeno jedna wotanica blagodarnosti Svetitequ našega veka, povodom ovogodišwog jubileja 150 godina od wegovog ro ewa.

1. oktobra 1996. g.

Oropos

Svešćeni manastir Paraklit

POUKE

PUT SREŠE:

Nema ništa ve e od listog srca, jer jedno takvo srce postaje presto Bo ji. A šta ima slavnije od prestola Bo jeg? Sigurno ništa. Sam Bog ka e za one koji su listog srca: „Useli u se u wih, i iveru u wima, i bi u im Bog, i oni e biti moj narod“ (II Kor. 6, 16)

Ko je dakle sre niji od ovih qudi? I koje blago im mo e nedostajati? Ne nalaze li oni sva blaga i sve darove Duha Svetoga u svojim bla eni dušama? Šta im viš e treba? Ništa, vaistinu, ništa! Jer imaju u srcu svome najve e blago: samoga Boga!

Koliko su u zabludi qudi koji tra e sre u daleko od samih sebe, u tu im zemqama i putovawima, u bogatstvu i slavi, u velikom imawu i u ivawima, u sladostraš u i u svim raskošima i taštinama koje za svoj kraj imaju goršinu! Izgrađwa kule sre e izvan našeg srca, liši na zgradu koja se zida na zemqištu koje se quqa od neprestanih zemqotresa. Brzo e se jedna takva zgrada srušiti na zemqu.

Bra o moja! Sre a se nalazi u vama samima, i bla en je šovek koji je to shvatio. Ispitajte srce vaš e i vidite wegovo duhovno stawe. Mo da je izgubilo svoju smelost pred Bogom? Mo da se savest buni zbog prestupa Wegovih zapovesti? Mo da vas osu uje za nepravde, za la i, za propuštawe vaših du nosti prema Bogu i

bli wemu? Ispitajte mo da su zlo e i strasti ispunile va„e srce, mo da je ono skliznulo na krive i te„ko prohodne puteve...

Na alost, onaj koji je zapustio svoje srce, li„en je svih onih blaga, i pao je u mno„tvo zala. Proterao je radost i napunio se gor„linom, tugom i sikiracijom. Proterao je mir i zadivio muku, nemir i strah. Proterao je qubav a primio je mrwu. Proterao je, na kraju, blagodatne darove i plodove Svetoga Duha koje je primio u kr„tewu, a usvojio je sva ona zla, koja line Łoveka bednim i nesrenim.

Bra o moja! Mnogomilostivi Bog ho e sre u svima nama i u ovom i u drugom ivotu. Zato je osnovao svoju svetu Crkvu. Da nas ona Łisti od grehova, da nas osve uje, da nas izmiruje sa Wim, da nam daruje blagoslove neba.

Crkva ima ra„ireno naruŁje svoje da nas primi. Pohitajmo brzo svi koji imamo optere enu savest. Pohitajmo, i Crkva je spremna da skine prete„ko brene na„e, da nam daruje smelost pred Bogom, da ispunj srce na„e sre om i bla enstvom...

SVETO KR 'TEWE :

„Koji se god u Hrista krstiste, u Hrista se obukoste“ (Gal. 3, 27).

Kako nam veliku istinu javqa apostol Pavle sa ovo malo reŁi!

Kr„teni hri„ani ne nose starog Łoveka sa strastima i sa wegovim gre„nim egama, nego su obuŁeni u novog Łoveka, obukli su se u samoga Hrista koji sada ivi u wihovim srcima. I reŁ „obukoste“ ne odnosi se na neku prostu i spoqa„wu ode u, nego na ne„to mnogo dubqe, na ne„to su„tinsko i neoduzimqivo.

Verom na„om u Hrista i kr„tewem oblaŁimo se u samog Hrista i postajemo deca Bo ija, obitali„ta Presvetoga Duha, hramovi Bo jji, sveti i savr„eni, bogovi po blagodati.

Tako, dakle, zbacili smo sa sebe trule nost i obukli se u netrule nost. Svukli smo Łoveka greha, i obukli se u Łoveka pravde i blagodati. Proterali smo smrt i obukli se u besmrtnost...

No, da li smo razmi„qali i o velikim obavezama koje smo, kr„tewem svojim, preuzeli pred Bogom? Jesmo li postali svesni da smo du ni da se vladamo kao deca Bo ija i kao bra a Gospoda na„ega? Da imamo obavezu da poistovetimo voqu na„u sa voqom Bo jom? Da, kao Wegova deca, treba da ostanemo slobodni od greha? Da smo du ni da Ga volimo svom snagom svojom, iz dubine du„e i srca? Da smo du ni da ga obo avamo i da Łeznemo da se sjedinimo sa Wim za uzek? Jesmo li, dakle, razmi„qali da srce na„e treba da bude ispuweno qubavqu, tako da se ona preлива i na na„e bli we?

Imamo li ose aj da smo du ni da postanemo sveti i savr,,eni i ikone Boga, i deca Boga i naslednici Carstva nebeskog?

Za sve ovo du ni smo da se borimo, kako se ne bi pokazali nedostojni poziva koji nam je Bog uputio i bili odbaeni... Da, bra o moja, borimo se sa revno,, u i samoodreewem da bismo pobedili. Niko od nas da ne izgubi hrabrost, da ne bude nemaran, da se ne upla,,i, da se ne prepadne pred rovovima duhovne borbe. Jer imamo pomo nika Boga, koji nas osna uje na te,,kom putu vrline.

DUHOVNA BORBA :

Ciq na,,eg ivota je da postanemo savr,,eni i sveti. Da se poka emo deca Bo ija i naslednici Carstva nebeskoga. Pazimo da ne bismo, mo da, zarad ovoga ivota bili li,,eni budu eg. Da ne bi, mo da, zbog ivotnih briga i nespokojstva zanemarili ciq na,,eg ivota.

Post, bdewe, i molitva same od sebe ne donose egene plove, zato „to one nisu ciq na,,eg ivota; predstavqaju samo sredstva za postizawe ciqa.

Ukrasite va,,e svetiijke vrlinama. Borite se da odbacite strasti du,,e. Olistite srce va,,e od svake neListote i dr ite ga Listo, da bi do,,ao i uselio se u vas Gospod; da bi vas ispunio Sveti Duh svojim bo anskim darovima.

Deco moja qubqena, sav va,, trud i briga da su u tome. To da bude ciq i Le wa nezaustavqiva. Za to sva va,,a molitva Bogu.

Tra ite svakodneвно Gospoda; ali unutrta u srcu va,,em a ne negde izvan wega. I kad Ga na ete, stanite sa strahom i trepetom kao Heruvimi i Serafimi, jer je srce va,,e postalo presto Bo ji. Ali da bi ste prona,,li Gospoda, smirite sebe do praha, jer se Gospod gnu,,a gordih, dok qubi i pose uje smirene srcem. Zato i govori: „Ali na koga u pogledati? na onoga ko je smirena duha i ko drh e od mojih reLi“ (Is. 66, 2).

Bori se u dobroj borbi i Bog e te osna iti. U borbi susreemo slabosti, nedostatke i gre,,ke na,,e. Borba je ogledalo na,,eg duhovnog stawa. Ko se nije borio, nije upoznao sebe samog.

Pazite Lak i na male pogre,,ke. Ako vam se iz nepa we desi neki greh, ne gubite nadu, nego ustanite brzo, pripadnite Bogu koji ima mo da vas podigne. Preterana alost krije u sebi gordost.

Preterana alost i bezna e „tetne su i opasne, i Listo puta preuvelikavaju se od strane avola da bi prekinuo napredovawe onoga koji se bori.

U sebi imamo slabosti i strasti i mane duboko ukorewene. Sve to ne mo e se prelomiti preko kolena, niti pomo u slabosti

i te, ke alosti, nego trpewem i istrajno, u, hrabro, u, trudom i oprezno, u.

Put koji vodi u savr, enstvo jeste dug. Molite se Bogu da vas osna i. Da se trpewem susretnete sa va, im padovima, i po, to brzo ustanete, da hitate a ne da stojite, kao deca, na mestu gde ste pali, pla, u i i ridaju i neute, no.

Bdite i molite se da ne padnete u napast. Ne o, ajavajte ako padate l, esto u stare grehe. Mnogi od wih su jaki i po prirod i po navici. Me utim, vremenom i priqe no, u pobe uju se. Ni, ta da vas ne baci u bezna e.

I S K U ' E W A :

Isku, ewa se popu, taj u da bi se otkrile skrivene strasti, da bi bile pobe ene i tako se du, a iscelila. I isku, ewa su znak bo anske milosti. Zato imaj poverewe u Boga i tra i pomo Wegovu, da bi te ukrepio u tvojoj borbi. Nada na Boga nikada ne vodi u bezna e. Isku, ewa donose smirenoumqe. Bog zna izdr qivost svakoga od nas i dopu, ta isku, ewa po meri na, e mo i. Me utim, da se trudio i mi da budemo uvek budni i oprezni, da sami sebe ne uvaqujemo u isku, ewe.

Poverite se Bogu blagome, mo nome, ivome i On e vas odvesti u pokoj. Posle isku, ewa sleduje duhovna radost. Gospod prati one koji trpe isku, ewa i alosti radi Wegove qubavi. Ne budite, dakle, malodu, ni i ne pla, ite se.

Ne elim da tugujete i da se smu ujete zbog onoga „to vam se doga a suprotno va, oj voqi, ma koliko da je ona pravedna. Jedna takva alost (neumerena) svedo, i da postoji egoizam. „uvajte se egoizma koji se krije pod formom pravednosti. „uvajte se i nesvojevremene tuge koja nastaje posle nekog pravednog prekora. Preterana tuga zbog svega toga jeste od ne, astivoga. Samo je jedna istinita tuga. Ona koja nastaje kada dobro upoznamo alosno stawe u kome se nalazi na, a du, a. Sve ostale tuge nemaju nikakve veze sa blagoda u Bo jom.

Trudite se da da sa, uvate u srcu svome radost duha Svetoga i ne dopustite ne, astivome da izlije u wega svoju gor, inu. Pazite! Pazite, da se raj koji je u vama ne pretvori nekako u pakao.

M O L I T V A :

Glavno zanimawe , oveka jeste molitva. „ovek je stvoren da slavi Boga. To je zanimawe koje mu odgovara. Ono samo obja, wava wegovu duhovnu ipostas. Ono samo opravdava wegovo izuzetno me-

sto u tvorevini. "Ovek je stvoren da oboava Boga i da učestvuje Wegovoj boanskoj dobroti i blaenstvu.

Budu i kao ikona Boija, Ćovek Ćezne za Bogom i hita sa udvom da se uzdigne ka Wemu. Molitvom i pesmopojawem se veseli. Duh mu se raduje i srce igra. 'to se vi,,e moli, du,,a mu se sve vi,,e osloba a od svetskih ega i ispuwava se nebeskim dobrima. I „to se vi,,e odvaja od zemagskih stvari i ivotih zadovoljstava, utoliko vi,,e u iva u nebeskim radostima. Poku,,aj i iskustvo uveravaju nas u ovu istinu.

Bogu se uga a onim molitvama koje se prinose na odgovaraju i naĆin; to jest sa oseawem nesavr,,enosti i nedostojnosti na,,e. Me utim, da bi postojalo takvo oseawe, zahteva se savr,,eno odricawe od nas samih ravih, kakvi jesmo, i pokoravawe zapovestima Bojim; zahteva se smirewe i neprekidna duhovna delatnost.

Polo ite sve svoje brige na Boga. On promi,,qa o vama. Ne budite malodu,,ni i neuznmiravajte se. Onaj koji ispituje tajne dubine du,,e Ćovekove, poznaje i va,,e ege i ima mo da ih ispuni kako samo On zna. Vi da i,,tete od Boga i da ne gubite smlost. Ne mislite da, po,,to je va,,a ega sveta, imate pravo da se alite (gunate) kada va,,e molitve ostanu neusli,,ene. Bog ispuwava va,,e ege na naĆin koji vi ne znate. Budute dakle spokojni i prizivajte Boga.

Molitve i moqewa same po sebi ne vode nas u savr,,enstvo. U savr,,enstvo vodi Gospod koji dolazi i obitava u nama, kada mi izvr,,avamo Wegove zapovesti. I jedna od prvih zapovesti jeste da u ivotu na,,em bude voqa ne na,,a, nego Boija. I da biva sa taĆno,, u sa kojcm biva na nebu od anela. Da bi mogli i mi da kaemo: „Gospode, ne kako ja ho u, nego kako Ti“; „da bude voqa Tvoja kako na nebu tako i na zemqi“. Dakle, bez Hrista u nama, molitve i moqewa vode u prelest.

MIR :

Mir je boanski dar koji se daruje izobilno svima koji se izmire sa Bogom i izvr,,avaju Wegove boanske naredbe.

Mir je svetlost i be i od greha koji je tama. Gre,,nik nikada mira nema.

Eborite se protiv greha i da vas nikada ne uznemiri ustanak strasti u vama.

Ako u borbi sa wima (strastima) pobedi,, tada je ustanak strasti za tebe bio povod nove radosti i mira. Ako bude,, pobe en da ne bude tada se ra a tuga i nemir. Ako opet, posle o,,tre borbe, nadvlada na momenat greh, ali ti ostane,, uporan u borbi, tada pobe uje,, i mir ponovo dolazi.

„Starajte se da imate mir sa svima i svetost, bez koje niko ne e videti Gospoda“ (Jevr. 12, 14).

Mir i svetost su dva neophodna uslova za onoga koji sa ud-
wom tra i da vidi lice Bo ije. Mir je temelj na kome se utvr uje
svetost.

Svetost ne ostaje u nemirnom i gnevqivom srcu. Gnev koji
dugo ostaje u na„oj du„i, stvara neprijateljstvo i mr wu prema
bli wemu. Zato se i zahteva brzo pomirewe sa bratom na„im, da ne
bi ostali bez blagodati Bo ije koja osve uje srce na„e.

Onaj koji je u miru sa samim sobom, u miru je i sa bli wim svo-
jim, u miru je i sa Bogom. Jedan takav Lovek pun je svetosti zato „to
sam Bog u wemu obitava.

QUBAV :

Starajte se da imate qubav. I„tite svakodnevno od Boga qu-
bav. Zajedno sa qubavqu dolazi svo bogatstvo dobara i vrlina. Vo-
lite, da biste bili vozeni od drugih. Dajte Bogu Litavo srce va„e,
da bi ste ostali u qubavi. „Ko prebiva u qubavi, u Bogu prebiva i
Bog u wemu“ (I Jn. 4, 16). Du ni ste da imate veliku pa wu u me u-
sobnim odnosima i da po„tujete jedan drugoga kao sve„tena lica,
kao ikone Boga. Ne gledajte nikada na telo ili na lepotu wegovu,
nego na du„u. Pazite na ose awe qubavi, zato „to ako se srce ne
zagreva Listom molitvom, qubav je u opasnosti da postane telesna
i neprirodna; u opasnosti je da pomraži um i da sagori srce.

Treba da ispituujemo svakodnevno jer mo da qubav na„a ne
istiže iz sveze zajedničke na„e qubavi prema Hristu; mo da ne
izvire iz puno e na„e qubavi prema Gospodu. Onaj koji bdi da bi
sačuvaio Listu qubav, sačuva e se od zamki lukavoga koji poku„ava
malo pomalo da preobrati hri„ ansku qubav u qubav zajedničku
i sentimentalnu.

RASU—IVAWE :

Preporučujem vam da u svemu imate rasu ivawe i mudrost. Da
izbegavate krajnosti. Strogosti se poklapaju sa merama vrline.
Onaj ko nema velike vrline i takmiči se sa savr„enima, ele i da
ivi strogo, kao sveti podvi nici, on je u opasnosti da se pogordi
i da padne. Zbog toga da napredujete sa rasu ivawem i da ne iscr-
pujete telo prekomernim trudovima. Da pamтите da podvig tela
samo pona e du„i da stigne u savr„enstvo; savr„enstvo se posti-
e uglavnom borbom du„e.

Ne zatežite strunu preko mere. Znajte, Bog se ne može primorati „to se darova tiže. Daje ih kada to On hoće. 'to dobijamo, doijamo na poklon od božanske milosti.

Ne i„tite da stignete visoko u velike podvige, ako nemate vrlina, jer ste u opasnosti da padnete u prelest zbog preuzno„eva i preterane smelosti. Onaj koji traži božanske darove i visoka sozercawa, dok je još obremenen strastima, on se kao i nerazuman i gord prela„uje. Pre svega on treba da se bori za svoje oči„ewe. Božanska blagodat „age darove kao nagradu onima koji su se očistili od strasti. Silazi u njih bez buke i u čas koji ne poznaju.

GORDOST :

Gordost uma je satanska gordost, koja odriže Boga i huli na Svetoga Duha, zbog čega se mnogi te„ko i leže. To je jedan duboki mrak, koji smeta očima du„e da vide svetlost koja postoji u voj i koja vodi k Bogu, u smirewe, u equ za dobrim.

Nasuprot, gordost srca nije plod satanske gordosti, nego nastaje od različitih situacija i događaja: bogatstvo, slava, počasti, duhovni ili telesni darovi (obdarenost, lepota, snaga, ve„tina i td.). Sve ovo uznosi visoko um nerazumnih ljudi i tako postaju sujetni, iako nisu bezbojni... Oni često bivaju pomilovani od Boga, stradaju po božanskoj pedagogiji i urazumljuju se. Srce njihovo se soknu„ava, prestaje da traži slavu i ta„tine, i tako se iscekuje.

Va„e duhovno delawe neka bude ispitivawe srca va„eg. Može da se ugrezdi u wenu kao otrovna zmija gordost, strast koja rađa mnoga zla, koja umrtvljuje svaku vrlinu, koja truje sve. Protiv ovog luciferskog zla treba da se usmeri sva briga. Dan i no neka vam bude posao istraživawe toga zla.

Mislim da je biti istina ako kažemo da svoja „e duhovno stvarawe sastoji se u ustrajivawu i iskorenjivawu gordosti i wenog poroda. Ako se oslobodimo weni i ustoličimo u srcu našem smireno„umče, tada imamo sve. Jer gde se nalazi istinsko smirewe po Hristu, tamo se nalaze sabrane i sve ostale vrline koje nas uzdižu u ka Bogu.

HRIŠĆANSKO BLAGORODSTVO :

Hri„ani su dužni, saglasno zapovesti Gospodwoj, da postanu sveti i savr„eni. Savr„enstvo i svetost utiskuju se najpre duboko u du„i hri„anina, i otuda se odslikavaju i u wegovim mislima, eqama, rečima, delima. Tako. blagodat Božija koja postoji u du„i izliva se na celokupni unutra„wi karakter.

Hri,, anin je du an da bude blagorodan prema svima. Wegove reĹi i dela da odi,,u blagoda u Svetoga Duha koji obitava u du,,i wegovoj, tako da se svedoĹi wegovo hi,, ansko ivqewe i da se proslavqa ime Bo ije.

Onaj ko je umeren u reĹima, umeren je i u delima. Onaj koji pazi na reĹi koje treba da ka e, pazi i na dela koja treba da uĹini, i nikada ne i pre i granicu dobrog i vrlinskog pona,,awa.

Umilne reĹi hri,, anina odlikuju se ne no,, u i blagorodstvom. Od wih se ra a qubav, one donose mir i radost. Nasuprot tome, praznoslovqe ra a mr wu, tugu, prepirku, nemir i sukobe.

Stoga, dakle, budimo uvek blagorodi. Nikada sa na,,ih usana da ne si e r ava reĹ, reĹ koja nije posoqena blagoda u Bo jom, nego uvek samo reĹi umilne, blage, reĹi koje svedoĹe blagorodstvo po Hristu i obdelanost du,,e na,,e.

SLAVOSLOVQE :

Hri,, anin je du an da proslavqa Boga i telom i duhom svojim. Uostalom, obadvoje pripadaju Bogu, pa prema tome, niko nema pravo da ih bezĹasti i kvari, nego kao sveta i sve,,tena treba da ih koristi sa velikom blagodarno,, u.

Onaj koji se se a da i telo i duh wegov pripadaju Bogu, ima jedno po,,tovawe i jedan mistiĹni strah za wih, i to dovodi do toga da ih dr i besprekorne i Ĺiste od svake neĹistote, u neprekidnom op,,tewu sa Onim koji ih osve uje i ukrepquje.

“ovek proslavqa Boga telom svojim i duhom svojim najpre, ako se se a da je osve en Bogom i sjedinio se sa wim, a zatim kada sjediwuje svoju voqu sa voqom Bo jom tako da uvek izvr,,ava dobru i blagougodnu i savr,,enu voqu Wegovu. Jedan takav Ĺovek ne ivi sebi, nego Bogu. Radi za carstvo Bo ije na zemqi. Za sve proslavqa Boga, reĹima i delima. Wegova dela, koja Ĺini za dobro svoga bliwega, daju povoda za slavoslovqe bo anskog imena. fiivot wegov, obasjan bo anskom svetlo,, u, svetli kao jaka svetlost. Tako wegovo ivqewe biva vo a ka Bogu za sve oni koji Ga jo,, nisu upoznali.

Preveo sa grĹkog
Episkop Artemije

ДОГМАТИКА

TAJNE I VRLINE KAO SREDSTVA I PUT USVOJENJA SPASENJA

GLAVA DRUGA

(ARETOLOGIJA)

(Nastavak iz br. 14. i 15.).

Svojim ovaploćenjem u svetu vidljive stvarnosti, Isus Hristos je postao i ostao zauvek jedino „novo“ pod suncem. Gospod „postaju i čovek“, nije došao u svet da donese ljudima nešto „novo“, nego da On postane to „novo“. Mnogi smatraju ili čele da smatraju Isusa Hrista prosto kao jednog novog „učitelja“ (kao primera radi, bogati jevanđelski mladi (Mt. 19, 15)), koji je doneo ljudima „novo učenie“, predao neke „nove“ zapovesti (kao onu o čuvanju (Jn. 13, 43)) itd. Ali ograničeno poslanstvo Logosa Boga je u svet na „dopunu“ ili prosto „ispravljeno“ starog zakona, značilo bi da kenozisu (istočeni) Boga postavljamo veoma nizak čin, čin kojeg je mogao Bog da ostvari i bez dolaska i istočeni Svoga, podizanjem nekog „novog“ proroka u Izraelu.

Naprotiv, čin dolaska Logosa Boga je u svet jeste neuporedivo viši. Logos Boga je postao je čovek i doveo me u ljudima, ne samo da bi ih učio našem „novom“, nego i da pokaže da je On uistinu život („Ja sam život“ (Jn. 11, 25); „Ja sam hleb života“ (Jn. 6, 35)), i pre svega da daruje ljudima „novi“ život. Stoga, sve „to je činio, sve „to je govorio i učio, slušajte i ovome čini. Zato je i mogao da kaže: „Reči koje vam govorim duh su i život su“ (Jn. 6, 63). Apostoli su to osetili i ispovedili kroz usta apostola Petra: „Gospode, kome ćemo oti i? Ti imaš, reči života večnoga“ (Jn. 6, 68). Život je dakle bio ono „to je nedostajalo čoveku i tada (kao i danas, kao i uvek) i za kim je čovek imao veliku potrebu. Kroz greh i zlo čovek se pogružio u propadljivost i smrt i približio se ivici

nebi a¹. "ovek, budu i odre en da duhovno raste i da stigne do ne-izrecive tajne bo anskog Bi a, pao je u ne-bi e. Otuda, pravo govori o. Florovski da, po svetom Maksimu, greh i zlo jesu kretawe prema dole, koje udaquje od Boga. "ovek ne samo da ne preobra ava i ne oduhovquje svet ili prirodu, u koju je postavqen kao sve-„tenik i prorok, ne samo da ne uznosi prirodu iznad wenog nivoa, nego i sam silazi, spu„ta se ispod svoje mere. Prizvan u obo ewe, postaje slišan nerazumnim ivotiwama. Pozvan u bi e, izabira ne-bi e²

Beznade no stawe Łoveka bilo je mogu e da se popravi samo kroz novo o ivotvorewe, ulaskom fiivota u predeo smrti³ Upravo radi toga je Logos Bo ji si„ao u svet, „da...satre onoga koji ima mo smrti“ (Jevr. 2, 14).

Iz ropstva grehu, smrti i avolu, u kome se Łovek nalazio posle pada Adama, izbavqa ga i osloba a samo Gospod Isus Hristos, zato „to „nema ni u jednome drugom spasewa, jer nema drugoga Imena... kojim bismo se mogli spasti“ (D. A. 4, 11-12). Logos Bo ji Svojim Domostrojem uistinu je izvr„io spasewe qudi, primiv„i na sebe celokupnu qudsku prirodu. Ali kako u padu, tako i u spasewu Łoveka, wegova sloboda voqe odigrala je glavnu ulogu. Sveti Maksim koliko u padu, toliko i u spasewu razlikuje u Łoveku dva elementa: voqu (proizvol, slobodnu odluku) i prirodu (su-„tinu). Greh voqe (ka wive strasti διαβεβλημένα πάθη) bio je uzrokom greha prirode (neka wive strasti ἀδιάβλητα πάθη), koji se sastoji u grubosti, u stradalnosti i u smrtnosti Łovekovog tela. U spasewu vlada obratni poredak. To jest, iscelewe prirode postaje uzrokom iscelewa voqe. Priroda je isceqena jednom zauvek od strane Hrista bez konkretnog uqe„ a svake qudske ližnosti, Łak i nezavisno od mogu nosti wihovog uqestvovawa⁴, jer e vaskrsnuti i gre„nici. Ali oslobowe svakog pojedinca zavisi od wegovog ližnog podviga. Na takvo oslobowe svaki je pozvan kroz Hrista i u Hristu⁵ To znaži, drugim rełima, da spasewe, koje je Gospod ostvario u Sebi za sve qude, treba da se usvoji od strane svakog Łoveka, da postane wegovo (ližno) spasewe. Mogu nost za to

¹ „Pad prvozdanoga, o kome svedoži Sveto Pismo i otažko Predawe Crkve, predstavqa se kao prvi susret Łoveka sa ni„ta“ (Κωνστ. Παπαπέτρου, Προπατορικόν άμάρτημα, έν ΘΗΕ, I, 'Αθήναι 1966, στήλ. 637. Πρβλ. S. Verhovskoj, Bog i celovek, Nju Jork, 1956, str. 260-261).

² G. Florovski, Vizantijskie otci V – VIII, Paris 1933, str. 219.

³ Isto, str. 220. Sveti Grigorije Niski, govore i o ovaplo ewu Boga i Wegovom iskupiteqskom delu, ka e i slede e: „Jer povratak od smrti Onoga (tj. Hrista kroz vaskrsewe), postaje poqetak povratka smrtnog roda u besmrtni ivot“ (Αόγ. Κατηχ. 25 [PG 45, 68A]).

⁴ G. Florovski, Vizantijskie otci V – VIII, Paris 1933, str. 220.

⁵ Isto.

daje Sam Isus Hristos. On je osnovao Crkvu svoju, u kojoj i kroz koju svaki čovek ima zaista mogućnost usvajanja spasenja u Hristu. život u Crkvi i sa Crkvom jeste upravo onaj NOVI život, kojeg je Gospod Isus Hristos darovao umirućem čovečanstvu. Crkva je jedinstveno mesto spasenja u svetu, ona je zajednica života čudi sa jedinim istinitim Bogom. Darodavac ovog novog života u Crkvi jeste Duh Sveti i „životvorni“⁶, koji savršava ovu službu od onog velikog dana prve Pedesetnice, pa kroz sve vekove do kraja sveta. To je isti Duh, koji se u početku stvaranja sveta „naučava“ nad vodom“ (Post. 1, 2) i uliva, „e život u mrtvu materiju. Arterije (ili sprovodnici) Crkve, kroz koje životvorni Duh izliva novi život u čude, jesu svete Tajne Crkve i svete vrline. Bog predaje sebe ljudima kroz svete tajne, kroz koje članovi Crkve primaju božansku blagodat, neophodnu za novi život; dok kroz vrline čovek predaje sebe Bogu, svesno i dragovoljno postaju i kroz podvige prijemljivi za božanske darove. Tajne Crkve su sprovodnici (kanali) božanske blagodati, bez koje je nezamisliv hribožanski život. Od momenta krštenja pa do same smrti, život hribožanina je bukvalno potopljen u okean božanske blagodati, koja se izliva na njega kroz svete Tajne.

Ova saradnja blagodati Duha Svetoga i slobodne volje čovekove za usvajanje i izvršavanje spasenja njega, kao člana tela Hristovog, to jest Crkve, predstavlja e predmet naučnog proučavanja u ovoj glavi naučnoga rada.

A. BLAGODAT SVETOGA DUHA U TAJNAMA I VRLINAMA

Kada god govorimo o blagodati Svetoga Duha, o blagodatnim darovima njegovim, koji se daju vernim, uvek mislimo na posebni način delovanja Svetoga Duha u Crkvi Božjivoj. Ovaj način delovanja je sotiriološki, zato „to Sveti Duh uvek vodi Crkvu i čude u voj „u svaku istinu“, uvek je životvorac i životodavac. U Crkvi Duh Sveti uvek dela u ime Hrista, svedoči i o Njemu (Vidi: Jn. 15, 26). Po obe stvari samog Logosa „On (tj. Ute, iteq, Duh Sveti) e vas naučiti svemu i podseti e vas na sve „to vam rekao“ (Jn. 14, 26), jer ništa ne e govoriti „od sebe“ (Jn. 16, 13)⁷ Me utim, na takav način, niti se iscrpuje, niti se ograničava delovanje Svetoga Duha u svetu. On dela svakako i van Crkve, ali potpuno na drugi način, na način ne-sotiriološki, na način ontološki. Ovaj

⁶ Vidi: Na hvalitne stihire, Samoglasna 2, na Pedesetnicu. Pentikostar.

⁷ Vidi: Σ. Παπαδοπούλου, Πατέρες, Αύξησης τῆς Ἐκκλησίας, Ἁγιον Πνεῦμα, Ἀθήναι 1970, str. 28-36.

„ne-sotiriolo„ki“ način delava Svetoga Duha van Crkve, ne pokazuje drugu vrstu božanske energije, nego prosto to, da bi ona postigla svoj cilj, u domenu ontologije (na pr. stvarave, ili održavave sveta) ne potrebuje slobodan odgovor ili saradnju stvorenih bića.

Sveti Maksim jasno raspoznaje različite načine prisustva i delava Svetoga Duha u svetu. Po wemu, izričito „Duh Sveti je prisutan u svim bićima, posebno u onima koji su obdareni raumom... I stvarno nalazimo mnoge čude me u krajnjim varvarima i nomadima da pokazuju dobronamernost, odbacuju i zverske zakone koji u wima oduvek vladaju. Tako dakle u svim (qudima) prosto postoji Duh Sveti“⁸ Prosto prisustvo Svetoga Duha „u svima“, kao „to ka e sveti Otac, rekli bismo da se pojavljuje u prirodnim darovima ili u sposobnostima (talentima) (kao razumnost, savest, vođa, ili dar kwi evnosti, filosofije, majstorluka), koje su mawe ili vi„e svojstvene svakom čoveku, jer predstavljaju prirodna svojstva, koja su od samog stvarawa usa ena u wega Duhom Svetim. Me utim, ovi darovi Svetoga Duha u osnovi se razlikuju od onih darova koje Duh Sveti razdekuje samo vernim članima Crkve kroz svete Tajne. Darovi koji se u Crkvi daruju i razdekuju su mnogobrojni i raznovrsni, kao: „čubav, radost, mir, dugotrajewe, blagost, dobrota, vera, krotost, uzdržawe“ (Gal. 5, 22) i td. i nisu svojstveni svim qudima, nego samo onima, koji ličnim podvigom u telu Hristovom sarađuju sa Svetim Duhom.

Darovi prve kategorije (tj. prirodna svojstva i sposobnosti) nemaju sotiriolo„ki karakter za čoveka, ako se ista, ulaskom čoveka u Crkvu, ne poma u i ne osvete darovima druge kategorije; i tada mogu prosto da pomognu u delu spasewa na„ega, i opet samo kao drugostepena⁹ Sveti Maksim, pored uverewa da „u svima prosto jeste Duh Sveti“, veoma jasno pravi razliku između delovawa Svetoga Duha u hri„anima i u ne-hri„anima, ili u Crkvi i izvan Crkve, to jest između sotiriolo„kog i ne-sotiriolo„kog delovawa Wegovog, govore i: „Nalazi se dakle u svima prosto (tj. Duh Sveti), ukoliko sve sadr i (u sebi), o svima promi„ga i (u

⁸ Talasiju 15 (PG 90, 297 B). A. Riou podvlaže i ulogu Crkve po svetom Maksimu, pi„e da je „Crkva onaj objediuju i faktor, koji povezuje Boga i svet, no ne vi„e na spoqa„wi način kroz nametawe svesilne i neophodne uzročnosti, nego na unutra„wi način, u srcu sveta i čoveka. Jer dok je u palom svetu Bog prisutan po načinu fizičke uzročnosti, Crkva je jednom i zauvek telesno prisustvo Wegovo, ikonično prisustvo Boga u svetu“ (Le monde et l' Eglise, selon Maxime le Confesseur, Paris 1973, str. 140-141).

⁹ Primer za to je prirodna mudrost gonitega Savla. Da ona nije okupana u Tajni kr„tewa i da nije sjediwena sa umom Hristovim (I Kor. 2, 16), nikada ne bi preobratiła Savla u ap. Pavla. Ona bi bila i ostala slična prirodnoj mudrosti Ničea, ili drugih ateista i necrkvenih mislilaca, pokazuju i se du„epagubnom i za wih same i za duge čude.

svima) pokre e prirodna semena (dobra); a na odr en naĚin (je prisutan) u onima koji su pod zakonom, jer izobliĚava prestupawe zapovesti, i obasjava ranije data obe awa o dolasku Hristovom; dok u svima koji su po Hristu (tj. vernicima), (On prebiva) pored reĚenoga, jo,, i kao Usinoviteq; a kao proizvo aĚ mudrosti (On ne prebiva prosto) ni u jednima do sada nabrojanim, ve samo u onima koji imaju duhovno rasu ivawe, i bogougodnim ivotom uĚinili su sebe dostojnim za obo avaju e useqewe Wegovo¹⁰. Iz Ěitavog uĚe-wa prepodobnog Oca izvodi se istina da Ěovek samo u Crkvi, kao ivi Ělan tela Hristovog, mo e da vodi „bogougodni ivot“, ra koji misli Pavle, kda pi,,e: „A ivim ne vi,,e ja, nego ivi u meni Hristos“ (Gal. 2, 20).

Bez ovakvog razlikovawa ontolo,,kih i u Crkvi razdavanih darova Svetoga Duha, s jedne strane ostaje nejasan onaj NOVI odnos Svetoga Duha prema svetu, koji je poĚeo na dan Pedesetnice i nastavqa se u Crkvi do danas i traje e do posledweg dana, a s druge strane ne budu i u stawu da poreknemo prisustvo Svetoga Duha u svetu i pre Pedesetnice kroz Wegove darove po nu nosti morali bismo priznati sotiriolo,,ko delovawe Svetoga Duha i van Crkve, i sledstveno mogu nost spasewa i bez Hrista, ovaplo enog Boga, stvar koja bi bila krajwe anticrkvena i antipravorlavna. Izme u ostalog, kroz predavawe vi,,e navedene razlike, postaje jasno za,,to i pored prisustva Svetoga Duha u svetu i pre Pedesetnice, i pored toga „to qudi nisu bili li,,eni prirodnih darova Svetoga duha, ipak su se oni nalazili u tami i senci smrti (Vidi: Mt. 4, 16), kao nemo no robqe weno, budu i najpre robovi greha i avola¹¹.

¹⁰. Talasiju 15 (PG 90, 297 D – 300 A). Ūp. Κεφ. διάφορα ΑΔ 73 (PG 90, 1209 A). Vidi: V. Iossky, *qH μυστική θεολογία τής ανατολικής Εκκλησίας*. Θεσσαλονίκη 1964, str. 209. i daqe. „Delo Svetoga Duha drukĚije se vr,,i pre ovaplo ewa Sina, drukĚije je za vreme i u ovaplo ewu, a drukĚije opet posle Pedesetnice“ (Μητρ. Μιλητουπόλεως Στυλιανού, *Τὸ qΑγιον Πνεῦμα ὡς Ἰρμηνεύς τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ζωοδότης τής Εκκλησίας*, ἐν qΔ Κληρονομιάq, τόμ. 4, [1972], τεῦχ. ΒΔ, str. 405 -406 i 413).

¹¹. Ovo razlikovawe delovawa Svetoga Duha potvr uje i V. Ioski, pi,,u i slede e: „Od pada (Adamovog) pa sve do Pedesetnice bo anska energija, netvarna i obo avaju a blagodat, osta e strana za Ěovekovu prirodu i ne e delovati u woj, sem izvana, stvaraju i otiske u du,,i“ (*Μυστική θεολογία...*, str. 153. Ūpor. A. Riou, nav. delo, str. 141). Me utim, bez ovog razlikovawa problem odnosa Svetoga Duha i sveta ostaje nere,,iv. Evo jednog primera koji to pokazuje na oĚigledan naĚin: Pozivaju i se na ulogu Svetoga Duha u obo ewu Ěovekove prirode, po svetom Grigoriju Niskom, N. Μουτσούλας pi,,e: „Po wemu (tj. sv. Grigoriju) Ute,,iteq, tre e Lice Svete Trojice, ne deluje samo u Crkvi, i posebno posle wegovog silaska na UĚenike. Budu i veĚno u Ocu i Sinu izgra uje u nama obo ewe“ (Nav. delo, str. 139). Iz ovoga mo e da se izvede zakquĚak da Sveti Duh izgra uje na,,e obo ewe i van Crkve Hristove, Ěak i pre Pedesetnice. To me utim, za Pravorlavnu Crkvu je neprihvatqivo. Uostalom i sam pisac u nastavku govori o obo ewu kao plodu ovaplo ewa Logosa, govore i: „Ro ewe (Isusa Hrista) je dakle bilo poĚetak obo ewa Ěoveka“ (str. 147). Ovo smo naveli da bi bila jo,, jasnija potreba razlikovawa (o kojoj je reĚ)

Samo tako mogu se shvatiti pravilno reči Spasitegeve o alo, - enim Učenicima: „Bog je za vas da ja odem, jer ako ja ne odem Ute, - iteq ne e do i k vama; ako li odem, posla u ga k vama“ (Jn. 16, 7).

Si, av, i Sveti Duh u dan Pedesetnice na Apostole (= na Crkvu), otpoše je svoje spasonosno (sotiriolo, ko) delovawe u svetu, o ivquju i qude i line i ih sposobnim za ivot u Hristu, koji se ivi u telu Hristovom Crkvi. Na taj način svaki Lovek posti e spasewe svoje, usvajaju i ono spasewe, koje je izvr, io u Sebi ovaplo eni Logos Bo ji, Gospod Isus Hristos.

Dakle, uteloviv, i dragovoljno sebe u Telo Hristovo, svaki Lovek du an je da ivi po primeru Isusa Hrista, da izgra uje svoje spasewe; da listi sebe od „u grehu“ ro ewa i da luva moralnu listototu, da bi dostigao u netgenost prirode. Jer, spasewe kao „to je u Hristu izvr, eno silom Wegovog Bo anstva, tako i u nama izvr, ava se silom bo anske blagodati Svetoga Duha koga je On poslao k nama. Po svetom Maksimu, Isus Hristos „Uznev, i se na nebesa i sednuv, i s desne strane Oca, nizposlao je Duha Svetoga na obružewe ivota, na prosve ewe i osve ewe du, a na, ih, i na pomu onima koji se radi svoga spasewa budu borili da ožuvaju Wegove zapovesti“¹². Prvi plod bo anske blagodati javqa se kod qudi ve od samog momenta wihovog utelovqewa u Crkvu. To je, pre svega, istinita vera u Isusa Hrista, kojom se On ra a u du, i vernika. Takva vera jeste požetak op, tewa Loveka sa Bogom. „Tako i u nama Logos stvoriv, i najpre veru, zatim postaje sinom na, e vere... Jer bez vere, nemamo nikakve smelosti da Mu se molimo“¹³. Vera je, po svetom Maksimu, upravo ona sila, koja sjediwuje Loveka sa Bogom, osiguravaju i mu tako večni ivot (Vidi: II Kor. 5, 7), jer „vera se jasno pokazuje kao sila ili dejstvujaju a veza nadprirodnog, neposrednog i savr, enog sjediwewa veruju eg sa Bogom u koga veuje“¹⁴.

Vera je, nema sumwe, prvi dar bo anske blagodati Loveku, ali ona (vera) se umno ava, razvija se i raste po meri na, ega truda. Otuda, po meri vere svaki vernik prima i sve ostale darove Svetoga Duha. Pozivaju i se na reči proroka Isaije (11, 2), gde Prorok govori o „sedam duhova“, kao i na reči apostola Pavla (I Kor. 12, 4), gde se ovi „duhovi“ nazivaju „darovima“ Svetoga duha, sveti Maksim

¹². Λόγος ἀσκητικὸς (PG 90, 912 C – 913 A). Ὑπορ. Εἰς τὸ Πάτερ ἡμῶν (PG 90, 877 A). Περὶ διαφόρων ἀποριῶν (PG 91, 1044 A, 1348 CD). „Bez bo anske blagodati ni jednu vrlinu Lovek nije u stawu da stekne“ (Κωνσταντίνου Μ. Φούσκα, Γρηγόριος ὁ Νεοκαισσαρείας ἐπίσκοπος ὁ θαυματουργὸς, ἑΑθῆναι 1969, str. 242). Με utim op, imije o značaju bo anske blagodati u delu na, eg spasewa, vidi u delu Στόγιαν ἑΙ. Γκόσβετις, ἑΗ περὶ θείας χάριτος διδασκαλία ἑΙωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἑΑθῆναι 1956.

¹³. Talasiju 40 (PG 90, 400 C).

¹⁴. Talasiju 33 (PG 90, 373 C). Ὑπορ: Κεφ. διάφορα ΒΔ 8 (PG 90, 1224 C).

zaključuje: „projava Duha daje se po meri vere u zajedničarewu toga dara svakoga od veruju ih, to je jasno da svaki prema meri vere koju ima, i prema u wemu nalaze em se du„evnom raspolo ewu prima dejstvo Duha, koje mu daje odgovaraju u sposobnost za izvr„ewe ove ili one zapovesti“¹⁵. Tako, dakle, vera¹⁶, predstavqa teme q za usvo- jewe dela spasewa kroz svete Tajne, a pre svega kroz svetu Tajnu kr„tewa ili prepora awa^{16a}

Hri„anski ivot požiwe novim ro ewem u kr„tewu. „Po- žetak, govori, i otvarawe puta za oro avawe s Bogom i nasledstvo nebeskih blaga, jeste bo ansko kr„tewe“¹⁷. Pozivaji i se u nas- tavku na reč Hristovu „ako se ko ne rodi vodm i Duhom, ne mo e u i u Carstvo Bo ije“ (Jn. 3, 5), sveti Maksim zaključuje da se „unutra„wi Ľovek kr„tewem oblikuje po Bogu“¹⁸. Kr„tewe je po- seban dar Boga koji ima sotiriolo„ke posledice, jer wime po- stajemo udovi Tela Hristovog i zadobijamo, na taj nařin, pravo (i mogu nost) zajedničarewa u blagodatnom, tajinskom ivotu Crk- ve¹⁹. Kr„tewe nas pre svega povezuje sa blagodetima (=dobrima) ovaplo ewa Hristova. Ono, u pořetku, daje Ľoveku bezgre„no, duho- vo ro ewe, kojim se zamewuje telesno ro ewe „u gresima“ (Ps. 50, 5) i kroz koje postajemo sinovi Bo iji, jer je Hristos u svame ovaplo ewu bio jedini slobodan i bezgre„an²⁰. Kr„tewe, daruju i

¹⁵. Talasiju 29 (PG 90, 365 AB). Upor. Isto, 6 (PG 90, 280 CD), 54 (PG 90, 521AB, 524C, 516D), 29 (PG 90, 365A), 48 (PG 90, 437B).

¹⁶. Vrednost i nu nost vere podvlaži sveti Grigorije Bogoslov, pi„u i: „Vi„e od svega, i pre svega, řuvaj mi dobri zalog, radi kojega ivim i po kome se upravqam, i kojega bih eleo da imam za saputnika pri odlasku iz ovoga sveta, sa kojim i sve alosti (rado) podnosim, i prezirem sve udobnosti ivota; řuvaj, dakle, ispovedawe vere u Oca i Sina i Svetoga Duha. Ovo ispovedawe poveravam danas tebi, s wime u te pogruziti u kupeg, s wime i izvesti. Wega ti predajem da ti cel- oga ivota bude zajedničar i za„titnik, jedno Bo anstvo i jednu Silu, koja se u Trojici nalazi jediniřno, i obuhvata Trojicu razdegeno...“ (Ľogos 40, Eic tō řgion bāptisma 41 [PG 36, 417 AB]).

^{16a} Upor. P. Evdokimov, Tō řgion Pnūma stēn řrthōdoξη parādoση, Θεσσα- λονίκη 1973, str. 125.

¹⁷. Τοῦ řgion Μαξίμου, Σχόλια εις τ τοῦ Διονυσίου ρΑρεοπαγίτου. Na tekst o Crkvenoj Jerarhiji, gl. 2 (PG 4, 121 BC). „Po svetom Dionisiju kolimvitra (=kupeg) kr„tewa, pretvara se u ‘matericu usinovqewa’“ (P. Evdokimov, nav. delo, str. 125).

¹⁸. Vidi: Isto.

¹⁹. Po o. G. Florovskom „osve ewe Ľoveka savr„ava se u i kroz sve„tenorad- we. Požiwe sa kr„tewem, koje je istovremeno prosve ewe i bo ansko ro ewe. Vredno je ista i da kr„tewe ima, kod psevd-Dionisija, neposredni hristolo„ki smisaoni odnos“ (G. Φλωρόφσκυ, Ψευδο-Διονυσίου řργα, έν ΘΗΕ, ΙΒΔ, ρΑθήνα 1968, stub. 478).

²⁰. Hristos „jedini slobodan i bezgre„an, primiv„i na sebe telesno ro ewe, u kojem je postojala mo na„e osude, tajanstveno je u duhu ispravio (na„e) ro ewe, i razre„iv„i u Sebi, radi nas, veze telesnog ro ewa, dao je vlast onima koji veruju u ime wegovo da voqnim duhovnim ro ewem, budu deca Bo ija, umesto („to su bili) deca tela i krvi“ (Περι διαφόρων άποριών [PG 91, 1348 CD]. Upor. Talasiju 61 [PG 90,

Čoveku duhovno ro ewe, istovremeno uni„tava u wemu silu greha i osloba a ga od osude na smrt. „iwenica pak, da qudi umiru i posle kr„tewa, žesto i pre nego „to ułine ližne grehe (kao kr„tena odožkad), nije bez smisla. Jer, po svetom Maksimu, kao „to je u bezgre„nom ro ewu Hristovom ostala propadqivost (stradalnost) tela Wegovog, radi spasonosnih stradawa, tako i u qudima posle kr„tewa (koje je duhovna bawa preporoda), ostaje propadqivost prirode, me utim, ne vi„e kao osuda gre„ne prirode (budu i da kr„tewe omiva svaki greh, kako praroditeqski, tako i svaki ližni greh ułiwen do kr„tewa)^{21.}, nego kao sredstvo osude i uni„tewa greha. Zato „to smrt, na neki nažin, oda„iqe kr„tenoga tajanstveno u bo anski i beskonažni ivot^{22.}.

„ovek u kr„tewu, kao u novom ro ewu, potencijalno dobija snagu za žisti moralni ivot i obo ewe, „to i prestavqa novi ivot u Hristu. Ali ostvarewe ovih cigeva, plodnosnost hri„anskih sila, koja se daruje kroz kr„tewe, u velikom procentu zavisi od napora slobodne voqe Čovekove, od wegove saradwe sa Svetim Duhom. Zbog toga, Čovek ima potrebu posebne pomo i blagodat, osobito za iscelewe i osna ewe voqe, koju (blagodat) i dobija kroz ostale svete tajne posle kr„tewa, a posebno kroz Miropo-

636 A, 632 BC], 3 [273 BD], 15 [297 CD]. Εἰς τὸ Πάτερ ἡμῶν PG 90, 877 A). Odnosno ove teme i sveti Grigorije Niski pi„e slede e: „Jer po„to ste od nas toliko mnogo slu„ali, da smrtno treba da pre e u ivot, „to dolazi posle prvog ro ewa koje od smrtnog proizvodi ivot, prona eno je drugo ro ewe (tj. kr„tewe), koje niti dolazi od trule nog, niti se trule no„ u zavr„ava; nego u besmrtni ivot prevodi ono „to je ro eno. Jer kao „to od smrtnog ro ewa, po nu nosti biva smrtno ono „to je ro eno, tako isto od ro ewa (=kr„tewa) koje nije primilo tgenost, ono „to je ro eno, posstaje iznad (=boqe) smrtne trule nosti“ (Λόγ. Κατηχ. 33 [PG 45, 84 A]. Upar. i: sv. Grigorije Bogoslov, Λόγ. 39, 17 [PG 36, 353 C]. Λόγ. 40, 7. 9. 10. [PG 36, 365 D. 369 B. 372 A]).

^{21.} Vidi: Sveti Grigorije Niski, O Mojsijevom ivotu (PG 44, 361 D – 364 A).

^{22.} Svi koji su od Hrista po svojoj voqi nanovo ro eni Duhom u bawi preporoda (tj. kr„tewem), i blagoda u (Bo žan) odbacili ranije ro ewe od Adama po sladostra„u, i sažuvali neuprqnanim i žistim zakon jevan elskih zapovesti, kako blagoda u bezgre„nosti od kr„tewa, tako i silom duhovnog tajnog usinovqewa, spravom imaju da se koristi upotreba smrti na osudu greha, po„to su na„li vreme za osudu telesnog greha... Jer kr„teni, koji je sažuvao kr„tewe ojažano zapovesti„ma, ne potpada vi„e smrti zbog greha, kao dug za greh, nego na osudu greha prima upotrebu smrti, koja ga tajanstveno oda„iqe bo anskom i beskonažnom ivotu... Ako je, dakle, greh imao smrt kao oru je, radi razorewa prirode onih koji su ga žinili sleduju i Adamu, utoliko vi„e u onima koji žine pravdu verom u Hrista, priroda e imati smrt kao oru je za uni„tewe greha“ (Talasiju 61 [PG 90, 636 C – 637 A]). Smrt za hri„anina, po svetom Maksimu, ve je izgubila svoje prvobitno značewe. Jer, po wemu, „kraj ovog sada„weg ivota, spravom mislim, smr u i ne nazivamo, nego od smrti osloba ewe, i od trule nosti odvajawe, i od ropstva osloba ewe, i prestanak uznemirenosti, i ratova uni„tewe, i smu enosti prolazak, i tame uznicawe, i bolova prestanak, i beznažajne buke uti„avawe, i uzbu ewa umirewe, i sramote pokrivawe, i strasti izbegavawe, i greha isležnu e, i svega, da ukratko ka en, zla ograničewe“ (Περὶ διαφόρων ἀποριῶν [PG 91, 1157 CD]).

mazawe. Jer, kao „to je Gospod za vreme kr„tewa u Jordanu i pre ku„awa u pustiwi primio darove Duha (silaskom Svetoga Duha u vidu Goluba), tako i svaki Ćovek u svome kr„tewu prima od Hrista, kao Podvigopolo nika, sedam darova Svetoga Duha (Vidi: Is. 11, 2: I Kor. 12, 4)²³, koji u wenu izgra uju slede a tri stepena napretka u hri„anskom ivotu:

- a) OĀi„ewe (od strasti),
- b) prosve ewe (znawem),
- v) savr„enstvo (nadumnim spoznajnim jedinstvom).

Svaki od ova tri stupwa zadobija se odgovaraju im darovima Svetoga Duha. Tako, „dakle, Āistotu onih koji su dostojni Āistote vrlina, Duh Sveti izgra uje strahom, pobo no„ u i znawem. Pro-sve ewe za poznavawe logosa (uzroka i smisla) po kojima postoje (stvorena) bi a, (Duh Sveti) daruje onima koji su dostojni svet-losti silom, savetom i razumom; dok savr„enstvo daruje onima koji su dostojni obo ewa blistavom, prostom i potpunom mudro„ u²⁴. Ali, ovi „sedam duhova“ po Isaiji, ili „blagodatni darovi“ po apo-stolu Pavlu (I Kor. 12, 4), ili energije „jednog i istog Svetoga Duha“²⁵, kao „to pi„e sveti Maksim, predpostavqaju u Ćoveku izvesne odgovaraju e vrline, u sticawu kojih i le i na„e liĀno spasewe. Jer „duh straha Bo ijega jeste odricawe u praksi od zlih dela. Duh sile je uvek spremna Āe wa i pokret za delawe i izvr„e-we zapovesti. Duh saveta je sposobnost rasu ivawa, po kojoj svesno vr„imo bo anske zapovesti i odvajamo ono „to je gore od onog „to je boqe. Duh nauke jeste nepokolebqivo znawe naĀina delawa onoga „to se sla e sa vrlinama, po kojem nikada ne gre„i u pravilnoj upotrebi reĀi. Duh znawa jeste kratko izlo ewe znaĀewa zapove-sti, koje preporuĀuju naĀine vr„ewa vrlina. Duh razuma jeste na„a saglasnost sa naĀinima i znaĀajem zapovesti, ili, bukvalno reĀeno, promena po kojoj biva uskla ivawe (na„ih) prirodnih sposobnosti sa naĀinima i znaĀewima zapovesti. Duh mudrosti jeste uzno„ewe i sjediwewe (uma) s obzirom na uzrok najĀuhovnijih znaĀewa, po ko-jima na naĀin nepoznat upu ujeno se u poimawe, koliko je to mogu e qudima, prostih, u Bogu nalaze ih se, uzroka (logosa) bi â, i iz srca svoga, kao iz nekog izvora koji kquĀa, na razliĀite naĀine prinosimo drugim qudima istine koje se nalaze u svim bi ima“²⁶. Na osnovu toga bilo bi mogu e kazati da u samom predawawu darova Svetoga Duha qudskoj prirodi u kr„tewu, ve se potencijalno

²³ „PoĀiva na wenu Duh Bo ji, duh mudosti i razuma, duh saveta i sile, duh znawa i pobo nosti; a vi„e od svega Duh straha Bo jeg“ (Is. 11, 2. Vidi: Talasiju 54 [PG 90, 521 B – 524 A]).

²⁴ Talasiju 63 (PG 90, 673 C). Upor. KeĀ. δiĀφopα ΔĀ (PG 90, 1340 A).

²⁵ Isto 29 (PG 90, 365 A). Upor. KeĀ. δiĀφopα AĀ (PG 90, 1220 B).

²⁶ Talasiju 54 (PG 90, 521 B – 524 A). Upor. Isto 63 (PG 90, 672 B – 673 C).

nalazi savršenstvo, koje postaje i stvarnost, ako čovek uloži i trud i podvignu svoje vođe da zadobije odgovarajuće i blagodatnim darovima vrline²⁷.

Slede i najviši stupovi blagodatnog spasenja kroz svete Tajne, tj. lične izgradnje, koja prati predavanje blagodatnih darova Svetoga Duha, jeste netženost (nepropadljivost) prirode i oboje. Kao čovek, primaju i bezuslovno blagodat, zadobijaju kroz neposredno sjedišnje sa Samim živim i životvornim Isusom Hristom, u svetoj tajni Evharistije. Pričinjenjem i se prečistog i netženog (netženo je postalo i oboje ili se u vaskrsenju) Tela Hristovog, čovek učestvuje u netženosti, sjedišnje se najteže sa Samim Bogom i oboje se²⁸. Sveti Maksim razrađuje i detaljno značaj svakog momenta božanske Liturgije, beleži i da jasno „svetim pričinstvom, em prečistih i životvornih Tajni pokazuje se zajedništvo i istovetnost s Bogom kroz učestvovanje i na, e očekivane podobnosti (Wemu). Preko pričinstva, a čovek se udostojava da postane Bog od čoveka“²⁹.

Na taj način, božanska blagodat, predavana čoveku u Crkvi kroz svete Tajne³⁰, deluje u Wemu na tri načina: Učestvuje od Wega sve „to je neprirodno, tj. greh (u krštenju), osnažuje i vaspostavlja prirodu u Wenoj prvobitnoj lepoti (kroz blagodatne darove Sveto-

²⁷. Konstantin Papapetru, govore i odnosno spasenja čoveka pravi razliku između u spasenja prirode i spasenja ličnosti. Celokupna ljudska priroda je spasena u ovaploćenju Boga Logosa, dok lično spasenje svakog čoveka (=ličnosti) ostvaruje se u osvećenju blagoda u Svetoga Duha u Crkvi. Prva stvarnost „oboje ena priroda“ sama po sebi jeste nekorisna, ako iz Wega izvire a mogući „oboje ena ličnost“ ostane neostvarena (Vidi: Κωνστ. Παπαπέτρου, 'Η οὐσία τῆς θεολογίας', Ἀθήναι 1970, str. 21-22).

²⁸. Po svetom Maksimu, Hristos „predaje božanski život, čine i sebe podesnim za hranu... predaju i onima koji (Ga) jedu božanska svojstva za oboje“ (Tumačenje Očene na, [PG 90, 877C]). O oboje bi e posebno govora u III glavi ovoga rada.

²⁹. Μυσταγωγία ΚΑΔ (PG 91, 704 D – 705 A). Upor. Isto KA (PG 91, 697A). Εἰς τὸ Πάτερ ἡμῶν (PG 90, 897 A). Sveti Grigorije Bogoslov, Logos 4,52 (PG 35, 576 C). Najveći značaj božanskog pričinstva, a za spasenje naglašava posebno sveti Grigorije Niski, piše, u izme u ostalog i slede e: „Samo primaju i blagodat onog bogotvornog tela (Hristovog), jer na drugi način nije moguće da u besmrtnost stigne na, e telo, sem da postane zajedničar sa besmrtnim u sjedišnje sa netženim“ (Kat. slovo 37 [PG 45, 93 AC]).

³⁰. Ovdje treba podvući i da sveti Maksim ne govori podjednako o svim (o „sedam“) tajnama Crkve. To se tiče pitanja spasenja ističe posebno značaj krštenja i božanske Evharistije, zato „to se u ove dve tajne sa ima celokupni Hristov donostroj. Ovakav stav svetog Maksima odgovara sličnom shvatanju svetog Jovana Zlatoustog. On govore i o probodenom od vojnika rebrom Hristovom na krstu, ka e slede e: „Nisu prosto kao slučajno istekle ove dve struje (tj. krv i voda), nego budu i da je od obadve Crkva sastavljena, i isceđene učesnici tajne dobijaju, hrane i se telom i krvlju“ (Mt. na Jn. 85, 3 [PG 59, 463 B]). Na osnovu toga „to se sveti Maksim bavio posebno samo dvema tajnama (krštenje i Evharistija), bio bi pogrešan zaključak kako on nije znao ili nije priznavao i ostale tajne Crkve.

ga Duha u svetom miropomazawu) i na kraju kruni, e Loveka obo ewem (kroz tajinsko sjediwewe u tajni Ewharistije). Tako, dakle, bo-anska blagodat daje prirodni ono, za, ta je priroda sama po sebi nedovoqna i nesposobna da ostvari, „budu i da je od pozetka lukavi (tj. avo) grehom u prirodni vidqivih bi a prikovao ove (u stvara-wu darovane bogotra iteqske) sile, i nije bilo ni jednoga razumnog ili da tra i Boga (Ps. 14, 2; 53, 3), jer kod svih qudi umne i razumne sile bile su ograničene spoqa, „no, u kulnih stvari, i nisu imali nikakvog pojma o nadkulnim stvarnostima“³¹. Nemo i qudske prirode (zbog koje ona nije u stawu da se otrgne od robo-wawa grehu i tgenosti) dolazi u pomo bo anska blagodat, „koja uvek nemo i isscequje i nedostatke dopuwuje“³²., otr e Loveka od prvog Adama i grehovnog ro ewa i sjediwuje ga sa Novim Adamom (=Hristom), prepورا aju i ga duhovno i daruju i mu bo ansko usi-novqewe³³. Zatim, ova blagodat daruje Loveku snagu za zadobijawe duhovnih vrlina³⁴., koje po svojoj uzvi, enosti prevazilaze mo i

Sveti Otac usput pomiwe, ili makar ostavqa mogu nost da se podrazumevaju i neke druge tajne, iako im ne poklaqa posebno bogoslovsko interesovawe svoje. Tako, primera radi, iako ne pomiwe po imenu sveto miropomazawe, govori o predawawu blagodatnih darova Svetoga Duha kr, tenim hri, anima, koje (predawawe) biva prvenstveno kroz sveto miropomazawe (Vidi: Dr Lazar Mirkovi, Pravoslavna Liturgika III, izdawe drugo, Beograd 1967, str. 51). (Upor. Talasiju 54 [PG 90, 521 B – 524 A]). Isto tako iako ne pi, e posebno o tajni sve, tenstva, poziva se na delo episkopa, pre svega kao pastira, pi, u i u vezi toga: 1) O delima istinskog sve, tenstva (Πρὸς ϚΙωάννην ϚΕπίσκοπον, ϚΕπιστολή ΛΑΔ [PG 91, 625 AB]), 2) o anijerejstvu i delu episkopa (Πρὸς Κυρισίκιον ἐπίσκοπον, ϚΕπιστολή ΚΗΔ [PG 91, 621 AB]), 3) o du nostima episkopa kao duhovnog pastira (Πρὸς Κυρισίκιον, ϚΕπιστολή ΚΘ [PG 91, 621 CD]), 4) o episkopu, kao ikoni Boga na zenqi (Πρὸς ϚΙωάννην ἐπίσκοπον, ϚΕπιστολή ΛΔ [PG 91, 624 B]), 5) o delu episkopa oko spasewa stada (Isto, PG 91, 624 BD), 6) o episkopu kao pastiru (Περὶ διαφόρων ἀποριῶν [PG 91, 1064 AB]). Jo, vi, e gov-ori sveti Otac o pokajawu i ispovesti iako konkretno ne upotrebqava termin „tajna“, nego u navo ewu ima u vidu izuzetan wihov (pokajawa i ispovesti) značaj za duhovni ivot vernik . Tako, primera radi, pi, e: „Oni koji veruju ako se i uprqaju gre, e i, opet se prosvetquju (oči, uju) kajui se“ (Talasiju 54, shol. 32 [PG 90, 536A]); i na drugom mestu: „Svaka ispovest smirawa du, u, uže i je, s jedne strane, da se opravdala blagoda u Bo jom, i s druge predqavaju i joj da je kriva za zla iz nemarnosti wenog mi, qewa“ (Κεφ. διάφορα ΓΔ 62 [PG 90, 1288 D]), i qet: „...Ni, ta Bogu nije tako milo i drago, kao kada se Lovek u istinskom pokajawu vra a Wemu“ (Πρὸς ἡγουμένην, ϚΕπιστολή ΙΑΔ [PG 91, 453 B]. Upor. Πρὸς ϚΑββῶν Πολυηρόνιον, ϚΕπιστολή ΛΗΔ [PG 91, 632 D], Περὶ διαφόρων ἀποριῶν [PG 91, 1208 C]). Sveti Maksim, dakle, istiže samo kr, tewe i Ewharistiju, jer te dve tajne zauzimaju centralno mesto u wegovom bogoslovqu o spasewu Loveka. 'to se tiže broja „sedam“ svetih tajni, ovde samo prosto bele imo, da se taj broj odredio tek u VIII veku (Vidi o tome: P. Τρεμπέλα, Μυστήριον, ἐν ΘΗΕ, ΘΔ, ϚΑθῆναι 1966, st. 238).

³¹. Talasiju 59 (PG 90, 604 C)

³². Molitva na hirotoniji sve, tenika.

³³. Vidi: fus-notu 20-tu ovog rada.

³⁴. To misli sveti Maksim govore i, da je „uzrok (svih) vrlina Bog“ (Talasiju 64, shol. 24 [PG 90, 732 A])

wegove prirode, a istovremeno i takozvane prirodne vrline³⁵. „to jest vrste prirodne vrline ili pokreta“³⁶. Na kraju, ova blagodat Svetoga Duha daruje Ćoveku obo ewe, za zadobijawe kojeg na, a priroda ne poseduje nijednu prirodnu silu. „Jer ni, ta uro eno po prirodi ne stvara obo ewe, po, to ni Samoga Boga ne pojima. Jer je to svojstvo samo bo anske blagodati, da bi ima daruje obo ewe po analogiji, i da prosveti prirodu nadprirodnom svetlo, u, i da je uzvisi iznad wenih granica u krajwoj slavi“³⁷.

Ali ako netvarna energija blagodati Svetoga Duha u spasewu Ćoveka jeste nadprirodna (jer prevazilazi Ćovekove prirodne sile), to nikako ne znači da je ona i neprirodna. Naprotiv, deluju i u Ćoveku, blagodat ostvaruje samo ono za, ta je Ćovek prednaznažen jo, pre wegovog stvarawa; dakle (blagodat) sara uje da bi Ćovek dostigao i ostvario svoj cig, kojeg je Tvorac postavio pred wega. Tako, blagodat ne ukida, niti uni, tava prirodne sile Ćovekove, nego samo poma e obnovu i daqi razvoj wihov³⁸. Blagodat ova koja izgra uje spasewe u Ćoveku, ne samo da ne ukida nego i predpostavqa prirodne Ćovekove sile i posebno wihovu prijemĳivost. Tako, primera radi, bo anska blagodat Svetoga Duha niti mudrost, niti znawe, niti veru, niti darove isceqwewa ne proizvodi (u Ćoveku) bez „ĳe we i prijemĳive sile za svaku od wih“. Za mudrost potrebna je prijemĳivost Ćovekovog uma; za znawe, razuma; za veru, obave, tewe o budu im (stvarima); za darove isceqwewa potrebno je po prirodi Ćovekoqubqe i td.³⁹. 'ta vi, e, u nedostatku ove prijemĳivosti u Ćoveku, bo anska blagodat ostaje nedejstvena, jer nikada ne deluje prinudno ili magijski: „Jer Duh ne ra a mudrost u onima koji ne e, nego onoga koji eli presazdava za obo ewe“⁴⁰.

Na kraju, potpuna podudarnost i saradwa prirodnih sila Ćoveka sa bo anskom blagoda u Svetoga Duha u uswojewu spasewa,

³⁵. O vrlinama uop, te bi e govora kasnije u ovom radu.

³⁶. Talasiju 56 (PG 90, 581 D).

³⁷. Talasiju 22 (PG 90, 321 A). Ὑπορ. Περὶ θεολογίας καὶ οἰκονομίας ΑΔ 67 (PG 90, 1108 B). Περὶ διαφορῶν ἀποριῶν (PG 91, 1237 B).

³⁸. „Blagodat Duha nikako ne ukida silu prirode, nego „ta vi, e budu i ukinuta (sila prirode) upotrebom na neprirodne naĳine, ponovo biva vaspstavqena upotrebom prirodnih naĳina i uvedena u razumevawe bo anskih stvari“ (Talasiju 59 [PG 90, 608 A]). Isto uĳi i sveti Vasilije Veliki, pi, u i u vezi toga: „... Svetlost ne stvara slepo u, nego od prirode postoje u mo gledawa vaspstavqca; niti Duh izaziva pomraĳewe du, a, nego ih podi e za sozercawe duhovnih stvarnosti ĳis-te i um od prqav, tine greha“ (Tumaĳewe na proroka Isaiju 6, [PG 20, 125 BC]). Ὑπορ. i: „Blagodat ne mewa prirodu Ćovekovu, nego je vaspstavqca u wenoj originalnosti, ostvaruju i je u liĳnosti“ (Κωνστ. Παπαπέτρου, Ἡ οὐσία τῆς θεολογίας, ϸΑθῆναι 1970, str. 27).

³⁹. Vidi: Talasiju 59 (PG 90, 605 B). Ὑπορ. Κεφ. διάφορα ΔΔ 13 (PG 90, 1308 D).

⁴⁰. Talasiju 6 (PG 90, 290D). Ὑπορ. Isto, skol. 3 (PG 90, 281CD).

upotpunosti zavisi od slobodne voqe Ľovekove. Zato „to Ľovek mo e slobodno da upotrebqava svoje prirodne sile bilo „prirodno“ (κατὰ φύσιν) bilo „neprirodno“ (παρὰ φύσιν). No o slobodnoj voqi Ľoveka u vezi sa delom liĽnog spasewa, govori emo u nastavku.

(Nastavak sledi)
Episkop Artemije

KATIHEZE

Sv. Kirilo Jerusalimski

PRVA KATIHEZA OGLA'ENIM

Izgovorena u Jerusalimu kao pouka onim koji pristupaju Svetom Kr.,tewu, a povodom reči proroka Isaije: „Umijte se i listi budite, odbacite nevaqalstva iz du„a va„ih, pred oĀima Mojima¹“, i drugo.

1. UĀenici Novog Zaveta i zajedniĀari tajni Hristovih, sada po pozivu, a uskoro i po blagodati, obnovite va„e srce i duh² da bi se sile nebeske obradovale, jer kada zbog jednog gre„nika koji se kajaje biva radost, kako ka e Evan ege³, koliko li e tek spasewe tolikih du„a obradovati nebesa. Po„to ste po„li dobrim i plemenitim putem, hitajte putem blagoĀe„a i pobo nosti. Zato je spreman da vam podari iskupgewe Jedinorodni Sin Bo ji, koji stoji uz vas govore i: „Hodite k Meni svi koji ste umorni i natovareni i Ja u vas odmoriti⁴.“ Vi koji nosite te„ko breme sagre„ewa i koji ste okovani lancima svojih grehova, poĀujte proĀki glas koji ka e: „Umijte se i listi budite, odbacite nevaqalstva iz du„a va„ih, pred oĀima Mojima⁵“, da bi vam zapevao hor an ela: „Bla eni su oni kojima su otpu„tena bezakowa i kojima su pokriveni gresi⁶.“ Vi koji ste sada ve zapalili svetiĀke vere, ŀuvajte ih u rukama neugasive da bi vam Onaj koji je nekad razbojniku, po veri wegovoj, na ovom presvetom mestu Golgote raj otvorio, i vas udostojio da Mu zapevate braĀnu pesmu.

¹ Is. 1, 16.

² Jez. 18, 31

³ Ik. 15, 7

⁴ Mt 11, 28

⁵ Vidi gore

⁶ Ps 31, 1

2. Ako je neko me u vama sluga greha, neka se pripremi verom da slobodno primi novo roewe usinovqewa, i po„to se oslobodi stra„nog ropstva grehova i uzme na sebe svebla eni jaram Gospodwi, neka se udostoji da nasledi Carstvo nebesko. Svucite sa sebe ispove„ u, kao ove„talu ode u, svog starog Łoveka, koji propada u eqama varqivim⁷, da biste se obukli u novog koji se donavqa za poznawe Onoga koji ga je sazdao⁸. Zadbijte verom zalog Svetoga Duha⁹ da biste bili primqeni u ve„na obitali„ta¹⁰. Pri ite da primite tajni peŁat¹¹ kako bi vas Vladika lako prepoznao. Svrstajte se u sveto i slovesno stado Hristovo, da biste bili postavqeni sa Wegove desne strane i nasledili obe ani vam ivot. Jer oni, na kojima je jo„ gruba ode a greha, nalaze se sa leve strane jer nisu pri„li blagodati Bo joj koja je Hristom data u bawi novog roewa. Ja ne mislim na novo roewe tela, ve na preporod du„e. Telo raaju na„i ve„tastveni roditeqi, dok se du„e ponovo raaju u veri. „Duh di„e gde ho e“¹². Ukoliko bude„ dostojan i ako se u tvojoj savesti ne na e neŁistota licemerja, Łu e„ reŁi: „Dobro, slugo, dobri i verni“¹³.

3. Ako iko od vas misli da isku„a (Bo ju) blagodat, vara samog sebe i ne poznaje wenu silu. „oveŁe, stani nelicemerne du„e pred Onim koji ispituje Ċubine na„eg srca¹⁴. Kao „to oni koji okupqaju vojsku ispituju starost i tela onih koje uzimaju, tako i Gospod, skupqaju i du„e, ispituje wihovu nameru, i na e li da neko u du„i skriva licemerje, toga odbacuje kao nepogodnog za svoju slubu. Ako li pak na e koga dostojnog, odmah mu daje blagodat. „Ne daje svetiwe psima“¹⁵, ve gde vidi Łistu savest tamo daje spasonosni i Łudesni peŁat pred kojim demoni drhte i bezglavo be e, a an eli ga poznaju i Łuvaju kao svoj znak. Onima koji primaju ovaj Ċuhovni i spasonosni peŁat potrebna je tako e i oĊgovaraju a nam-

⁷ Ef. 4, 22 24

⁸ Kol. 3, 10.

⁹ 2 Kor. 5, 5

¹⁰ Ik. 16, 9

¹¹ Tajnim peŁatom (μυστική σφραγίδα) i ni e pod 3. „spasonosnim i Łudesnim peŁatom“ (σωτηριώδη καὶ θαυμασίαν σφραγίδα) sve„teni pisac naziva Kr„tewe, ele i da poka e wegov neprolazni karakter, ali tako e i zato „to ova sveta tajna ogra uje i Łuva kr„tenoga. Uporedi kod sv. Vasilija Velikog „Priprema beseda za Sveto Kr„tewe“, Evseviije „fiivot Konstantinov“ (knj. 4. gl. 62), Grigorije Bogoslov „Beseda 40. na Sveto Kr„tewe“, Kliment Rimski „Poslanica Korin anima“ (l. 7) i dr.

¹² Jn. 3, 8

¹³ Mt. 25, 21

¹⁴ U doslovnem prevodu „koji ispituje srca i bubrege (καρδίας καὶ νεφρούς)“.

¹⁵ Mat. 7, 6

era. Kao „to olovka ili strela tra i onoga koji e ih upotrebiti, tako i blagodat tra i one koji veruju.

4. Ne dobija, propadqiv ve duhovni „tit. Zato si i posa en u duhovnom Raju. Dobija, novo ime koje ranije nisi imao. Do tada si bio ogla,,en, a sada e,, se zvati vernikom. Presa uje,, se me u duhovne masline, pricepjen sa divqeg na pitomo stablo. Iz greha prelazi,, u pravednost, iz neĚistote u Ěistotu. Postaje,, mladica na svetoj lozi i ako nastavi,, da obitava,, na voj uzra,, e,, i postati grana plodovita; ako li pak ne ustraje,, izgore e,, u ogwu. Poka imo se zato dostojnim ploda. Da ne bude sa nama ono „to se zbilo sa besplodnom smokvom, te da ne do e jednog dana Hristos da nas prokune zbog na,,e neplodnosti¹⁶, ve da stalno gov-orimo: „Ja sam kao maslina plodovita u domu Bo jem, uzdah se u milost Bo ju do veka.“¹⁷ Ne mislim na maslinu ve,,tastvenu, ve duhovnu, svetlosnu. Dakle, delo Bo je jeste da posadi i zaleva, a tvoje je da donosi,, plod. Bo je je da ti da blagodat, a tvoje da je primi,, i saĚuva,,. Nemoj da prezre,, blagodat jer se slobodno daje, ve je primaju i pobo no saĚuvaj.

5. Sada je vreme za ispovest¹⁸. Ispovedi ono „to si uĚinio reĚju ili delom, no u ili dawu; ispovedi se u pogodno vreme i u dan spasewa¹⁹ primi nebesko blago. Posveti svoje vreme molitvama²⁰, budi usrdan na poukama²¹ i panti reĚi koje Ěuje,, jer se one govore ne samo da bi ih slu,,ao ve da bi i verom potvrdio ono „to nauĚi,,. Odagnaj od sebe svaku qudsku brigu jer trĚi,, za svoju du,,u²². Iako potpuno ostavqa,, stvari ovoga sveta, ipak je malo onoga „to ostavqa,, a mnogo onoga „to ti Gospod daruje. Ostavi sada,,wost i poveruj u budnost. Tolike godine proveo si u ta-„tini ovog sveta, a Ěetrdeset dana²³ ne mo e,, da se potruĚi,, na spasewa svoje du,,e? „Potrudite se i razumite da sam Ja Bog“²⁴, ka-e Pismo. Ostavi se dokonih priĚa; ne osu uj, niti sa zadovq- stvom slu,,aj onoga koji osu uje, ve uvek budi bodar za molitvu. Podvigom svojim poka i silinu srca svoga. OĚisti sasud svoje

¹⁶ Mt. 21, 19

¹⁷ Ps 51, 10

¹⁸ Vreme i ispovest je poĚetak Velike Ěetrdesetnice. Vidi katih. 2, 12

¹⁹ 2 Kor 6, 2

²⁰ Gr. εις τοὺς ἑπορκισμοὺς. U vremenu pre kr,,tewa nad katihumenima (ogla,,enim) Ěitani su egzorcizmi, molitve za oslobo ewe od delovanja neĚistih sila.

²¹ Misli se na katiheze, pouke pre kr,,tewa kojim su se ogla,,eni pripremali za ove svete tajne.

²² Pr. 7, 23

²³ Ěetrdeset dana Velikog Posta

²⁴ Ps 45, 11

du„e da bi primio „to vi„e blagodati, jer ako se opro„taj grehova daje svima jednako, zajednica Svetoga Duha daje se po meri vere svakog Ćoveka. Ako se malo potrudi„, malo e„ i dobiti. Ako se potrudi„ vi„e, ve a e biti i nagrada. Za sebe trĹi„, i zato uvek imaj cig pred svojim oĹima.

6. Ako u sebi ima„ ne„to protiv brata svoga, oprostí mu. Po„to dolazi„ ovamo da primi„ opro„taj grehova, mora„ oprostí onome koji je i tebi sagre„io. Jer kako e„ pred licem Gospodwim re i „Oprostí mi moje mnoge grehe“²⁵, ako sam nisi oprostí svome bli wem ni najmawi wegov greh? Na crkvenim slu ba ma budi pa qiv i to ne samo kada klirici od tebe tra e pa wu ve i posle kr„tewa. Jer ako je ono „to Ĺini„ pre nego „to primi„ blagodat dobro, ne e li to biti dobro i posle primawa blagodati? Ako je pre pricepġewa dobro zalivati i okopati vo ku, ne e li to biti jo„ potrebnije posle sa ewa. Potrudi se za svoju du„u, posebno u ove dane (posta). Hrani svoju du„u bo anskim kwigama²⁶ jer ti je Gospod spremio duhovnu trpezu. Ka i i ti kao psalmopojac: „Gospod je pastir moj i niĹega me ne e li„iti, na mestu zelenom, tamo me naseli, na vodi tihoj odgoji me, du„u moju obrati“²⁷ da bi se zajedno sa mnom radovali i an eli. Sam Hristos, Veliki Arhijerej, po„to primi va„u dobru nameru, prinose i sve vas, re i e Ocu Svome: „Evo Ja i deca koju mi daġe Bog“²⁸. Neka bi, dakle, Bog saĹu vao sve vas koji mu uġa ate. Wemu neka je slava i mo u beskrajne vekove. Amin!

²⁵ Mt. 18, 30

²⁶ Hranom za du„u naziva se Ĺitawe Svetog Pisma i otaĹkih kwiga kao „to pi„e Vasilije Selevkijski (Beseda 16) i Kliment Aleksandrijski (Zbirka 1. gl. 1) i dr.

²⁷ Ps. 22, 1 3

²⁸ Is. 8 18; Ĺev. 2, 13

ОГЛЕДИ ИЗ КАНОНСКОГ ЦРКВЕНОГ ПРАВА

О ПАШАЛИЈИ

ИНИЦИЈАТИВА ЦАРИГРАДСКЕ ПАТРИЈАР'ИЈЕ О НАПУ'ТАВУ СВЕТОТА"КЕ ПАШАЛИЈЕ, И ПРИДРУЋИВАВУ ЈЕРЕТИЦИМА У СЛАВЉЕВУ СВЕТЕ ПАСHE.

У Грџким новинама „Ортодоксиос Типос“ од 9. фебруара т.г. појавио се документ, у виду окруне посланице Цариградске Патријар'ије, упуене свим њеним митрополитима на „терену“. Текст те посланице гласи:

„Секретаријат Св. Синода

Канцеларијски бр. 150/26. 5. 95. г.

протокол 420

Високопреосвештеном митрополиту...

Сасгласно одлуци Св. Синода и високој наредби Васегенског Патријарха Вартолмеја, позивамо Ва„е Високопреосвештентство да истражи ми„геве по следећим тачкама у односу према одређивању оп„тег датума празнована за све хри„ане великог Празника Васкрсења Христовог:

а) Какве потешкоће и дру„штвене, функционалне, културне и психоло„ке тачке гледи„та постоје међу духовни„ством и народом Ва„е Богоспасајене епархије која ометају празнована Пасхе заједно са свим хри„анима данаш„ице?

б) Какве негативне последице настају за Православље од делатности инославног црквеног у области функционисања Ва„е Епархије?

v) Kakvi su izgledi i ege pravoslavne pastve povodom mogu nosti zajedničkog proslavqawa Pashe s inoslavnima, me u kojima ona (pastva) ivi i sa kojima op„ti?

g) Kakvi napadi mogu nastati pri samoj takvoj mogu nosti praznovawa Pashe na pravoslavnu pastvu od strane odre enih konzervativnih pravoslavnih krugova (starokalendaraca, unutar crkvenih organizacija, tradicionalista, antiokumenista i drugih sličnih) i koliko je korisno za Mati Crkvu pokretawe pitawa o op„tem praznovawu Pashe?

d) Kako i do kakvog stepena inoslavne crkve, ispovesti, organizacije i drugi, mogu iskoristiti op„te praznovawe Pashe na u„trb pravoslavne samosvesti na„ih veruju ih, i koliko postoje a prozelitska nastojawa mogu biti olak„ana kroz takvo praznovawe na „tetu Pravoslavqwa?

Osim toga, pozivamo Va„e Visokopreosve„tenstvo da predlo i Crkvi svoje poglede na op„te negativne ili afirmativne posledice, kao i svoje predloge na ovu temu kako bi odlučila Mati Crkva „ta da preuzima za ubudu e.

U ošekivawu odgovora od Va„eg Visokopreosve„tenstva, prenosimo Vam bratske pozdrave Wegove Svetosti, na„eg Patrijarha, i ostajemo s qubavqu u Gospodu.

Filadelfijski mitropolit Meliton, glavni sekretar Svetog Sinoda.“

Iz teksta poslanice se vidi da postoji odlučna namera Svetog Sinoda Carigradske Patrijar„ije o napu„tawu svetootaške Pashalije, i to na svepravoslavnom nivou, a radi zajedničkog proslavqawa Svete Pashe sa svima hri„anima dana„wice, „to znači sa svim jerećicima dana„wice Rimokatolicima, Anglikancima, Protestantima... Da bi isti Sveti Sinod pribavio sebi kanonski legitimitet da svoju odluku predstavi kao odluku o mogu nosti op„teg praznovawa Svete Pashe, dakle, da govori u ime svih Pravoslavnih Crkava, on koristi izraz „Crkva Majka“. Taj izraz označava odnos izme u dve autokefalne Crkve (re e izme u Crkve i wene Autonomije), od kojih je jedna stekla autokefalnost izdjavawem iz sastava druge Crkve, koja se tada naziva Crkvom Majkom. Ovaj izraz je naziv qubavi, osobitog po„tovawa Crkve prema svojoj Crkvi Majci, ali liturgijske vlasti, da bi mogla autokefalnoj Crkvi biti meritorna u wenim poslovima i slavqewu Svete Pashe, Crkva Majka nema.

„... na mnogim je saborima sve„tenim zborom ustanovqeno da narod, koji zavisi u pojedinim parohijama od svojih episkopa, i koji svoga osobitoga episkopa nikada nije imao, ne mora

drukčije dobiti osobite upravitege, tj. episkope, nego samo privolom onoga episkopa od koga je u samom početku zavisio...“ (53 kanon Kart. Sabora).

Kao „to narod dobija qubavqu i privolom episkopa „od koga je u samom početku zavisio“ Crkvu, tj. episkopiju, tako i narod dobija svoj Episkopski Sabor, tj. autokefalnu Crkvu qubavqu i privolom Sabora od koga je u samom početku zavisio. I kao „to negda,“wi episkop nema vlasti u poslovima novoga, to ni Crkva Majka nema vlasti u poslovima nove autokefalne Crkve.

„Episkopi da ne prostiru svoje vlasti preko svoje dijeceze na Crkve van svojih granica, i da ne zametaju Crkava...“ (2. kanon II Vas. Sab.)

Patrijarsi ne smeju prostirati svoje vlasti /upravo vlasti Sabora kome su oni glava/ preko svoje autokefalne Crkve na one, tj. bilo koje, Crkve van svojih granica, „to e re i, van onih crkvenih oblasti koje su sabrane u autokefalnu Crkvu dotičnih patrijaraha. Tri puta ponovčena reč „svoje“ istiže vezanost vlasti patrijarha za samo svoju autokefalnu Crkvu u okviru svojih oblasti. Kanon nastavčq:

„... nego, po pravilima, Aleksandrijski episkop upravčq e samo Egiptom, /.../ a oni Trakije upravčq e samo u Trakiji ...“ /2. kanon ^{aa} Vas. Sabora/

Nigde u kanonima Patrijarh Crkve Majke ne mo e prostirati svoje vlasti na Crkvu koja je negda bila u sastavu oblasti Crkve Majke.

Osim toga, Cariogradska Patrijar,ija nije Crkva Majka svim autokefalnim Crkvama Pravoslavčq. Pa opet, u pitawu pod g), insistira se na tome da Mati Crkva pokre e pitawe o op,tem praznovawu Pashe, tj. o op,tem, svepravoslavnom prelasku na grigorijansku Pashaliju. U zavetrini obra awa svojim mitropolitima, Cariogradska Patrijar,ija sprema ne samo sopstveni odstup od svetootačke Pashalije nego se to nastoji pro,iriti na svo Pravoslavčq. Otkud to?

To otuda „to postoje i pojam Mati Crkva, na kome se insistira, ima za Cariogradskog Patrijarha sasvim neočekivano značewe. Naime, Stalna delegacija Vaseqenske Patrijar,ije pri SSC izdala je 7. decembra u fienevi, 1995. godine obave,tewe, u kome se ka e:

„Vaseqenski Patrijarh, kao prvi me u jednakim u pravoslavnoj jerarhiji, izra wa jedinstvo Pomesnih Pravoslavnih Crkava. To znači, da bi jedna Pomesna Pravoslavna Crkva bila kanonska, tj. bila smatrana za klanicu celokupne pra-

voslavne porodice, ona mora biti u op,tewu sa Patrijarhom Carigradskim....“

Dakle, ta Carigradska Patrijar,ija, ta Mati Crkva, samovlasno i bezakono sebe progla,ava za pe,at kanoni,nosti i crkvenosti ostalih autokefalnih Crkava, Eime sebe postavqa iznad kanona. Ukoliko se ima op,tewe sa Carigradskom Patrijar,ijom, ima se kanoni,nost i crkvenost. Prema tome, sve „to se de,ava u Carigradskoj Patrijar,iji, mora se de,avati u svom Pravoslavju. Ukoliko Carigradska Mati Crkva odstupi od svetoota,ke Pashalije (a to je Sveti Sinod ve odlu,io, samo je pitawe metoda i vremena sprovo ewa), to onda i sve Elanice pravoslavne porodice, po shvatawu Carigrada, da bi ostale kanonske, moraju prihvatiti. Zato stavqawe ovako shva enog i prihva enog pojma Mati Crkva u tekst, na izgled interni, zaslu uje op,ti karakter i interesovawe, tim pre „to postoji trend u svesti i verovawu pravoslavnih da Carigradska Patrijar,ija odnekuda zaista zaslu uje prerogative,¹ koje sebi pridr ava.

SVETOOTA " KA PASHALIJA

Pashalija predstavqa svete kriterijume, po kojima se svake godine odre uje dan praznovawa Svete Pashe, Svetog Vaskrsa. Prema tome danu se odre uje ritam onih crkvenih praznika koji obele avaju realnu pobeu Crkve u Hristu Isusu. Stoga se sama Pashalija pojavuje kao natkalendar, kao, uslovno re,eno, eshatolo,ki kalendar, koji je u sebi sastavio i zemajsko i kosmi,ko vreme, ali i ono „ispuweno vreme“, u Eijem se ritmu odvijalo Bo ije stvarawe sveta, i iskupqewe sveta, kroz jevan eoske doga aje i vihov duhovni i istorijski sled. Zna,aj Pashalije je neiskaziv. On se mo e naslutiti kroz zna,aj same Pashe, tj. Vaskrsa.

„Jer, ako mrtvi ne ustaju, to ni Hristos nije ustao. A ako Hristos nije ustao, uzalud vjera va,a; jo, ste u grijesima svojim.“ (I Kor. 15. 16. 17)

„Po,to se s Wim pogreboste kr,tewem, u Wemu ste i savaskrsli kroz vjeru u mo Boga koji Ga vaskrse iz mrtvih.“ (Kol. 12. 12)

„Jer ako vjerujemo da Isus umrije i vaskrse, tako e i Bog one koji su usnuli u Isusu dovesti s Wim.“ (I Sol. 4. 14)

¹ O ovome eno, ako Bog da, napisati poseban rad.

Put, prolaz (Pasha), od greha i smrti, Ćoveka vodi kroz Hrista. Sam Gospod odgovaraju i Tomi, odgovara i nama: „Ja sam put, i istina iivot; niko ne dolazi Ocu osim kroz mene.“ (Jovan 14. 6). Dakle, nema drugog puta osim toga kroz savaskrseve Ćovekovo u Hristovom vaskrsewu, a to u prvom redu kr„teuem u smrt Isusovu (v. Rimq. 6. 4. i 5) da bi sjediueem sa oblikom smrti Wegove, bio Ćovek sjediuen i sa vaskrseuem Wegovim; i, naravno, jo„ kroz veru u mo Boga Oca koji Ga vaskrse iz mrtvih. Ako Hristos Isus nije vaskrsao, nema toga puta uivot veĕni, Ćovek je jo„ u predelu tame i oblasti smrti. Ako Hristos nije ustao, ali On je ustao i put postoji, postoji Pasha. Na toj Pashi Istine stoji cela Crkva, sve svete tajne, i sve svete vrline!

„I On je prije svega, i sve u Wemu postoji. I On je glava tijela, Crkve, koji je poĕetak, Prvoro eni iz mrtvih, da u svemu On bude prvi. Jer (Otac) blagoizvoli da se u Wemu nastani sva puno a...“ (Kol. 1. 17 19)

Crkva, sa svetim tajnama i vrlinama je sazdana na Prvoro enom iz mrtvih, On je u Wemu; Prvovaskrslome, i time svu Crkvu, koja se ispunila svetim tajnama i vrlinama Wegove puno e, kroz Sebe privodi u zajednicu Ocu.

„... I da kroz Wega izmiri sve sa sobom, uĕiniv„i mir Wegovom krvqu na krstu...“ (Kol. 1. 20)

Ono, dakle, Ćemu se nadamo, i „to verujemo, jeste Pasha. Ali kako Ćovek savaskrsava u vaskrsewu Hristovom, jer i saumre obliku Hristove smrti na krstu, kroz kr„ewe, to tad vaskrseve Hristovo nije neki dan u istoriji kojega se treba tek setiti. Jer bi tada vaskrseve za nas bilo pro„la stvar, pa i nada na„a.

Vaskrseve Hristovo poĕiue smr u wegovom, silaskom u ad, propovedawem duhovima u tamnici (v. I Petr. 3. 18. 19. i daqe), tj. svima qudima od Adama umrlim do tada, i samim pobedonosnim vaskrseuem i vaznesewem, „to e se sve tek vr„iti o Wegovom drugom dolasku. Dan P Ashe traje, i u tome trajawu on obuhvata sve dane koje je Bog dao narodima da u wima ive. Stoga se Pasha ne obeleava samo se awem nego, pre svega, uĕe„ em u Pashi

„Od svetoga dana vaskrsewa Hrista Boga na„ega pa do nove nedeqe, uza svu sedmicu moraju vjerni da u svetim crkvama neprestano provode u psalmima i pojavu i pjesmama duhovnim raduju i se u Hristu i svetkuju i, i da slu„aju bo anstvena Pisma i da se nasla uju svetim tajnama. Jer emo tim naĕinom zajedno sa Hristom vaskrsnuti i vazneti se...“ (66. kanon Trul. Sabora)

Svetkovawem kao an eli Bo iji, slu„awem Svetih Pisama i, naroĕito, nasla ivawem svetim tajnama, priĕe„ uju i se, verni

moraju sa Crkvom ne samo obele iti Pashu nego i sačestvovati u voj. Oni to moraju da bi „zajedno sa Hristom vaskrsli i vazneli se“, dakle, savaskrsli u Hristovom vaskrsewu, da bi bili u Pashi.

„Jer kad god jedete ovaj hčeb i ža„u ovu pijete, smrt Gospodwu objavqujete, dokle ne do e.“ (I Kor. 11. 26)

Priže„ ivawe je objavqivawe sobom smrti Hristove, ako li je smrti, onda je i vaskrsewa, sve dok On ne do e. Dostojno priže„ ivawe je objavqivawe sobom Pashe. Zato dan Pashe mora biti u savaskrsewu, kroz Priže„ e, „dokle ne do e“ Hristos.

Dan vaskrsewa Hristovoga po su„tini nadilazi sam istorijski dan u koji je Hristos Vaskrsao. Ali to ne znači, s jedne strane, da Svetu Pashu treba svetkovati svake godine onog dana kada je istorijski Hristos Vaskrsao, niti je, s druge strane, mogu e pitawe dana svetkovawa Svete Pashe posmatrati kao pitawe dogovora qudi. Upravo zato „to je Pasha naizreciovo Bo anska, to je neizreciovo Bo anska i Pashalija. Razmotrimo li wene kriterijume, vide emo da je svaki ukorewen u samoj Pashi, i time da je Pashalija od Boga, a ne od qudi, kako to, sude i po navedenoj okru noj poslanici svojim mitropolitima, shvata Carigradska Patrijar„ija.

NEDEQA DAN GOSPODWI

Sveti Oci su nedequ smatrali danom Gospodwim.

„Po„to ima wekih koji u dan Gospodwi preklawaju kogena, pak i u dane pedesetnice, to, da bi u svakoj oblasti sve jednako bilo, Sveti Sabor ustanovquje da se u te dane imaju stoje i prinostiti molitve Bogu.“ (20. kanon I Vas. Sabora)

Da dan Gospodwi ovde predstavqa nedequ, a ne dan Pashe, jasno je, jer nikome ne pada na pamet da kleži pri molitvi na dan Pashe, kad velika radost odagnava tugu na„e pale prirode, žega je izraz preklawawe kolena.

Ako Hristovo vaskrsewe i na„e savaskrsewe, koje objavqujemo, proslavqa na„u prirodu, gde je tad alost po toj, paloj prirodi? Nedeqa je dan „subota“, ka e Sveti Vasilije Veliki u 91. svom kanonu, u koji mi stojimo, jer je to i dan uspomene na vaskrsewe, i dan kad se se amo darovane nam blagodati Pashe, i dan koji je slika veka „to e do i. U ciklusu sedmice nedeqa nije nazvana prvim danom, nego jednim I bi veke, i bi jutro, dan jedan. Mojsije ga je prozvao jednim, jer je znao da e ba„ taj dan biti onaj koji e biti prolaz iz sedmičnog ciklusa, koji je ciklus zatvorenosti u stihije stvorene i pale prirode, u večno Carstvo Bo ije. Nedeqa je dan kad je Hristos Vaskrsao. Time je onda nedeqa dan najave, ali dan predispuwewa dana o kome govori Apostol:

„... Danas, ako glas njegov čujete, nemojte da budu tvrdokorna srca va„a. Jer da je wih Isus Navin uveo u odmor, ne bi se poslije toga govorilo o nekom drugom danu. Prema tome, narodu Bo ijem tek predstoji odmor, Jer ko je u„ao u odmor wegov i sam je počinuo od djela svojih, kao i Bog od svojih.“ (Jev. 4. 7 10)

Ovo danas, jeste i sami dan kada je vaskrsao Hristos, dan kad se svetkuje Pasha, i svaka nedega kao slika izlaska iz sedmičnog ciklusa u vek koji dolazi, i dan Drugog Dolaska, kada e narod Bo iji u i u odmor od svih dela svojih.

„I običaj i pristojnost zahtijeva od nas da po„tujemo svaku Nedegu, i da je svetkujemo, jer je u taj dan Gospod na„ Isus Hristos pokazao nam Vaskrsewe iz mrtvih; pak zato se u Svetome Pismu on nazivqe i prvi, „to sastavqa početak na„ega ivota, i osmi, „to je nadvladao Judejsku subotu...“ (1. kanon Teof. Al)

Vidimo vi„eslojnost nedega. Ona je početak stvarawa sveta, i u tome smislu je početak na„ega ivota. Ali, ona je i nadvladawawe Judejske subote, jer proslavqa na„ ivot, i s wih i sve stvoreno, jer subotwi odmor (sabat) nije odmor, ve predah, jer se novim sedmičnim ciklusom qudska dela nastavqaju. Svetiteq ka e: „Gospod na„ Isus Hristos pokazao nam (je) Vaskrsewe iz mrtvih“ u nedegu. Ovim Gospod otpu„ta s mirom slugu svoga Ćoveka, u odmor. Pokazanim vaskrsewem, nedega je dan Pashe unutar sedmičnog ciklusa!

Kao takvu, nedegu blagoverni moraju odvojiti od Judejske subote, jer ona, kao „to rekosmo, nadilazi Judejsku subotu, i odvaja se od we, ne odbacuju i je.

„Hristjani ne moraju slijediti običajima judejskim i subotu svetkovati, nego moraju u taj dan raditi; nedjequ moraju osobito po„tovati, i ako mogu, uzdr ati se od radwe, kao Hristjani. A koji se zateku, da slijede judejskim običajima, neka su anatema od Hrista.“ (29. kanon Laod. Sab)

Ko slijedi judejskim običajima o suboti, anatema je od Hrista. Sveti Oci su namerno rekli „judejskim običajima“, dakle, ne zakonu Bo ijem o suboti, datom preko Mojsija. Za„to? Zato „to se taj zakon vaskrsewem ukinuo; a Ćiwewe Judeja i danas, po privremenom i ukinutom zakonu, jeste običaj qudski, običaj slu ewa slici, a ne Istini. Pa jo„ je i sami Mojsije, nazvav„i prvi dan Bo ijeg stvarawa jednim, a ne pravim, prednaglasio osobitost toga dana nedega kao dana koji je jedan. Dakle, bez numeracije, bez redosleda, osmi u sedmičnom ciklusu, a time i zavr„etak samog cik-

lusa. I opet, jedan, znači, ceo, trajan, bezkrajan, u kome se subota i svi prethodni dani, savr„avaju. I to, pokazanim vaskrsewem.

Dakle, i posle svega slediti judejskim običajima o suboti negira istinitost pokazanog nam vaskrsewa Hrista u nedequ. A time i onemogu ava one koji to žine da savaskrsnu u Hristovom vaskrsewu. Otuda i anatema od Hrista.

Vidimo Bo iju nameru o nedeqi kao danu Pashe, danu Gospodwem. Stoga bi bilo besmisleno postaviti pitawe, da li se za dan Gospodwi mo e dogovorom odrediti neki drugi dan u sedmici, a ne nedequ. Taj drugi dan ne bi obuhvatio sve dane, jer ne bi mogao biti osmi. Ako bi se odabrao npr. 4. dan, kako bi se sve sjedinilo u Hristu? Gde bi se na„la tvorevina 5. i 6. dana. Gde svedočanstvo Bo i jeg odmora (7. dan)? Zato je voqa Bo ija o nedeqi iznad kalendara, iznad astronomije, iznad dogovora. Ako je iznad astronomije (ali je i ovu u sedmičnom ciklusu), voqa Bo ija o nedeqi nas opomiwe da postoji isto tako i voqa Bo ija o danu Pashe u godi„wem ciklusu.

PASHALIJA DAN PASHE U GODI 'WEM C I K L U S U

Sedmični ciklus ne nalazi upori„te u onim kretwama koje odre uju solarnu godinu. Ako se nedeqa jednog odre enog datuma u godini ne ponavqa istog datuma svake godine, nego naredne biva ponedeqak, a one tamo utorak, itd, i po„to Pashe, Vaskrs, Nora biti svetkovana u nedequ u dan Gospodwi, to je onda jasno da je voqa Bo ija da sveti i veliki praznik Vaskrsewa Hristovog bude slobodan od dana, i datuma, jer ovaj nadilazi sve datume, i da bude, kao „to bi se reklo pokretan.

Svetootačka Pashalija, način odre ivawa dana u godini kada e se svetkovati Sveta Pasha, utvr ena je 325. godine od strane Otaca I Vasegenskog Sabora. Sabor je utvrdio značaj 7. kanona Ap. odrediv„i da se Sveta Pasha ne sme svetkovati u dan kad judejci po svom običaju praznuju svoju pashu. Sabor je, daqe, u skladu sa Bogo-gootkrivenim značajem sedmičnog ciklusa, i nedeqe kao Pashe toga ciklusa, odredio da Sveta Pasha mora biti svetkovawa u nedequ kao dan Gospodwi. Sabor je kao vreme u godini, kao opredeqivawe vremena u kome se saglasno utvr enom ima tra iti nedeqa pogodna za svetkovawe, postavio prvi pun mesec nakon prole ne ravnodnevice, dakle sedmične cikluse koji se odvijaju u lunarnom mesecu koji wime požiwe. Dakle, Sveta Pasha e se svetkovati posle 21. marta, i to u prvi pun mesec nakon 21. marta, i opet ne u sam dan punog meseca, nego posle, pa i to ne u bilo koji dan, nego u prvu nedequ po punom mesecu, no ako bi se desilo da judejci praznuju svoju

pashu u tu nedequ, svetkovawe Svete Pashe se ima odloziti za narednu nedequ.

Svetootačka Pashalija sledi dva odnosna principa. Odnos prema judejskom praznovawu wihove pashe, i odnos prema sedmičnom ciklusu.

Odnos prema judejskom praznovawu wihove pashe, i prema sedmičnom ciklusu, Sveti Atanasije Veliki piše Afrikanskoj Crkvi:

„Nikejski Sabor bio je sazvan povodom Pashe, zato „to Hri,“ ani u Siriji, Kilikiji i Mesopotamiji nisu bili saglasni s nama, i u vreme kada su judeji svršavali svoju Pashu, praznovali su i oni...“ (Cef. II)

Svetiteq svedoži da su pravoverni na Istoku (ne svom) odredili dan svetkovawa Svete Pashe prema judejskoj pashaliji, i tako svetkovali Svetu Pashu zajedno sa judejima kad i oni praznuju svoju Pashu. Da se ne bi i daqe skvmili na ovaj način, Sabor je doneo rešeni oros o Pashaliji.

Svetootačka Pashalija zabrawuje sledeće judejskoj pashaliji!

„Prvog meseca, četrnaestoga dana tog meseca, u večer, bude pasha Gospodwa. A petnaestoga dana istoga meseca bude praznik prijesnih hčebova u čast Gospodu. Sedam dana je, ete prijesne hčebove. U prvi dan drate ete sveti sabor; ne ete raditi nikakvog ropskog posla“ (Lev. 23. 5. 7)

Judeji su drali pashu četrnaestoga dana meseca nisana, koji je bio pokretan, i počiwao je najbližom mesečevom menom (mladina) proletoj ravnodnevici. Praznovawe pashe se produčavalo u narednih sedam dana, „to se posebno zvalo „Praznik presnih hčebova“, a bilo je, tako e, čvrsto povezano za istorijski izlazak iz egipatskog ropstva.

„Drate dan prijesnih hčebova, jer je to dan u koji u izvesti vojske vaše iz egipatske zemqe“. (Izl. 12. 17)

Judejska pashalija nije odredena prema sedmičnom ciklusu, premda su judejci, kroz zakon o suboti, čuvali u svesti taj ciklus.

„'est ete se dana raditi, ali je sedmi dan subota, dan počiwawa; drate se sveti sabor. Ne ete raditi nikakav posao. Subota je to Gospodwa u svim stanovima vašim.“ (Lev. 23. 3)

Subota (sahat, odmor) je to Gospodwa u svim stanovima vašim. Ako se misli baš kao „to piše, da je to odmor Gospodwi u domovima naroda Izraića, onda se misli na odmor koji tek predstoji, jer Gospod počiwao od svih dela svojih, i ako bi narod učwao u taj odmor, ne bi imao vaše potrebe da radi u narednih „est dana. Sedmični ciklus judeja, dakle, nije pashalan, pa stoga i wihova pashalija

nema potrebe da pazi o danu sedmičnog ciklusa u koji se ima držati pasha.

Judejska pasha i judejska subota su dve različite stvari, iako su ustanovljene za prepoznavanje suštine, koja se otkrila Vaskršenom Hristovim. Dok se ta suština nije otkrila, pasha judejaca nije bila vezana za njihovu subotu. No, kada se pokazalo Vaskršene mrtvih u Hristovom Vaskršenu, i nedelja i Pasha su postale jednosuštne, pa je nemoguće svetkovati Pashu mimo nedelje, kao „to smo videli. Oni o kojima je I Vasegenski Sabor raspravljao, a koji su na ovaj ili onaj način sledili judejskoj pashaliji, svetkovali su Pashu godišnje mimo nedelje razdequju i ono „to je nerazdequivo kao „to rekosmo u prethodnom poglavlju.

Drugom tačkom orosa o Pashaliji I Vasegenski Sabor naređuje da se Pasha godišnje mora svetkovati u nedelju kao dan Gospodnji. Time je Sabor Svetih i Velikih Otaca osudio običaj pravovernih na Istoku, tj. sledenje judejskoj pashaliji. No, prvom tačkom istoga orosa Oci osnauju odredbu 7. kanona apostolskog:

„Episkop, ili prezviter, ili akon, koji bude svetkovao sveti dan Pashe prije prošetne ravnodnevice zajedno sa judejima, neka se svrgne.“ (7. kanon Ap)

Kanon je izričit. Svako svetkovanje Pashe pre prole ne ravnodnevice zajedno sa judejima, kad oni praznuju svoju pashu, zabranjeno je. Dakle, bilo da je to zajedničarene posledica zajedničarene u pashaliji; ili po služaju, kada bi se običaj judeja i njihovo praznovanje pashe ukrstilo sa svetkovanjem svetog dana Pashe pravovernih. Ovim je kanon zapravo i sam utemeljio dva principa Svetootačke Pashalije. Prvo, Pashalija mora biti tako određena da ne bude pre judejske pashe, i drugo, Pashalija mora biti tako određena da ne dođe do ukrštavanja, do jednovremenog svetkovanja Pashe pravovernih, i praznovanja pashe judejaca.

Kanon osuđuje svetkovanje svetog dana Pashe pre prole ne ravnodnevice! Zašto? Odredba stoji u direktnom odnosu sa zabranom svetkovanja na bilo koji način Pashe zajedno sa judejima, tj. istovremeno sa njima. Tako e, ove dve odredbe nisu ni na koji način (zarezom, ili svezom, npr) odvojene. Dakle, iako različite, one se dopunjuju, i u tom dopunjavaju čine celinu, i to celinu odnosa Svetootačke Pashalije prema državi pashe judeja.

Pasha Judeja pada četrnaestog dana prvog meseca (nisana), koji po čiji najbliži mesečevom mladinom prole noj ravnodnevici. Jedino se lošim računanjem dana i meseci može desiti da judeji drže pashu pre prole ne ravnodnevice. Po tome je i inače nemoguće svetkovati Svetu Pashu pre prole ne ravnodnevice a zajedno sa judejima, pa takvo iznenađujuće kanona jeste apsurd. No, svetkovanje Pashe pravovernih pre prole ne ravnodnevice dovelo bi do toga da pravoverni svetkuju Pashu pre nego „to judeji održavaju pashu

po svom običaju. I tu situaciju ova odredba sprežava! Jer, prvo važno propustiti ono „to je istorijski prethodno, i duhovno zastarelo i „ležlo kroz Vaskršene Hristovo, pa proslaviti i proslaviti ono „to je istorijski naknadno, a duhovno blagodatno u Istini Boga našega.

Posle prole ne ravnodnevice Svetootačka Pashalija, uređena kroz Nikejski oros o Pashaliji, sama sobom ne dozvoljava da Crkva svetkuje Pashu pre no „to judejci odr e svoju pashu. Zbog ove, „konstruktivne“ nemogu nosti, mi i nemamo propisa koji bi to zabravivao! Jer, na „to zabravivati ono „to je po sebi nemogu e.

Grigorijanska pashalija i kalendar, kojima se divi Carigradska Patrijar„ija, dopu„ta da Uskrs bude pre pashe. Od 1839 1856. g. Uskrs je prethodio pashi devet puta! (E.N. Mila„ Pravila Pravoslavne Crkve s tumaženjima II 52)

Budu i da nema izričitog propisa koji zabravuje svetkovane svetoga dana Pashe pre no „to judejci odr e svoju pashu, to po„tovaoci Grigorijanske pashalije istižu da nije slabost, ili boğere i bezakonost Grigorijanske pashalije „to ona dopu„ta praznovane Uskrsa pre judejske pashe. Me utim, nemaju izgovora! Jer, ako odredba o zabrani svetkovana svetog dana Pashe pre prole ne ravnodnevice onemogu ava, kao „to smo videli, da se svetkuje sveti dan Pashe pre no „to judejci odr e svoju pashu, ista odredba i zabravuje i osu uje on „to onemogu ava. I to ne samo u okviru astrononskog perioda o kome izričito kazuje nego isto i zabravuje i osu uje i nakon prole ne ravnodnevice (duhovna pozadina praznovana svetog dana Pashe pre judejske pashe je ista bez obzira na prole nu ravnodnevicu), samo „to se onemogu avane takve situacije nakon prole ne ravnodnevice sprovodi opisanom Svetootačkom Pashalijom i zakonom o wenom po„tovawu, tj. 1. kanonom Ant, Sabora!

Sedmi kanon apostolski ne osu uje samo svetkovane svetoga dana Pashe pre judejske pashe nego, neodvojeno do ve razmatrane odredbe, osu uje i svetkovane svetoga dana Pashe „zajedno sa judejima“ kad oni praznuju svoju pashu. Drugim rečima, sveti dan Pashe mora biti potpuno list, potpuno slobodan od judejske pashe. I to je smisao neodvojenosti odredaba o zabrani svetkovana svetoga dana Pashe pre prole ne ravnodnevice, i svetkovana svetoga dana Pashe zajedno sa judejima. Puna sloboda svetoga dana Pashe od judejske pashe je „ira od sledovana judejskoj pashaliji, i obuhvata i služajnost, kad se desi ukr„tawe tj. jednovremeno svetkovane Pashe pravovernih i pashe judeja. I u toj situaciji pravoverni moraju odloditi svetkovane dana Pashe za slede u nedegu, a nikako svetkovati nedegu ranije (jer bi svetkovali sveti dan Pashe pre judejske pashe), i nikako ba„ u taj dan kada se, po služaju, Pasha ukr„ta sa pashom judeja.

Za, to Sveta Crkva brani svetkovawe svetoga dana Pashe kad i judeji, po svome obiĉaju, praznuju svoju pashu, ako bi to bila posledica ne zajedniĉarewa u pashaliji ve posledica koincidencije?

U sedmiĉnom ciklusu se nedeĉa svetkuje kao pashalni dan Gospodwi, jer nam je Gospod na, Isus Hristos vaskrsewem iz mrtvih upravo u taj dan pokazao da je nedeĉa nadi, la judejsku subotu, i da se ne sme dan koji nadilazi subotu judeja svetkovati u subotu, nego u nedeĉu, priznavaju i da je nedeĉa i prvi, i osmi, i jedan dan (v. 1. kanon Teof. Al, 29. kanon Laod. Sab. i 91. kanon Vasilija Velikoga).

Vaskrsewem nam je Gospod Isus Hristos pokazao jo, ne, to. Godine kada je On vaskrsao judejska pasha je bila u petak, dan koji poĉiwe u ĉetvrtak naveĉe. Stoga je Gospod, po, tuju i zakon, dr ao pashu u ĉetvrtak naveĉe. Ali ta pashalna veĉera dobila je novi smisao, novu su, tinu ispuwenog zakona.

„I kad je ah, uze Isus hĉeb i blagosloviv, i prelomi ga, i dava, e uĉenicima, i reĉe: Uzmite, jedite; ovo je tijelo moje. I uze ĉa, u i zablagodariv, i dade im, govore i: Pijte iz we svi; jer je ovo krv moja Novoga Zavjeta koja se proljeva za mnoge radi otpu, tewa grijehova.“ (Matej 26. 26 28)

Uz pashalno jagwe jelo se i Telo Gospodwe, i pila se Krv Gospodwa radi otpu, tewa greha. Time se Hristos pokazao kao istinsko Jagwe Bo ije koje uzima na se grijeh svijeta (v. Jovan 1. 29), ĉime se ukida stari zakon o pashi i jagwetu, jer je Gospod naglasio: „Jer je ovo krv moja Novoga Zavjeta“. Tako, novo zamewuje staro, i zamewuju i smewuje ga.

Otpu, tawe greha i zadobijawe Carstva Bo ijega, to je Pasha Novoga Zaveta. Odmah po onim reĉima o Telu i Krvi, Gospod ukazuje da uĉenike oĉekuje nova trpeza u Carstvu Oca Wegova.

„Ka em vam pak da ne u odsada piti ovoga roda vinogradarskoga do onog dana kada u piti s vama novoga u Carstvu Oca mojega.“ (Matej 26. 29)

Upu ivawe na „onaj dan“ jeste upu ivawe na isti dan o kome govore Apostol i proroci (v. Jevr. 4. 7), tj. dan u kome e se konaĉno zavr, ti Pasha (prolaz) naroda Bo ijega, prolaz iz ropstva grehu i smrti u Carstvo slobode Boga koji je sve u svenu.

Dakle, u veĉe ĉetmaestoga dana nisana meseca te godine, zatvorila se potreba za starom, judejskom pashom. Tokom istog dana, Gospod je bio predan u ruke neznabo aca, osu en, razapet, usmr en i pogreben. Samo pogrebewe je zapravo bilo narednog dana, koji je poĉiwo veĉerju petka. Subota, ili petnaesti dan meseca nisana, bio je dan neiskazane tajne. Gospod je propovedao duhovima u tamnici tj. adu. I reĉju, i silom Boga Oca razorio je ad, i vaskrsao u nedeĉu vrlo rano i pokazao se uĉenicima.

Vaskrseve Hristovo je, dakle, bilo u tre i dan po pashi judejskoj. A da ne bi vaskrseva, sve „to mu je prethodilo bilo bi uzalud (v. I Kor. 15. 16 18). I ovaplo ewe, i Ćuda i krsna smrt, i sve... „A ako Hristos nije ustao, uzalud vjera va„a; jo„ ste u grijesima svojim“. Odavde se vidi da je vaskrseve Hristovo ono „to otvara i „to dr i otvorenim prolaz od greha i smrti u Carstvo slobode Boga.

„A u prvi dan sedmice do e Marija Magdalena na grob rano, dok jo„ bje„e mrak, i vidje da je kamen dignut sa groba.“ (Jovan 20. 1)

Vaskrseve Hristovo u prvi dan sedmice pokaza nam da je taj dan pashalni u sedmiĉnom ciklusu, da je prvi i osmi, da nikako ne mo e biti u subotu ili u koji god drugi dan sedmice.

Vaskrseve Hristovo u „esnaesti dan meseca nisana, u tre i dan po pashi, pokazuje nam da je Pasha pravovernih nadi„la Ćetrnaesti dan meseca nisana, i da s tim danom nema vi„e ni„ta. Praznik Vaskrseva Hristova ne mo e biti Ćetrnaestoga dana meseca nisana, kad judeji dr e svoju pashu! Pa tako i svetkovawe.

„I niko ne lijeva vino novo u mjevove stare, inaĉe vino novo razdrije mjevove, i ono se proljuje...“ (Luka 5. 37)

Svetkovati dan Vaskrseva Hristova, po koincidenciji ili nameri, zajedno sa judejima, kad oni dr e svoju pashu, znaĉi uvoditi nered u redosled spasonosnih doga aja, i ispuwenog vremena kada su se isti zbili.

Svetkovati dan Vaskrseva Hristova, Pashu pravovernih, pre, ili zajedno sa judejima, kad ovi dr e svoju pashu, isto je kao i svetkovati nedequ u subotu, ili Ćak i ranije. Sveta Pasha, weno svetkovawe, nije stvar dogovora, no ikonomije spasewa!

Tako nam Svetootaĉka Pashalija pokazuje svoju dogmatiĉnost!

Prva taĉka orosa o Pashaliji zabrawuje svetkovawe Pashe zajedno sa judejima. Videli smo za„to. No i kod svega toga, sledbenici Grigorijanske pashalije praznuju Uskrs sa judejima zajedno, kad se tako desi. U periodu od 1805. do 1854. godine, oni su praznovali Uskrs Ćetrnaestog dana meseca nisana, Ćetiri puta (E.N. Mila„ cit. delo. II 52. str) Druga taĉka orosa vezuje dan svetkovawa Pashe za nedequ, prvi i osmi dan sedmiĉnog ciklusa. Videli smo za„to.

Tre i Ćlan orosa predstavqa orijentir u vremenu kada u godi„wem ciklusu treba svetkovati dan Vaskrseva Hristova. To je posle punog meseca (ube) nakon prole ne ravnodnevice. Za„to posle prole ne ravnodnevice, videli smo u razmatrawu 7. kanona Ap. Za„to posle punog meseca? Judejski prvi mesec nisan, poĉiwe mladim mesecom, i nakon Ćetrnaest dana, bi e judejska pasha u pun mesec (u bu). Odre uju i vreme posle punog meseca, nakon pro-

le ne ravnodnevice, za vreme kada se svetkuje dan Vaskrsewa Hristova, izbegava se mogu nost svetkovawa dana Vaskrsewa Hristova pre četnaestoga dana meseca nisana. Jer je Gospod naš, Isus Hristos redosledom slavnih i spasonosnih dela svojih vaskrsao posle četnaestoga dana meseca nisana.

Vidimo da su sve tačke Svetootačke Pashalije sačinene prema onome „to nam je svojim vaskrsewem pokazao Hristos. Zato je Svetootačka Pashalija Vaskrsocentrična, Pashalocentrična.

„...Jer smo tim načinom zajedno sa Hristom uskrsnuti i uzneti sa...“ (66. kanon Trul. Sabora)

Kanon govori o načinu svetkovawa Vaskrsewa Hristova, Pashe naše, da bismo se samo tim jedinim načinom sjedinili u savaskrsewu kroz Hrista. Dakle, reč je o uče, u u realnosti savaskrsewa vaskrsewu Hristovom, kroz Hrista, o saučestvovawu u Pashi, istorijski i eshatološki. Zato se u kanonu upotrebuje reč „moraju“! Vernici moraju slediti način opisan u kanonu. Ako mu ne slede, tada prekidaju zajednicu u savaskrsewu kroz Hrista sa Crkvom, tj. gube pashalnu zajednicu.

Pashalna zajednica sa Crkvom se gubi i kada se napusti svetkovawe dana Vaskrsewa Hristova, naše Pashe zajedno sa Crkvom, tj. po Pashalocentričnoj Svetootačkoj Pashaliji. Zbog tako velikog značaja dana kada se u godišnjem ciklusu svetkovati Vaskrsewe Hristovo, Oci IVaseqenskog Sabora su utvrdili da Aleksandrijski episkop ima kanonima obaveštavati svu Crkvu dosta vremena unapred o danu u koji se sva Crkva zajednički u svetkovawu dana Vaskrsewa Hristova. Ovo je imalo poseban značaj za one oblasti Istoka gde se uobičajilo sledovawe judejskoj pashaliji. O danu tome, u skladu sa Svetootačkom Pashalijom, Kartagenska Crkva je svoje episkopije, shodno ranijem običaju, obaveštavala na godišnjem Saboru u avgustu.

„Isto se tako ustanovljuje da se o danu svete Pashe ima javljati svima, zapisavati o tome ispod zaključaka saborskih. Dan pak sabora neka se onaj dan i koji je ustanovljen na Hiponskom saboru, tj. deseti pred kalendara Septembra; i o ovome treba napisati svima koji u eparhijama prvenstvuju, da na taj dan tačno paze, kad sazivaju kod sebe sabor.“ (73. kanon Kart. Sabora)

Z A K L O U Č A K

Carigradska Patrijarhija bi morala da se seti da iz Vaskrsocentričnosti Svetootačke Pashalije proizilazi i maksima: Onoga sluša, onome pripada, čiji Pashaliju sledi. Slediti jedi-

nu Vaskrsocentričnu Hristovu Pashaliju, znači „zajedno sa Hristom uskrsnuti i uznijeti se“ (v. 66. kanon Trul. Sabora). Slediti jeretičku pashaliju znači uskrsnuti u sud večni. Napustiti Vaskrsocentričnu Pashaliju, izdati je, znači izdati ne Hrista nego izdati Svetoga Duha, u čijoj sili je Bog oživeti i naša smrtna tela, kroz savaskrseve u Hristu (Rimq. 8.11).

Zato kanoni strogo osu uju napuštawe Svetootačke Pashaliје.

„Svi oni koji se usude povrijediti naredbu svetog i velikog Sabora, koji se sakupio u Nikeji u prisustvu blagočastivog i Boguomogućenog Cara Konstantina, u pogledu praznika spasitega Pashe, imaju biti odlučeni i isključeni iz Crkve (...) i ovo je ovdje rečeno u pogledu svjetowaka. A ako se koji iz predstojnika crkvenih, episkop, ili prezviter, ili akon, poslije ove naredbe usudi na sablazan naroda i na uznemirewe Crkava, po svome postupati i držati Pashu zajedno sa judejima, takvoga sveti Sabor još, sada već smatra odlučenim od Crkve, jer ne samo „to je sebe grijehu izložio nego je bio uzrokom da se i mnogi drugi pokvare i izopače; pri tom sveti Sabor svrgava sa svetene službe ne samo njih nego i one koji poslije njihova svrgnu a usude se opuniti s wima. I ti svrgnuti imaju se lišiti i izvawske časti, koji su po svetome pravilu u Božijemu svetenstvu uivali“. (1. kanon Ant. Sabora)

Kanon osu uje svako povreivawe Nikejskoga orosa o Pashaliji, a posebno se s obzirom na istorijski razlog ističe ako koji od predstojnika crkvenih po svome postupa i držati Pashu zajedno sa judejima; osim ovoga, kanon osu uje i sve druge koji se usude po svrgnu u prvih šestima crkveno opuniti.

Osuda je izrečena u vidu odlučewa od Crkve, dakle, ne od službe nego od Crkve. Takvi crkveni predstojnici ne prelaze u red svetowaka, kao samo svrgnuti, no bivaju odlučeni od Crkve, „to znači da nisu ni svetowaci. Dakle, kazna ima karakter anateme. Zanimljivo je uporediti ovo sa kaznom za one koji drže judejski običaj o suboti čime skrnave pashalnu nedegu.

„... A koji se zateku da slijede judejskim običajima, neka su anatema od Hrista.“ (29. kanon Laod. Sabora)

Za svetkovawe subote zajedno sa judejima kazna je anatema od Hrista, a za povreivawe orosa o Pashaliji I Vaseqenskog Sabora i držawe Pashe zajedno sa judejima kazna je odlučewe od Crkve, zapravo opet anatema od Hrista.

Istina, kanon u stavu o osudi onih koji imaju crkveno opunitewe sa povrediocima Nikejskog orosa o Pashaliji za ove kaže: „poslije njihova svrgnu a“, kao da ti bivaju samo svrgnuti a ne i anatemisani. Radi se o crkvenome opunitewu, dakle o odnosu vlasti.

Za obavezno prekidawe odnosa sa subjektom crkvene vlasti, tj. da vi, e niko ne sme biti u wegovoj vlasti, i smatrati ga crkvenim predstojnikom, va an je momenat wegovo svrgnu e, i kako se u ovom stavu kanona radi o tome da li je iko du an smatrati takvoga nosiocem vlasti u Crkvi, kanon upotrebcava izraz „svrgnu e“ (jer je ono sadr ano u anatemi), da bi odredio tren od koga niko sa dotižnim ne sme imati crkveno op, tewe. Mo emo razlikovati dva trenutka. Kad je povre en Nikejski oros o Pashaliji; i kad je anatema izrežena.

Akt povre ewa Svetootažke Pashalije ve mewa odnos subjekata crkvene vlasti prema dotižnom požiniocu. Kanon ga je ve ližno anatemisao, jer u odredbi stoji: „Takvoga sveti Sabor jo, sada ve smatra odluženim od Crkve“. Anatema od Crkve je svaki koji povredi oros o Pashaliji, i to jo, od Antiohijskoga Sabora. im neki predstojnik crkveni povredi oros o Pashaliji, tog trena sam je sebe potžinio ovoj anatemi. Kao takav koji je ve osu en, on ne mo e zahtevati da ga klirici pomiwu (v. 15. kanon IX Pom. Sabora); a jo, mawe mo e zahtevati da ga slede u pashalnom otpadni, tvu. Bez obzira na to da li je anatema i izrežena, niko ne sme da ga sledi u otpadni, tvu. Zato kanon i pomiw e akona kao mogu eg povredioca Pashalije, naravno ukoliko sledi svog episkopa u tome. Tada zajedno s wim i akon potpada anatemi.

Pre izricawa anateme od strane vlasti autokefalne Crkve, dotižni predstojnik mo e u ivati pomiwawe od svojih klirika, ali ih ne mo e na to prisiliti. Jer, on je, povrediv, i Svetootažku Pashaliju, anatemisan od strane Svetih Otaca, i time je nazovi predstojnik crkveni. Klirik koji odbije da takvog pomiw e nezavodi time raskol, niti uzima sud u svoje ruke. Naprotiv, on ne mogu i savest da umiri, po uruje ispred crkvenih vlasti svoje Crkve, i sud Svetih Otaca po, tuje.

Posle izricawa anateme od strane vlasti autokefalne Crkve, niko ne sme, pod pretwom svrgnu a, da op, ti sa dotižnim. Za, to je potrebno da toga anatemi, e i wegova vlast, ako je ve anatemisan od Svetih Otaca? Da bi se po, tovaio autoritet puno e crkvene vlasti Sabora koji ga je postavio. Radi toga, samo taj Sabor mo e da ga konažno svrgne ili anatemi, e. U ovom služaju taj Sabor je „vezan“ 1. kanonom Ant. Sabora i ne mo e raspravqati o služaju i kazni. On primewuje 1. kanon Ant. Sabora, i žim konstatuje povredu Nikejskog orosa o Pashaliji, izriže anatemu na poži nitega. Isti Duh Istine, koji je nadahwivao Oce Antiohijskog Sabora, mora da nadahwuje i episkope sabrane na Sabor autokefalne Crkve!

Finci su jedini napustili Svetootažku Pashaliju. Sav wihov sabor se slo io s time, i nema nikoğa da primeni 1. kanon Ant. Sabora Ovim se ceo wihov sabor iskazuje la nim saborom. I cela

Crkva je pred i„ležnu em u Finskoj. Jer svi weni episkopi krivi su sudu Antiohijskog Sabora. Oni su pod anatemom, samo „to nema koga da je konažno izrekne. Sad nije potreban neki Vasegenski Sabor koji bi izrekao anatemu. Ona je ve izrečena na Antiohijskom Saboru. I nije stvar Vasegenskog Sabora da episkope svrgava i postavlja. Ali, ako svaki klirik mo e ostaviti predstojnika koji povredi Nikejski oros o Pashaliji, a da ne povredi odnos subjekata crkvene vlasti, i to jo„ pre izricawa konažne anateme od strane vlasti wegove autokefalne Crkve, zar mo e to biti izgovor „to nije ni od koga izrečena konažna anatema, da Svete Crkve poniwula ni sabor, sabor koji je pod anatemom Svetih Otaca, sabor, koji je iza„ao iz Pashalne zajednice sa Crkvom, i u„ao u zajednicu sa jeretičkim „slu bama“? Izricawe konažne anateme, „to kanon predvi a, je akt autoriteta najvi„e crkvene vlasti autokefalne Crkve. Ako ovog autoriteta nema, jer je on pod anatemom 1. kanona Ant. Sabora tad ta žiwenica žini izli„nim ovo konažno izricawe anateme. A upravo u ovom služaju obaveza izricawa konažne anateme, i time za„tita anateme Antiohijskoga Sabora, i jo„ time potvrđa Pashalnog jedinstva, požiwa na Svetim autokefalnim Crkvama. One moraju prekinuti odnos sa onima koji su pod anatemom.

„...sveti Sabor svrgava sa sve„tene slu be ne samo wih nego i one, koji poslije wihova svrgnu a usude se op iti s wima...“ (1. kanon Ant. Sabora)

Za„to? Zbog nepo„tovawa crkvene vlasti, i zbog podr„ke onima koji povre uju Nikejski oros o Pashaliji. Ako je konažno svrgnu e izli„no zbog nepostojawa autoriteta, zar kanon ne osu uje one koji se posle anateme Svetih Otaca usu uju op„titi s wima, nepo„tovati vlast Antiohijskog Sabora i pru ati podr„ku odstupnicima od Pashalnog jedinstva? Op„te i sa Fincima pru amo podr„ku bezakonij inicijativi Carigrada. Op„te i sa Fincima i sami se izla emo osudi 1. kanona Ant. Sab. kao oni koji op„te sa anatemisanim odstupnicima od Pashalnog jedinstva Crkve.

Izuzetnost 1. kanona Antiohijskog Sabora se izra wa u konažnosti posledice prestupa, koja nastupa momentom samoga prestupa.

„Svi oni, koji se usude povrijediti naredbu Svetog i velikog Sabora, koji se sakupio u Nikeji... u pogledu praznika spasiteqne Pashe... A ako se koji iz predstojnika crkvenih... poslije ove naredbe usudi na sablazan naroda i na uznemirewe Crkava po svome postupati i dr ati Pashu zajedno sa judejima, takovoga Sveti Sabor jo„ sada ve smatra odluženim od Crkve (ANATEMOM, prim. aut), jer ne samo „to je sebe gri-

jehu izlo io nego je bio uzrokom da se i mnogi drugi pokvare i izopaže...“ (1. kanon Ant. Sabora)

Koji se usudi (sama reč „usudi“ svedoži o o„trini posledice učiwenog dela, i o ozbičnosti onoga „to se delom naru„ava) posle ove naredbe (Nikejskog orosa o Pashi) istu povrediti; i jo„ dr ati Pashu zajedno sa judejima, te sabla wovati i izopaživati narod, i uznemiravati tj. razjediwovati Svete Crkve u wihovome Pashalnome i Pashalijskome jedinstvu, toga, dakle, Sveti Antiohijski Sabor jo„ sada ve smatra anatemom Istorijški, Sveti Oci su od dana usvajawa 1. kanona Ant. Sabora, od tada ve anatemisali sve koji se usude povrediti Nikejski oros o Pashaliji bilo kada, bilo kog budu eg tren, da to učine! Time se ova anatema prote e kroz svu budu nost, pa i kroz dan dana„wi. I prestupnik se sam, poput samubice, baca u „reku“ ove anateme samim svojim delom, samim prestupom. Nakon povrede Nikejskog orosa o Pashaliji, i dr awa Pashe zajedno sa judejima, a Grigorijanska pashalija to u stvarnosti povremeno realizuje, nema vi„e pokajawa! To je prestup iz one vrste prestupa (koji u su„tini jesu raskoli) za koje Sveti Oci ka u da ih ni mučenička krv ne mo e sprati.

I niko neka ne govori da rečena anatema vi„e ne va i, jer se narod ne sabla wava, niti se Crkve uznemiruju. Hristocentričnost Svetootačke Pashalije je kao ogledalo. Slaviti Pashu u dan koji nam Hristos pokaza kao prevazi en, u vreme nevreme Sam Bog zna kako se episkopi Wegovi mogu hvaliti da se wihov narod ne sabla wava o to. A upravo se Sveti Sinod Carigradske Patrijar„ije kroz okru nicu svojim mitropolitima (pod a) nada da se duhovni„tvo i narod „psiholo„ki“ ne sabla wava o mogu e op„te praznovawe Pashe zajedno sa jereticima. Nada se Carigrad da e psihologija ukinuti Bo iju zapovest. Ali o Bo ijoj reči sav svet stoji. Pa, nije Pashalija u Nikeji ustanovčena po narodnom raspolowu, nego po Hristu, i sabla wawawe naroda o kome kanon govori jeste sabla wawawe po Hristu, tj. ako se od Hrista odstupa. Eventualno nesabla wawawe naroda carigradskom inicijativom nije po Hristu i ne mo e biti na East dotičnim mitropolitima.

Nereagovawe (neuznemiravawe) Svetih autokefalnih Crkava povodom finskog odstupawa od Nikejske Pashalije pokazuje bolesni duh malaksalosti kod istih. I ba„ to nereagovawe je indikator Carigradskom Sinodu da je mo da do„ao tren pogodan za inicijativu o op„tepravoslavnom odstupawu od Pravoslavne Pashalije. Zato isti Sinod u okru nici posebnu pa wu (pod g) poklawa uticaju „konzervativnih pravoslavnihi krugova“, tj. onih snaga koje nemaju duh malaksalosti. Samo tu se Sinod pita, u odnosu na te zdrave snage Pravoslavčqa, „koliko je korisno za Mati Crkvu pokretawe pitawa o op„tem praznovawu Pashe“!

Neuznemiravawe Svetih Crkava povodom ru„ewa Nikejske Pashalije ne mo e ukinuti anatemu 1. kanona Ant. Sab. Hristos se ne mo e ukinuti! Sve Crkve ako odstupe od Nikejske Pashalije, sve e biti anatema! Anatema od Vaskrsewa Hristova!

Nepromenqivost Nikejskog orosa o Pashaliji je su„tina 1. kanona Antiohijskoga Sabora, „to se vidi iz re„i: „... takovoga Sveti Sabor jo„ sada ve smatra odlu„enim od Crkve“. Jo„ sada i do veka!

Dakle, u inicijativi Carigradske Patrijar„ije o napu„tawu Svetoota„ke Pashalije ne nalazimo istine. Naprotiv, ona predstava primer „trgovawa istinom“ (2. kanon Trul. Sabora). Stoga, ako Carigradska Patrijar„ija i formalno pokrene inicijativu o op„tem proslavqawu Pashe zajedno s jereticima, ta inicijativa mora biti odbaqena od Svetih Crkava!

Ako Carigradska Patrijar„ija sama napusti Nikejsku Pashaliju, i poku„a da, isti„u i sebe kao Mati Crkvu u zna„ewu koje ona sama tome pridaje dakako bez osnova, prisili ili privoli ostale „„lanice Pravoslavne porodice“ autokefalne Crkve, da je slede u tome, tad taj napor mora ostati besplodan. Jedan puki naziv (Mati Crkva), i jedno nesmisleno zna„ewe (pe„at kanoni„nosti Crkava) koji se daje tom nazivu, a kroz to Carigradskoj Patrijar„iji, ne mo e iako je s tom namerom izmi„qeno da poni„ti 1. kanon Antiohijskog Sabora, potvr en i zape„a en istinom od strane Svetoga Duha i Otaca Trulskog Sabora. A taj kanon, videli smo, kazuje i nare uje da crkveni predstojnik ne mo e prisiliti ili privoleti svoje klirike da ga slede u napu„tawu Nikejske Pashalije, niti ga oni pod bilo kakvim izgovorom smeju u tome slediti. Ako, dakle, Carigradski predstojnik Vartolomej ne mo e prisiliti ili privoleti ni svoje klirike da ga slede u napu„tawu Svetoota„ke Pashalije, kako li e mo i autokefalne Crkve? Prema tome, ma koliko se Sveti Sinod Carigradske Patrijar„ije upiwao da svoju eventualnu jednostranu odluku o napu„tawu Nikejske Pashalije predstavi kao svepravoslavnu, ona to po sebi ne mo e biti!

Ukoliko Carigradska Patrijar„ija zaista napusti Svetoota„ku Pashaliju, sa wom e biti sve ono „to smo rekli za Fince Vartolomej i wegov Sinod, i svi koji ga od sve„tenstva budu sledili, bi e anatema, trenutno i kona„no. Svi koji budu ma i samo op„tili sa wima bi e svrgnuti.

Sada, dok jo„ ima vremena, prekliwemo episkope Carskoga Carigrada, qubqene sasude svetiwe Hristove, jednodu„ne s Crkvom u Svetome Duhu, od Boga pozvanim, da u svetlu iznetoga preispitaju svoju nameru. Da je odbace. Ako episkopi ne veruju na„en poimawu kanona, jer mi jesmo slabi, i prepuni greha, i svake ne„is-tote, tada im prinosimo Sigillion iz 1583. godine, donet od strane

Carigradskog patrijarha Jeremije II, Aleksandrijskog patrijarha Silvestera, Jerusalimskog patrijarha Sofronija, i mnogih jo, episkopa, kojim Ocima dugujemo ivot u Hristu:

„Ko god ne sledi obiĳajima Crkve koji su utvr eni na Vaseqenskim Saborima, ili Svetoj Pashi i kalendaru koji nam oni odre uju da sledimo, nego ho e da se ravna po novoizmi, qenoj pashaliji i wenom kalendaru papinih bezbo nih astronoma, i protive i im se (obiĳajima Crkve) eli da odbaci i oskvni dogmate i obiĳaje Crkve koje smo nasledili od na, ih Otaca, neka bude na takvoga anatema i neka bude odluĳen od Crkve i zajednice vernih.“

fieqko Kotoranin

ДУХОВНИ ЖИВОТ

BLAGOVEST O DVA RO—EWA

Na današnji Praznik Gospodnji i Wegove Prežiste Matere, proslavljamo Svetog i Prepodobnog i Bogonosnog Oca našeg Justina Ćelijskog, rođenog pre ravno sto godina na Blagovesti, za vreme i svet, ali rođenog i pre petnaest godina za Veknost i Svetost, tako e na Blagovesti! Životni, Blagoveštanski krug, koji je on u ovom svetu opisao kroz savršenu puno u vremena, postao je simbol za oreol svetiteški, za venac nevenivi kojim ga je Bog osunčao u Vešnom Carstvu svome!

Kad se prvi put rodio na Blagovesti bio je to priziv Spasiteljev malom Blagoju Popovi u da postane Blagovesnik, dakle Jevan elist; kada se, po drugi put, rodio na Blagovesti bio je Znak s Neba da je svoje svedoštvo za Hrista do kraja apostolski verno i revnosno iskazao našim Sveti Ava Justin.

Sve je u wegovoj ličnosti Sveto i Blagovesno:

Blagovest rođeva!

Blagovest života!

Blagovest mučeništva i stradalništva!

Blagovest napisanih knjiga!

Blagovest beseda!

Blagovest podvižništva!

Blagovest molitve!

Blagovest liturgijara!

Blagovest dara suza!

Eto sile razloga zbog kojih ga moemo nazvati sv. Ocem Justinom Ćelijskim Blagovesnikom.

Na wemu se do kraja ispunila Reč Hristova: „Ako se ko ne rodi odzgo, ne moe videti Carstva Božijega“ (Jn. 3, 5). On se ne samo rodio Duhom, nego je živeo i delao po Duhu Svetom. Zato u trojstvu wegovom i stoji stih da je bio „živa Knjiga Duha“, „to je, vađa, najsvetija pohvala koja se moe uputiti čoveku kao stvaru Božju.“

Postoji jedna suzna molitva sv. Oca Justina, koja glasi: „Ne u sebe, bez tebe sladkaj, i Gospode!“ U voj se nalazi Litav

BogoĽoveĽanski program spasewa i izbavqewa, kako pojedinaca tako i Ľitavog naroda! Ako bi sv. Avu svi mi Srbi na dana,wi sveti i veliki jubilej wegov pitali u jedan glas „ta da Ľinimo, duboko sam uveren da bi odgovorio: „Recite svako za sebe svom du„am, svim srcem, svim umom, svim ivotom svojim: „Ne u sebe, bez tebe sladĽaj„i Gospode!“ Zaista da nam ni„ta vi„e od ovog jevan elsko-molitvenog uzdaha nije podario wime bi i kamewe pokrenuo na molitvu! Kamewe da, ali okamewena srca mnogih i premnogih u na„em rodu na alost ne! 'ta sve i ko sve u ovom polomgenom vinogradu svetosavskom, svetonikolajevskom i svetovjustinovskom ima samo jedno ro ewe za smrt i kome sve i Ľenu sve sve drugo treba osim Hrista Gospoda!? Svi ateisti, sa svih strana, koji se u neverici Ľude kako je Hristos mogao ustati iz mrtvih, trebalo bi da vide u Srbiji organizam koji pola veka ne di„e a evo, jo„ je iv, a ako Bog primi molitve Svetih Svojih o ive e, vaskrsnu e potpuno.

'ta sve u Srbiji ne di„e, a naizgled ivi?!

Ima li na„a kwi evnost, na„a srpska kwi evnost dva datuma ro ewa: jedan za vreme i jedan za sva vremena?

Koji je to srpski pisac, za vekove postojawa pismena u nas, stavio kao moto svog dela i kao so u svoje delo reĽ Svetog Justina Blagovesnika: „Ne u sebe, bez tebe sladĽaj„i Gospode!“ Re i emo da imamo „Slovo Qubve“ despota Stefana Lazarevi a, da imamo Jefimijinu „Pohvalu Knezu Lazaru“, da nas je zauvek zadu io neumrli Wego„ „LuĽom Mikrokozmmom“. Ali prvi je bio Svetiteq Bo iji, pesnikiwa Jefimija monahiwa, a Wego„ Vladika! I ne samo oni, nego sve „to je iz Crkve Hristove poteklo u kwi evnost itija, slu be, kanoni, akatisti i pohvale nose na sebi Dva PeĽata, Dve Potvrde Duha Svetog da su dva puta ro eni i, kao takvi, neprolazni. Sve drugo „to nam izgleda zimzeleno poĽelo je ve da uti na na„e oĽi. Pogledajte samo srpske drame iz pro„log veka, koje vi„e nijedan teatar ne igra, pa ete videti sudbinu dramskih dela na„ih pisaca u idu em veku. Uzmite samo memoare, noviju istoriografiju, zbirku pesama pod nazivom „PalĽica partizanĽica“ koju je jedan na„ deĽiji pesnik objavio pre par godina pa ete osetiti smrt „to vrebate kwiqe za samo koji par godina.

Nama sada izgleda da ne„to imamo, samo zato „to to imamo na trenutak.

Gete je bio u pravu kada je napisao da „qudi trenutka nisu i qudi veĽnosti“. Dok se na„a irilica ne osveti i posveti, dok se pera na„ih pisaca ne zamoĽe u kandila, osta e kod nas izneverena mudrost da reĽi lete, a napisano ostaje, pa emo gledati kako reĽi ostaju, a napisano leti.

Da li se na, a kultura rodila dva put? Jednom jeste za vreme, ali drugi put za večnost nije! Vapi li ona do Neba molitvu sv. Oca Justina: „Ne u sebe, bez tebe sladkaj,,i Gospode!“ Ne pada joj ni na um! Sve je htela da bude u ovom na,,em zlosre nom veku: i „zapadna“ i „istočna“ i „nesvrstana“ i „paganska“ i „proleterska“ i „malogra anska“ samo ne Hristova! Onaj jedan pešat „to je Duhom Svetim dobila u vreme Nemawi a i wega je okqa,,tila i polomila.

Jedan od na,,ih najpoznatijih sociologa kulture i umetnosti tvrdi da „kultura ima za cilj da odr i i produ i qudski ivot, pa samim tim moralni i fizički integritet lovečanstva“. Da bi nam pojasnio svoju misao, uva eni profesor kategorički uverava da pgunuti na pod nije nepristojni nego nekulturni Ein kojim se ug-ro ava zdravqe nevinih qudi. Lako je iznalaziti razlike izme u nepristojnosti i nekulture i tako „otkrivati Ameriku“, lako je patugastoj misli da konstrui,,e patugastu definiciju problem na,,e kulture ostaje i daqe bolno otvoren navode i nas da se u žudu pitamo: a „ta to bez Hrista Boga u kulturi mo e poslu iti ivotima qudi! Takva kultura sve vi,,e liži na onu mehanu pored Beograda žiju je firmu zapisao Vladika Nikolaj: „ija l nije bila žija l' biti ne e!“

U vreme kada je bila „istočna“ gradila je „raj“ i pevala da ni-žeg pre we nije bilo, a iako je bilo nije ni vredno spomena.

U vreme kada je bila „zapadna“ otvoreno se izmirila sa pak-lom, smr u i grehom: izqubila se sa paklom na televiziji i na filmu, zagrlila se sa smr u u novinama i kvi evnim revijama, uze-la pod ruku greh u slikarstvu, muzici, vajarstvu.

Kad je hodila „stazama nesvrstanosti“ uveravala nas je da je jedan kamen sa Uskr,,wih ostrva nesravwivo lep,,i od „bijeje Gračanice Crkve“.

Kad joj se htelo da bude „paganska kultura“, použavala nas je u mudrosti Acteka i Maja, zanosila mlade mentalnom ekvilibristikom Kastanedinog gunua obja,,wavaju i kako je Sveti Sava jedna zastarela ličnost iz Sredweg veka.

U „sre na vremena“ kad se deklarovala kao proleterska, popi-la je mnogima pamet govore i bez prekida: „ovek, kako to gordo zvuži!“ Izlo ba traktora u paradnom stroju, ma,,ina ra enih „samopregornim rukama proleterskih graditeqa“ imala je ve u kulturnu vrednost nego bilo koja izlo ba ikona.

Na polupopucanim temečima „proleterske“ sazidana je danas „malogra anska“, kultura najjadnija, vaqda, od svih pobrojanih. Wena našela su: „Moja ku ica moja slobodica“, i „va no je pre iveti“. Po woj, mo e se opstati i u moru ropstva, ako se ima bar privid slobode, mo e se grabiti načigled suseda koji jedva sastavqaju kraj s krajem svi neka propadnu, samo da se sposobni spasu! Izgo-

varaju i se ratom i izolacijom, kultura usamjene gomile i socijalnog solipsizma sve više postaje neurastenik koji misli da je ba, on centar oko koga se okreće svet. O, idolopoklonostva srpskog neviđeno od antičkih vremena, Srpska kultura podseća na sliku mladog i lepog Dorijana Greja „to će se, uskoro, u ovoj tmini pretvoriti u nakazu od starca za svaki greh koji je počinio.

Ne zajeca li „to skorije „Ne u sebe, bez tebe sladkaj, i Gospode!“ nikada ta kultura veštito trulih metamorfoza neće postati Hristova, neće postati istinski narodna, neće moći da sačuva ni sebe, a kamoli naš fizički i moralni integritet!

I tako ćemo reći u nedogled: molitveno našelo sv. Ave ne va i skoro nigde ni u nauci, ni u politici, ni u zdravstvu, ni u porodici, nema ga u radu nema ga u odmoru od rada! „Bez mene ne možete živeti ni, ta“ evo najjasnijeg i najživotnijeg mesta u Hristovom Jevanđelju, koje niti razumemo niti primenjujemo, ili jednostavno nismo ni žuli za nju. Kako nismo žuli tako ni, ta i ne živimo! Svi očekujemo da se stvari nekako same po sebi reše, svi se nadamo da će udariti grom pred nama, grom od koga ćemo se za čas preobraziti u neke bože i lepše, mlade i zdravije, možda i pametnije, a ne vidimo da vreme neumitno teče, makar mi stajali u mestu još hiljadu godina. Vreme nije himna da se pozdravljaju stojeći, nego nam je dato i zadato da životom i delom proslavimo svoj Stvoritelja, kako bi On nas proslavio u veštosti! Preporod ne počinje od udara грома niti obnova duša od sevawa muve. To ne zna srpska inteligencija prerušena u političare, „to u Makijaveliju, Hobsu, Riketu, Taqeranu, Fu, i Bizmarku traži puteve preporoda i obnove svoga naroda i ga u stranke i partije. Takvi tek misle da svojim gromovima ruše ili grade, da svojim muvama osvetjavaju, a ustvari samo zveckaju makazama kojim će o, i, ati vunu sa ovaca. Svako ko obećava da će mawe vune skinuti od svog protivnika naprećac zadobija poverenje! A stado za najamnike misli da su pastiri, jer nećemo da zna da Jedinog Pastira ima Koji i Du, u Svoju polaće za stado. Svakog takvog najamnika koji se u žudu pita „ta to hoćemo i moćemo li se ovaj narod povratiti u utrobe matera svojih da bi se ponovo rodio presre, e sam Gospod svojim pitawem: „Ti li si vođa narodni, a to ne zna,?“

Filosof Duha Svetog sveti Otac Justin ˘elijski Blagovesnik znao je i poučio nas da jedino samozaboravom u Hristu možemo sebe ponovo zadobiti! To je recept od koga logiku hvata panika, pred kojim se razum kostre, i, a sujeta se preneće i plaće. Nema bolesnika koji se ne pla, i operacije i pored svesti da je ona često jedina cena prođetka života. Svaki lek je gorak ali zato leći! Odlagawe operacije zna da bude smrtonosno, odbijawe leka može razoriti našu, eno zdravće, ali odgurivawe Hris-

tove ruke kad krene da nas izbavi sigurno je smrt za duše, jedini put sa koga zaista nikakvog povratka nema.

Moemo kao narod ležati sebe agresijom, histerijom, politikom, alkoholom, spavawem, prejedawem, TV narkozom, drogom, muzikom, pričinama to su samo oblici zaboravqawa muke, najglavnije muke naše da našaivoti, takvi kakvi su danas bez Hrista, jesu bez smisla i nade. Mi se svim tim „branimo“ kao „to dete peva u mraku da „razbije“ strah.

Junak jednog našeg pisca oboleo je od tog straha od ivota i rešio da prekрати svoje muke. Pošto je on čovek koji strahuje da se ubije i tako obruka ime i porodicu rešava se na originalno suluđi korak: da jede dok se ne ubije, računaju i s tim da njegovu nameru niko i nikada neemo i da prozre. On dobro zna da mu je zbog podmaklih godina mnogo „ta od hrane zabraweno, ali i daqe jede i dawu i no u zatvaraju i se u fri ider, kao u mrtvački kovčeg!

Sve je u ovom narodu od intelektualaca do seqaka polegalo u mrtvačke kovčege iz pustog straha od operacije, operacije koja nam predstoji od Boga Iscelitega! Svi znamo da je ona jedina spasonosna ali iz kovčega ne izlazimo! Dremamo u mrtvačkim kovčezima svojih fri idera i zamrzivača plaše i se da ne pomremo od gladi; u mrtvačkim kovčezima političkih stranaka u koje smo zalutali iz bojazni da nam ne utekne naša malo vlasti; u mrtvačkim kovčezima svojih televizora ne bi li se duše pred smrt malo razonodile; u mrtvačkim kovčezima našeg povratka veri Hristovoj prijatno uqučkani samoutehom da smo dali Bogu Bo ije a naša nama!

Svete Grobnice kao „to su Krf i Vido to su Ikonostasi na Nebu u pore ewu sa duševnim grobcima u kojima se kriju potomci Svetih Ratnika i Svetih Mučenika. „udom bi se žudili i krstom krstili da vide svoje čukun unuke u rukama satanizma i astrologije, u jamama masonstva, hironantije, sebičnosti, podegenosti, sektaštva i jeresi. 'ta bi rekli da vide kako im krštena deca zamišu u ku e na kojima piše da se zovu „crkve“, da se subotom mole, da im je Sv. Nedega isto „to i ponedegak.

„Ne u sebe, bez tebe slađaj, Gospode!“ uzvknimo sa svetim Avom Justinom i vaskrsnu e nas Hristos iz grobova u kojima leimo. Primimo mišu, srcem, umom i besmrtnom dušom u nama Blagoveštensku ivotnu pouku sv. Ave iz wegova dva ro ewa i rodimo se jo jednom! Rodimo se za večnost, a ostavimo trule za sobom, rodimo se za Nebo da bismo obradovali zemqu na kojoj stojimo. Neka Akademija, neka Univerzitet uzmore „Ne u sebe, bez Tebe, Slađaj, Gospode!“, pa e se sve magle i nedoumice razvejati, posta e Hramovi Duha Premudrosti, a ne idejne i ideološke podstanice, koje misle da greju ovaj narod, dok mu, u stvari, spremaju hibernaciju. „Smiri se, gordi čoveče!“ poručivao je Dostojevski,

ali ga nisu poslušali. Ako naše naučne i prosvetne ustanove odbiju reči sv. Ave od nauke i prosveta ne e ostati ni prva slova.

Nema Srbiji, nema srpskoj porodici, nema jednoj budućnosti spasena, ako se sve ne odbaci radi Hrista, ako Srbija ne odbije da i dalje postoji bez Boga.

Ako ne prihvati Svetojustinovski program kao svoj nikada više ne e prona i sebe ni u istoriji, ni me u narodima.

Rekne li molitveno i smireno: „Ne u sebe, bez tebe sladkaj, i Gospode!“ presta e da bude saslušena loza na lokotu Hristovom, presta e da bude gubavac od koga svi be e i gangrenozni pa enik „to i vi a ne di, e.“

A Srbija sa Hristom to je onda velika sila u svetu!

Srbiji sa Hristom na kolu, Srbiji po Jevan gelu, Srbiji okajenoj izmirmom molitve ne mo e i ne e smeti niko ni, ta!

Sveti Oke Justine Blagovesnike, mi nemamo danas na Blagovesti nikog više i ro enijeg od Tebe pred prestolom Cara Slave: uzdahni sv. Avo, zaplaži sv. Oke pred Wim, Gospodom tvojim i namim da Srbija si e sa Krsta Velikog Petka i uzvine se na goru Vaskresena i utekne od svih koji joj zavide, koji je mrze, koji je bolno i prebolno raspiwu, mučenicu našu. Nauži nas da se molimo: „Ne u sebe, bez tebe sladkaj, i Gospode!“

Molitvama sv. Ave Justina šelijskog, Spase, spasi nas!

Predavanje na Blagovesti 1994. godine u šelijama, povodom stogodišice ro ena Oca Justina.

Dušan Vasićevi

ОСВРТИ НА ЕКУМЕНИЗАМ

SVETI NEKTARIJE EGINSKI I WEGOV STAV PREMA EKUMENIZMU¹

1.0ivotu svetog Nektarija, a naročito o datumu wegovog blaenog upokojewa 1920. godine, više puta je isticano od strane prethodnih govornika. Isto tako poznato je da je „Ekumenizam“, u svome današnjem obliku i pojimanju, nastao znatno docnije, konkretno 1948. godine kao SSC (Svetski savet crkava). Imaju i te dve žiwenice u vidu, na, a tema mogla bi izgledati malo anahrona. Pa ipak nije tako. Odbor ove proslave, koji je predložio i ovako formulisao ovu temu, svakako je imao razloga za to.

I zaista, ako Ekumenizam, u pravom smislu te reči, i nije postojao u vreme svetog Nektarija, postojali su wegovi koreni, wegove preteče, prema kojima je sveti Nektarije ite kako zauzimao svoj stav, ili bože reči, ponavljao je u sebi stav ranijih svetih Otaca Crkve, od kojih se on ni po čemu nije hteo razlikovati, čime je i postao jedan od njih. Taj stav svetog Nektarija prema prethodnicima Ekumenizma, pa i prema Ekumenizmu načelno, rasmotrimo docnije, po, to najpre pogledamo razvojni put Ekumenizma od samih wegovih začetaka.

Prvi oblik Ekumenizma jeste onaj papski i rimokatolički, koji je vekovima koristio Uniju kao sredstvo za postizawe jedinstva hri, ana, naravno, bezuspe, no, iako je to ko, talo Pravosla-

¹ Predavawe izgovoreno 23. oktobra 1996. godine na „Me upravlavnom bogoslovsko-naučnom skupu“ održanom na ostrvu Egini u manastiru Svete Trojice Eji je ktitor sam sveti Nektarije, a povodom 150 godina wegovog ročewa. Op, ta tema skupa bila je: „SVETI NEKTARIJE DUHOVNI, MONA'KI I CRKVENI VO-A“. Skup je trajao tri dana (21. - 23. oktobra), na kome je uzelo uče, a 25 predavača, i veliki broj slu, alaca (oko 300) du, a. Sav rad skupa preno, en je direktno preko radio stanice pirejske Mitropolije, te je moglo da ga prati polovina Grčke. Predavawa su pra ena i adekvatnom diskusijom u kojoj je učestvovao veliki broj prisutnih. Me u pradavačima, pored Grčke, bile su zastupčene slede e Pravoslavne Crkve: Srpska, Ruska, Bugarska i Rumunska.

vnu Crkvu mnogih stradawa i nevoqa kroz hiqadugodi,,wu istoriju. Ta vrsta Ekumenizma je tema za sebe, koju bi sada zadbi,,li.

Drugi vid Ekumenizma, mnogo opasniji i pagubniji, rodio se u krilu Protestantizma, ali sa istim ciqem sjediwewa hri,, ana i „crkava“, no bez jedinstva u veri i istini. Ovaj Ekumenizam kao SSC i jeste predmet na,,eg izlagawa.

2. Pojam Ekumenizma ira awa se danas pojmom „Svetskog save-ta crkava“. I samo ime wegovo pokazuje svu jeretiwnost ove psewdo-crkvene organizacije. U ulewu hri,, anske vere postoje mnoge istine koje su dobile u dogmatskim definicijama od strane svetih Otaca Crkve na Vaseqenskim Saborima jedan odre eni izraz, koji ne trpi razliwita poimawa. Tako su sveti Oci II Vaseqenskog Sabora odr anog u Carigradu 381. godine formulisali dogmu vere u JEDNU, SVETU, SABORNU (KATOLI„ANSKU) I APOSTOLSKU CRKVU, a ne u „MNOGE“ (crkve), od kojih bi neki oblik „saveta“ ili „jedinstva“, ili neki oblik „nad-crkve“ mogao proiza i.

Crkva je Jedna i katoliwanska i u woj je sabrana (otuda i Saborna) zajedno sva Istina, sva Blagodat, sve „to je Gospod Hristos doneo sa Sobom na zemqu, predao i ostavio qucima radi wihovog spasewa. Ona je Jedna i Saborna jer sabira u sebi sve one koji ele spasewe, u jedno unutra,,we jedinstvo, u Telo BogoLoveka Hrista.

Tako, sama ideja jednog „saveta“ (ili „saveza“), ili „sjediwewa“ crkava jeste nemogu a, nedopustiva i neprihvatqiva za savest svakog pravoslavca, a kamo li za jednog Svetiteqa. Onaj ko bi imao suprotno mi,,qewe, kako bi mogao biti Svetiteq?. I zaista, kojeg „svetiteqa“ imaju od velikih ekumenaista? Ni jednog!

3. Istorija Ekumenizma kao SSC ima svoju predistoriju. Kao pojava, Ekumenizam ne sadr i ni,,ta novo; radi se o staroj ideji, koja je o ivqena u zadwih, odprilike, 100 godina. Godinama i deцениjama qudi pi,,u, diskutuju i govore o ekumenizmu, tako da mo emo da ka emo da se radi o jednom veoma komplikovanom problemu.

Pre svega, Ekumenizam je jedna eklisiolo,,ka jeres, jer prvi wegov napad usmeren je protiv samih temeqa pravoslavne vere, protiv svete Crkve, u nastojawu da je promeni (Crkvu) u jednu ekumensku organizaciju, li,,enu bogoLovewanske blagodati Tala Hristovog, krqe i tako put za pojavu antihrista.

Temeqi savremenog Ekumenizma postavqeni su ve krajem pro,,loga veka 1897. godine na Lambetskoj Konferenciji, koja je, kao prvo, formulisala jedan dogmatski MINIMUM, koji je imao za ciq olewivano ekumensko ujediwewe (uniju) „hri,, anskih“ crkava. Ovaj dogmatski minimum dolazi od ideje da sjediwewe treba tra iti u Svetom Pismu (a ne i u Svetom Predawu), u Simvolu Ni-

keo-Carigradskom, i u dve svete Tajne: kr., tewu i Evaristiji. Kao drugo, utvrđen je princip tolerancije u odnosu na ušewa drugih „crkava“ i spremnost za uvo ewe „kompromisa qubavi“. I kao treće „otkriće“ Lambetske Konferencije bila je dobro poznata „terija grana“ (branch theory), koja na neki način izjednačava sve „crkve“. Ovo zlo seme, Eim je posejano, brzo je niklo i razraslo se neverovatno, kao i svaki korov.

Sa strane Pravoslavnih u razvoju ekumenskog pokreta doprile su mnogo dve cirkularne poslanice Vaseqenskog Patrijarha Joakima III. Prva 1902. god. upućena poglavarima sestrinskih Pravoslavnih Crkava, dotiće teme odnosa Pravoslavnih Crkava između sebe, prema rimokatolicima i protestantima, kao i pitawe kalendara. Odgovori na ovu poslanicu sestrinskih Pravoslavnih Crkava, i povratni odgovor Valike (Carigradske) Crkve (1902-1904.), zaokružuju ovu prepisku, koja predstavlja prvi zvanični tekst Vaseqenske Patrijar.,ije u odnosima sa drugim Pravoslavnim Crkvama.

Druga enciklika „svim Crkvama Hristovim“ (dakle, i nepravoslavnim) poslata 1920. god. pruža pretpostavke za očekivanu saradwu „me u različitim crkvama“ i za „podgrevawe hri.,anske qubavi“, kao i projekat od 11 tačaka za weno ostvarewe u praksi.

U ovom periodu (od 1904. 1920.) mnogo se govorilo o promeni crkvenog kalendara, problem koji je uznemiravao i svetog Nektarija. Na., Svetiteq je smatrao odnosnu promenu za jedno veliko zlo, ali je istovremeno, pre svoga upokojewa, dao savet Igumaniji Kseniji da, ako se slušajno desi ova promena kalendara, wegov manastir na Egini nek sledi zvaničnu Crkvu, „to se, zaista, i desilo.

Ovde treba jo., jednom podvući i da prvobitne organizacije koje su prethodile SSC, kao „Me unarodna misionarska konferencija“ (Edunburg 1910.), Svetsko udru ewe za „irowe me unarodnog prijateljstva preo crkava (1914.), pokret „fivot i delo“ i dr. bile su Eisto protestantske tvorevine. Na alost, od 1922. god. Pravoslavni pošliwu aktivno da učestvuju na raznim konferencijama i skupovima ekumenskog karaktera, pripremaju i tako Prvu Generalnu Skup.,tinu SSC u Amsterdamu 1948. godine. Na tom skupu bilo je prisutno dosta prestavnika Pravoslavnih Crkava, kao Patrijar.,ija: Carigradske, Aleksandrijske, Antiohijske, Jerusalimske, Arhiepiskopija Kiparske i GrEke, kao i Ruske Mitropolije za Severnu Ameriku (sada poznata kao „Pravoslavna Crkva Amerike“). Odbile su, me utim, da učestvuju na tom skupu Crkve Istočnih Zemaqa „iza gvozdene zavese“, koje su čak i osudile SSC kao jeres. To je bio prvi put u istoriji ekumenskog pokreta da se Pravoslavne po pitawu odnosa prema wemu pokaqzalo podeqeno. Iteresantno je pomenuti da je i rimokatolička crkva imala negativan stav, zabraniv.,i ušewu, e rimokatolika i kao posmatrača.

Ona ni do danas nije postala „zvanično“ Ekanica Ekumenskog pokreta, sačuvavši svoju doslednost, iako u praksi itekako me usobno mnogo „uruju.

Me utim, ova revnost pojedinih Pravoslavnih Crkava za za, titu bo anskih istina Crkve, nije dugo trajala. Period neodlučnosti i kolebanja trajao je negde do 1965. godine, kada vidimo da su sve Pravoslavne Crkve postale organski delovi SSC, pa me u wima i Srpska pravoslavna crkva, iako me u posledwima. Posebno posle zasedawa centralne Komisije SSC 1959. g. na Rodosu, Pravoslavni izme u sebe prsto su se takmičili ko e od wih biti ve i ekumenista, ko e uiniti ve i kompromis, ustupak ili popu, tawe nepravoslavnima, sve u ime neke „qubavi“, koja je mnogo Ee, e i vi, e bila licemerje i koristoqubqe, nego istinska jevan elska qubav.

Od 1961. god. pravoslavni ekumenisti (ako su ta dva pojma uop, te spojiva me usobno), poželi su da sazivaju litav niz konferencija i skupova sa cigem da realizuju svoje ekumenističke programe i cigewe. Tako, 1964. g. sazvana je na Rodosu III Svepravoslavna Konferencija, gde je done, ena odluka za uspostavqawe dijaloga sa jereticima (svih vrsta) „na ravnoj osnovi“, i svaka pomesna Pravoslavna Crkva zadu ena je da odr ava posebne „sestrinske odnose“ sa jereticima. Glavni vo a svih ovih ekuenističkih zamki bio je Vaseqenski Patrijarh Atinagora, koji je započeo stalne susrete sa Papom, „izvr, io“ uzajamno skidawe Anatema iz 1054 godine, realizovao zajedničke molitve (nasuprot svetim Kanoniima) i td. Zatim, wegovi naslednici i pomo nici do danas, dr e se istoga puta, prevazilaze i u kompromisima i snisho ewu lak i samog Atinagoru.

Drugi predstavnici ostalih pomesnih Pravoslavnih Crkava, deluju tako e saglasno sa ovim ekumenskim programom², tako da wihovi postupci nemaju ni, ta zajedničko sa ušewem i delovawem svetih Otaca i sa sve, tenim Kanonima Hristove Crkve. Me e koje su postavili Oci na, i naru, ene su od strane takozvanih „pravoslavnih ekumenista“; granice izme u istine i la i, svetlosti i tame, Hrista i Velijara uklowene su.

Sve ovo, po svetom Starcu ocu Justinu Popovi , predstavqa Judinsku izdaju Pravoslavqa, stra, nu izdaju Gospoda na, eg Isusa Hrista i celokupne Crkve wegove. Da je to, zaista, tako, dovoqno je pogledati Episkopsko ispovedawe vere pred hirotoniju, i uporediti ga sa praksom savremenih pobornika ekumenizma.

U tom ispovedawu, onaj koji se hirotoni, e za Episkopa, sve, lano izjavquje pred Bogom, An elima i qudima: „Primam bogo- nadahnute spise i ušewa starijih i novijih svetih Otaca Crkve

² Vidi: Dodatak o Ekumenizmu Ruske Pravoslavne Crkve.

Hristove, koji su saglasni Jevan equ i uĹewu svetih Apostola... One pak, koji drukĹije, a ne pravoslavno misle o hri,, anskoj veri, odbacujem kao tu e misle e Hristovoj Crkvi, kao kvaritege Is-tine Bo je i upropastitege spasewa qudi...Sve jerisinaĹalnike, i wihove jednomi,,qeike odbacujem i anatemi,,em, i jasno i glasno govorim: Svima jereticima anatema!“ (Sr. Gal. 1, 8). I jo,, dodaje: „Primam i prihvatam Svetih Sedam Vasegenskih Sabora i sve Po-mesne Sabore koje sveti Oci prihvatili,,e i potvrdili,,e... Ispovedam sve odredbe PRAVE VERE koje su oni izlo ili. Primam i sve sve,,tene Kanone koje sastavi,,e sveti Oci i predado,,e ih Crkvi... Izjavqujem da sve ono „to Jedna, Sveta, Saborna i Apostolska Crkva Pravoslavnih prima i dogmatski ispoveda, to i ja primam i verujem i ispovedam; ni,,ta ne dodaju i, ni,,ta ne oduzimaju i, ni,,ta ne mewaju i ni od Dogmata ni od Predawa... A sve „to ona osu-uje i odbacuje kao uĹewe tu e Jevan equ, to i ja odbacujem...“.

Ko, dakle, od savremenih pravoslavnih ekumenista mo e s pravom da ponovi reĹi svetih Vasegenskih Sabora, koji svoje dog-matske odluke skoro redovno poĹiwu formulom: „Sleduju i Sve-tim Ocima...“ ili: „po uĹewu Svetih Otaca...“ i td. ? KaĹa je na VII Vasegenskom Saboru proĹitan Nikeo-carigradski Simvol vere, Oci sabora su izjavili: „Svi mi tako verujemo, svi tako isto mis-limo, i svi se saglasno potpisujemo... To je vera apostolska, vera otaĹka, vera pravoslavna, versa koja utvrdi Vasegenu... Mi sleduje-mo drevnoj odluci Crkve da Ĺuvamo odredbe svetih Otaca. Tako mi-sliti mi smo nauĹeni i utvr eni svetim Ocima na,,im i wihovim bogopredanim uĹewem“.

Po svetom Maksimu Ispovedniku, „Crkva priznaje za isti-nite i svete one Sabore, koji pokaza,,e da su weni istinski dog-mati istiniti“. SliĹno govori i sveti Kirilo Aleksandrijski: „Svi koji imaju zdrav smisao (=um), staraju se sledovati uĹewu svetih Otaca“, jer se po svetom Apostolu „samo sa svima Svetima mo e razumeti „ta je „irina i du ina i dubina i visina pre-mudrosti i razuma Bo ijeg, i poznati qubav Hristova, koja pre-vazilazi svako znawe“ (Ef. 3, 18 19; Rim. 11, 33).

U svim bitnim pitawima vere i pobo nosti potpuno se sla u svi sveti Oci. „Otac ne protivureĹi Ocima, jer su svi oni bili zajedniĹari jednoga Duha“, veli sveti Jovan Damaskin.

Vaistinu, nema ni jednog svetog Oca koji bi se slo io sa stavovima i praksom savremenih ekumenista, i koji bi blagoslovio sve ono „to se radilo u Kamberi (1991), „to se potpisalo u Bala-mandu (1993), „to se videlo u Rimu (1995), i gde sve ne. Vi,,e je nego oĹigledno da ni sveti Nektarije, bez obzira na svu wegovu toler-antnost i trpegivost, niti bi tako ne,,to Ĺinio, niti bi to blago-slovio. Naprotiv! Ma koliko da je on bio Ĺovek qubavi za sve qude, „to je ne sumwivo, ipak je najpre bio Ĺovek pravoslavne vere i pra-

voslavnog stava. Sam on to ispoveda govore i: „Episkop treba da uvek ostane u moralnim principima Jevan ega i nikada da ih ne napu„ta ili da ih prestupa tobo e zbog dogmatskih razlika“.

'ta znači ovo, ako ne ponavqawe, samo na drugi nažin, onoga „to je rekao sveti Maksim Ispovednik, govore i: „Ja ne elim da se jeretici muže, niti se radujem wihovom zlu Bo e sažuvaj! nego se ve ma radujem i zajednički veselim wihovom obra awu. Jer „ta mo e vernima biti milije nego da vide da se rasturena žeda Bo ija saberu u jedno. Ja nisam toliko pomahnitao da savetujem da se nemilost vi„e ceni nego žovekoqubqe. Naprotiv, savetujem da treba sa pa wom i iskustvom žiniti i tvoriti dobro svima qudi- ma, i svima biti sve kako je kome potrebno. Pritom, jedino elim i savetujem da jericima kao jericima ne treba pomagati na podr„ku wihovog bezumnog verovawa, nego tu treba biti o„tar i nemilosrdan. Jer ja ne nazivam qubavqu nego žovekomr wom i otpadawem od bo anske qubavi kada neko potpoma e jeretiku zabludu, na ve u propast onih koji se dr e te zablude“ (PG 91, 465C).

Ovde treba podvu i jedan momenat koji uvek ima veliku va - nost za Crkvu, a posebno u na„e vreme. U početku navedenog mesta, sveti Maksim savetuje ližnim primerom, govore i da se on ne radu- je mužewu jeetika, nego se naprotiv raduje i zajednički veseli wihovom obra ewu. Nije rekao Svetiteq da se on, kao i Crkva Bo ija, raduju napredovawu u postizawu jedinstva sa jericima, nego se raduju wihovom obra awu, Jer samo obra awe od zablude ka istini i od tame ka svetlosti, mo e da im obezbedi vežno spasewe. Upravo i jedino to, za svetog Maksima, ima jedinstvenu i vežnu vrednost. Sveti Otac ne poznaje kompromis sa jericima, ne radi na ujediwewu sa wima nego na ponovnom prisajediwewu wih Jednoj i Jedinoj Crkvi Bo joj, koja žuva svoje jedinstvo u jedinstvu prave i spasonosne vere.

Sližan stav prema jeeticima, dakle i prema Ekumenizmu kao svejeresi, imao je i sveti Nektarije, kao i svi sveti Oci kroz ve- kove.

Savremeni „pravoslavni ekumenisti“, koji misle, govore ili rade suprotno svetim Ocima, „ta zajedničko imaju sa wima? Neka sami o tome ozbižno promisle.³

Episkop ra„ko-prizrenski
+ARTEMIJE

³ Posle zavr„enog ovog predavawa razvila se veoma užna diskusija, koja je trajala preko sat vremena. U woj su uzeli uže, a mnogi od užesnika skupa, i jasno se diferencirali ko je za sledovawe svetim Ocima, a ko za pagubni put Ekum- enizma.

D O D A T A K

KRATAK IZVOD IZ KWIGE QUDMILE
PEREPELKINEEKUMENIZAM PUT KOJI
VODI U PROPAST

Sankt-Peterburg 1992. g.)

1

„Pravoslavni ekumenisti“ u kompromisima idu do molitvene zajednice, ne samo sa nepravoslavnim „hri,, anima“, ve i sa ne-skrivenim idolopoklonicima, okultistima i zarobwacima (Vankuver, Kambera, Rim)¹.

Učestvovawe Pravoslavnih Crkava u Ekumenskom pokretu (SSC) kao punopravnih ili ravnopravnih članova, mnogi pravdaju i odgovorom da su tamo da bi „Svedožili o Pravoslavju“. No to je samo „izgovor za greh“, jer oni učestvuju u delima tame, koja te i da sve neistine i jeresi ujedini u jedinstvenu, svesvetsku „crkvu“ bez Hrista. O tome ubedqivo govore Liwenice (narožito u novijim susretima). Tako je Mitropolit smolenski Kirilo (Gudjajev) na VII Skup,,tini SSC u Kamberi (1991) otvoreno nazvao ovaj Savez „kolevkom jedinstvene crkve“.

A du nost Pravoslavnih je izrazio sv. Jovan Bogoslov: „'to žuste iz početka u vama neka stoji“ (I Jn. 2, 24); ili: „Dr i „to ima,,“ (Otkr. 3, 11), kao i sveti apostol Pavle: „O Timoteje, sa-čuvaj „to ti je predato...“ (I Tim 6, 20), ili: „oveka jeretika posle prvog i drugog savetovawa, kloni se“ (). A mi „ta žinimo? Crkva Hristova je „Stub i tvr ava istine“ (I Tim. 3, 15).

Popustqiv stav „pravoslavnih ekumenista“ prema nepravoslavnima, samo ih utvr uje u wihovim zabudama. (Kakav je to greh, vidi kraj prethodnog članka o sv. Nektariju). Ta popustqivost je suprotna i samom Gospodu, koji je rekao: „Ako li ne poslu,,a ni Crkve...“ (Mt. 18, 17). Apostol Pavle u poslanici Galatima anate-mi,,e svakoga ko bi kvario učewe Hristovo (pa ma to bio i an eo Gospodwi, ili čak on sam, Pavle): „Ako vam ko javi Jevan ege drukžije nego „to primiste, proklet da bude“ (Gal. 1, 9).

¹ Da li svesno previ aju anateme i kletve sv. Otaca pod kojima se nalaze wihova „ekumenska bra a“, jer su otpali od Jedne (tj. Jedinstvene), Svete, Sabome, i Apostolske Crkve, a pod koje i sami potpadaju žine i ono „to javno žine? (E.A.)

2

Ekumenistička „teorija grana“ (branch theory), po kojoj je Crkva podeležena na pravoslavni, rimokatolički i protestantski ogranak, u potpunosti protivureči učenju Pravoslavne Crkve. Jedinstvo i jedinstvenost Pravoslavne Crkve, uvek su vatreno ispovedali, propovedali i branili svi sveti Oci i Učitegi Crkve.

Veliki savremeni pravoslavni Bogoslov, arhimandrit Dr Justin Popovi, kaže da „kao „to u Gospoda Hrista ne može biti nekoliko tela, tako u Wegu ne može biti ni nekoliko crkava... Otuda je razdeležena, deoba Crkve ontološki, suštinski nemoguća. Razdeležena (ili: cepava) Crkve nikada nije bilo niti ga može biti, a bivaće su i bivaće otpadava od Crkve (i iskqučena iz Crkve). Tako su najpre otpali od Crkve gnostici, pa arijanci, pa duhoborci, pa monofiziti, pa ikonoborci, pa rimokatolici, pa protestanti, pa unijati, pa... redom svi ostali otpadnici, pripadnici jeretičko-raskolničkog legiona“ (Dogm. Prav. C. kw. III, Bgd. 1978, str. 209-212)² Bogoslovski pluralizam, koji dopušta i odobrava Ekumenizam, nije ništa drugo do relativizacija istine...

Sveti Marko Efeski: „Nikada se, o Lovke, ono „to se odnosi na Crkvu ne popravqa kompromisima; nema nikakve sredine izmeu istine i laži.“

3

„Pravoslavni ekumenisti“ budu i ravnodušni prema istinama naše vere, dopuštaju sebi da priznaju kako i jeretici imaju svete Tajne.

Prema Hristovom učenju, sjedišewe Loveka sa Bogom vrši se u svetoj Tajni Priče, a svetoj Evharistiji (Vidi: Jn, 6, 51-56). Sveta Tajna Evharistije sjedišuje qude sa Bogom, pa ih samim tim i me usobno objedišuje u jedno telo Hristovo, tj. Crkvu. (A uslov za to sjedišewe Priče, jeste da se ima i ispoveda vera Crkve, pa i vera u Crkvu Jednu, Svetu...). Otuda, nema i ne može biti Priče, a izvan Crkve. Duh Sveti, Koji pretvara Darove u Telo i Krv Hristovu, ne može silaziti na skupove jeetika, koji su otpali od Istie.

To važi i za ostale svete Tajne.

² Taj jeretičko-raskolnički „legion“ danas se naziva zvučnim imenom SSC ili Ekumenizam, koji, po ocu Justinu, nije ništa drugo do „svejerjes“. Jer ako u Simvolu vere ispovedamo da verujemo u „Jednu, Svetu, Sabornu i Apostolsku Crkvu“, otkuda onda „savez crkava“, pa još „svetski“, u kome su učlavene preko 300 raznih „crkava“? (E.A.).

Stoga, priče, ivawe nepravoslavnih (ili sa nepravoslavnima), **intercommunion**, koje praktikuju ekumenisti (u izjavama i u praksi), nije ništa drugo do sknavqewe svete Tajne Evharistije, hula na Duha svetoga, „Judin celiv“, kako je govorio otac Justin.

4

VI Skupština SSC u Vancouveru jula 1983. godine. Tamo su 31. jula učesnici te Skupštine otisli ili „Ekumenističku liturgiju“. Glavni „liturgos“ bio je anglikanski nadbiskup Ransi, a „saslušivalo“ je 6 protestanata, od kojih su bile i dve „svetice“. U Litawu Svetog Pisma i izgovarawu jektenija učestvovali su i „pravoslavni“, antihalkidowani i rimokatolici. Tako je rimokatolički biskup Paul Verner pročitao Jevanqewe, a „pravoslavni“ arhiepiskop Kiril (Gudjajev, sada mitropolit smolenski) izgovorio slede u molitvu: „Pomolimo se da uskoro dostignemo vidqivu zajednicu u Telu Hristovom putem lomqewa hleba i blagoslova Ća„e za jednim stolom“.

Ovom otvorenom bogohulnom cinizmu „pravoslavnog arhijereja“ nisu potrebni nikakvi komentari.

5

Prisustvovawe „pravoslavnih ekumenista“ na ekumenskim konferencijama (skupštinama, ansamblejama), povezano je sa prihvatawem dogmatskih kompromisa i odstupawem od Svetog Predawa, „to je svojevrsna izdaja pravoslavqwa. U svesti pomesnih pravoslavnih Crkava (i klira i naroda), izmenilo se mnogo toga od vremena wihovog ukqučivawa u Ekumenski pokret.

Moskovski Sabor 1948. godine, imao je i izrekao izjave strogo pravoslavne. A sada? Ditirambi u Ćast ekumenizma. Dru ewe sa ekumenistima raslabquje savesti pravoslavnih. „Zli razgovori kvare dobre obiĳaje“ (I Kor. 15, 33). Ekumenistiĳko prijateqstvovawe (i dru ewe) slabi i bri„e granice me u veroispovestima, ru„i crkvene ograde (naliva mutnu jeretiĳku vodu u pravoslavno vino i razvodwava ga do neprepoznatqivosti. E. A.).

Primer: Stav Moskovske Patrijar„ije prema „enskom sve„tenstvu“. U Poslanici Svetog sinoda M. P. iz 1976. g. odluĳno je odbaĳen ekumenski predlog da se dozvoli „ensko sve„tenstvo“, polaze i od toga da „Pravoslavna Crkva smatra sebe obaveznom da po tom pitawu sledi ssvagda„wu i op„teprihva enu crkvenu tradiciju, odre enu Samim Gospodom Isusom Hristom“. Istaknuta je i

Liwenica da „crkvena istorija ne zna za primere obrednog slu e-
wa ena“ (fMP, Br. 4, m. 1976. str. 9).

6

Ekumenski susreti, koji su se nakon toga učestano održavali, postali su razlog „postepenog otpadawa“ od sv. Predawa, sve do pomenutog sasluživawa „pravoslavnih jeraraha“ sa „sve„teicama“ u Vankuveru (,83.). (O. Pajsije: fiaba, lavor, vrela voda Prim. E. A.). U novije vreme, drugi jerarh M. P. mitropolit suro„ki Antonije (Blum) usu uje se da teoretski obrazla e mogu nost postojawa enskog sve„tenstva, javno izjavquju i kako „ne vidi bogoslovske prepreke hirotonisawu ena“ (Vidi: ςΟρθόδοξος τυπος, No 745, ςΑθήναι 29. 5. 1987. str. 2).

7

Uže„ e u Ekumenizmu zahteva od pravoslavnih nežuvene ustupke (na „tetu Istine i savesti).

Po svetom Marku Efeskom, toj luži Pravoslavqa> „Dela vere ne dopu„taju ikonomiju“ Arhim Amvr. Pagodin, Sv. M. Ef., str.226).

8

Jeretižnost izdawawa (i peveda na engleski) Svetog Pisma od strane SSC 1983. g. koje je pod jakim uticajem feminističkog pokreta i ege SSC da im se dodvori. Od svega novotarewawa najstra„nije jeste to „to su izraz „Bog Otac“ zamenili izrazom „Bog na„ Otac/Mati“ (God Mather and Father).

To delo, „tampano pod nazivom „Odlomci Biblije“, podriva same osnove Hri„anstva, potpuno uni„tavaju i dogmu o Svetoj Trojici.

9

Da bi se ugodilo Ekumenizmu, sve vi„e se sknave (degradiraju, odbacuju) svete Tajne. To narožito va i za svetu Tajnu Ispovesti (žak: da je nepotrebna, ni kao priprema za priže„ e E. A.. Dolazi vreme kada e, pod uticajem Ekumenizma (i novopeženih „bogoslova“), Tajna Ispovesti, mo da, biti i potpuno zaboravqena,

jer e i klirici i mirjani (po savetu i dopu,,tewu novih bogoslova duhovnika) dopu,,tati sebi (i drugima) da se priže,, uju bez prethodnog oči,, ewa du,,e od grehova kroz svetu Tajnu Pokajawa, koju je ustanovio sam Spasiteq (Jn. 20, 23).

Carigradski Patrijarh Dimitrije, dozvolio je pravoslavnim Grcima da se priže,, uju kod rimokatolika (Vidi Kanone: 52, Ap. i 102 VI. Vas. Sab.).

10.

KALENDAR. Promena kalendara povuklo je za sobom i niz drugih, ve ih ili mawih prekr,,aja... (To je samo prvi korak u levo sa staze pravoslavqa, za kojim su usledili mnogi, te se stiglo do ovoga u Lemu smo sada E. A.), kao: dopu,,tawe priže,, ivawa nepravoslavnima; ukidawe Ispovesti, dopu,,tawe enama da se prižeste u bilo kom stawu, izmena bogoslu benih tekstova (...da odole svakom neprijatequ i prorivniku, umesto: da pokori pod noge wegove svakog neprijateqa i protivnika), skra ivawa Liturgije (kod Grka, a poželelo i kod nas), dopu,,tawe venčawa u zabrawene dane (kod Srba), dispenz za opelo samoubicama (bez razlike) (opet kod Srba) i td.

„Liturgijska obnova“, o kojoj se danas toliko mnogo govori, često puta ide do ru,,ewa svega uspravnog u Crkvi, i zavo ewa hao sa umesto poredka u liturgijski ivot vernika.

11.

Ekumenisti uvode nove „liturgijske stilove“, tj. „bogosluewa“ uz ez i rok muziku, i igru. Tako ekumenisti igraju (ple,,u) Łak uz molitvu Gospodwu, „OŁe na,,“.

12.

Rimski Papa i Ekumenizam.

Oktobra 27. 1986. godine, Papa Jovan Pavle II sazvaio je u Asiziju (Italija) 150 predstavnika raznih svetskih religija radi „zajedničke molitve za mir“. Tamo su bile zastupene skoro sve „verske“ zajednice koje postoje na zemqi. (Tamo su bili predstavnici i SPC., kao i Moskovske Patrijar,,ije. Sama misao da se ide na takve skupove, jeste pristanak unapred na zajedni,,tvo u molitvi sa svim i svakim. E. A.).

„Skidawe“ anateme iz 1054. godine „desilo“ se 7. decembra 1965. godine izme u Carigradskog Patrijarha Atinagore I i Pape Pavla VI.

13.

Makijavelizam kao metod „ujediwewa“ „Sestrinske crkve“, put unijatstva i td..

14.

Prinudno „pokatolišavawe“. (Primeri iz Galicije, zapadna Ukrajina. A mogli bi se navesti i mnogi primeri iz istorije Srba).

15.

Zbli avawe sa monofizitima.

„Pravoslavni ekumenisti“ ne tra e ujediwewe „u istini i qubavi“ samo sa rimokatolicima, nepokajanim zbog la nog ispovedawa, nego i sa antihalkidowanima (monofizitima).

'ambezi: 23 28. septembra 1990. god. odr ano je savetovawe Me,ovite komisije za bogoslovski dijalog izme u Pravoslavne Crkve i istočnih monofizita, Zakqułci: Narołito 8. tałaka protokola. „Pravoslavni ekumenisti“ su na tom skupu 15 vekova monofizitskog otpadni„tva od Pravoslavqa sveli iskqułivo na terminolo„ki nesporazum, „to je obrazac ekumenistiłke la i (tałka 9.). (Antiohijska Patrijar„ija sa antihalkidowanima ima ve puno liturgijsko, i svako drugo, op„tewe). (Kako onda wu i daqe brojati u Pravoslavne Patrijar„ije?!? E. A.).

16.

„Zidovi koji dele“.

Ekumenisti drsko i otvoreno okrivquju Pravoslavnu Crkvu za greh podele, „to je bez istorijskog osnova. Pravoslavna Crkva nije kriva za otpadni„tvo jeretika. Ona je samo to konstatovala, i na osnovu samoga Hrista (Lk. 12, 51; Mt. 18, 18) i svetih apostola (D. A. 15, 28) „titila bogopredanu joj veru i istinu, i tu svoju vernost łesto zalivala mułeniłkom krvqu u licu svojih svetih Mułenika i Ispovednika.

17.

Pravoslavna Crkva nije ravnodušna u odnosu na nepravoslavne. Ona se ne moli „sa wima“, nego „za wih“ da Gospod „svetlo“, u svog bo anskog Uma prosveti wihove misli, bezverjem i krivoverjem pomražene; da silom Duha Svetoga sve koji su otpali obrati ka poznawu Istine i da ih prisajedini svome izabranom stadu“. (Kroz to Crkva Pravoslavna projavquje svoju istinsku qubav prema otpaloj bra i, jer, po ocu Justinu, „samo je ono istinska qubav, koja bli wemu osigurava Carstvo Nebesko“ (Prim E. A.).

Pravoslavqe ne ide na minimalizam, (ekumenisti tra e samo priznavawe Isusa Hrista za na„eg Gospoda, bez obzira „ta ko pod tim podrazumeva), no na celosnost (Καθολικότητα), jer nana suwi„ne ili neva ne istine koju nam je Hristos otkrio, a bez koje bi ipak spasewe bilo mogu e (Prim. E. A.).

18.

Zloupotreba od strane ekumenista reži Prvosve„tenižke molitve „Da svi jedno budu...“ (Jn. 17, 21 22) i la no tumažewe. (Previ aju Jn. 17, 9 11).

Te reži Hristove ne govore o mehanižkom ujediwewu (zbrajawu) svih zabludnih užeawa i jeresi, ve o jedinstvu u Istini (Jn. 14, 6). Qubav bez istine nemogu a.

19.

Bangkok 1972. god. „Spasewe danas“. Povodom toga izjava Sinoda M. P. na želu sa Patrijarhom Pimenom (U januaru 1973. g.), komentari„e uz velike zamerke poruku sa te ekumenske Konferencije „Pismo crkvama“, kao žist „horizontalizam“ u spasewu.

Pre utkivawe blagovesti o Hristu Raspetom i Vaskrslom, Bo ijoj sili i Bo ijoj Premudrosti (I Kor. 1, 23 24), tj. pre utkivawe same su„tine Wegovog Jevan ega.

U poslanici Sv. Sin. M. P. SSC nakon wegove V skup„tine u Najrobiju (Kenija) decembra 1975. g. tako e osu uje izve„taženo prikriwawe verskih razlika pred spoqa„wim svetom, sa kojim je povezana opasnost da se SSC pretvori u neku „nad-crkvu“, itd.

Pa ipak,, sve to i mnogo drugog, nisu za M. P. bili dovoğan razlog da istupi iz SSC.

VI Skup„tina SSC u Vankuveru avgusta 1983. god. Posle toga Sinod Ruske Pr. Zarube ne Crkve anatemisao je jeres ekumenizma.

M. P. pak i daqe uĉestvuje u ekumenskoj delatnosti. Februara 1991. god. delegacija RPC od 38 qudi na ĉelu sa arhiepiskopom (sada mitropolitom smolenskim) Kirilom (Gudjajevim) uĉestvuje u raĉu otvoreno bogohulne VII Skup,,tine SSC u Kamberi (Australija). Iako su „pravoslavni“ tamo izrazili izvesna neslagawa i negodovawe zbog svega „to se tamo de,,avalo, Mitropolit Kirilo je izjavio, da ne bi eleo da se kritika pravoslavnih uĉesnika skup,,tine upu ena delatnosti SSC, protumaĉi kao namera da se napusti SSC. Rekao je: „SSC to je kolevka budu e jedinstvene crkve... i na,, zajedniĉki dcm, i mi snosimo posebnu odgovornost za wegovu sudbinu“.

U pozdravnom govoru VII Skup,,tini SSC Patrijarh Sveruski Aleksej II pi,,e da se moli za to da „SSC ostane veran svom prvobitnom prizivu da bude savez crkava koje tra e ispuwewe svog zajedniĉkog zadatka da dostignu jedinstvo u veri i evharistijskoj zajednici“ (fir. M. P. Br. 6, 1991. g.)

(SSC za dostizawe toga ciqa, umesto da krene putem spoznavawa i leĉewa zabluda kod svake ĉlanice crkve, „to bi ih privelo smirewu i jedinstvu u veri, krenuo je u suprotnom smeru da Pravoslavqe toliko razvodni i odvoji od wegovog vekovnog puta sledovawa svetim Ocima, te da bi se ono potpuno utopilo u bezobliĉnu masu najraznovrsnijih jeresi i zabluda, „to im mo e liĉiti da su dostigli u jedinstvo vere i evharistijske zajednice. Prim. E. A.).

20.

Sknavqewe svetih obiteqgi u Rusiji.

Strano je gledati kako M. P. iznutra ru,,i ogradu Crkve. Ekumenistiĉki susretti i savetovawa M. P. sve ĉe,, e organizuje u manastirima, koji su od davnina ĉuvari i stubovi Pravoslavqa u Rusiji.

Zvuĉi neverovatno da je ekumenistiĉki centar formiran u manastiru prepodobnog Josifa Volockog (+1515, pomen 9. sept.), ĉiji je sveti osnivaĉ ĉitav svojivot posvetio borbi protiv jeresi. (Kod SPC sluĉaj Studeniica, fiĉa, ranije man. Krka u Dalmaciji, i dr.). fiMP ima specijalnu rubriku „Ekumenistiĉki kontakti“, koja obiluje izjavama ekumenistiĉke qubavi.

21.

Od Vankuvera (1983) pa daqe (preko Kambere 1991) Skup,,tine SSC jedva da imaju neke veze sa religijom (Videti wihove bil-

tene, u kojima se vi„e puta plasiraju tekstovi kojima se izra va solidarnost sa ekumenistima homoseksualcima, žime su banalizovali sodomski greh i ponudili ga kao normu) (Ansembly Line, N. 3, N. 7, N. 10 1991. godine).

2.

K A M B E R A Hula na Duha Svetoga.

Svaki slede i ekumenski susret donosi ne„to novo, duhovno jo„ nakaznije. To je narožito pokazala Skup„tina SSC odr ana 7 20. februara, 1991. god. u Kamberi. Me„avina crne magije i spiritizma, prizivali „duhove“ mladenaca pobijenih od cara Iroda, i drugih nepožinosti (sve to predvodila ušesnica iz Koreje, prof. bogoslovqa prezviterijanka Dr "UNG). Ona nije zaboravila ni na „duha zemqe, vazduha i vode“, onog „duha koga raspihu nezasite žovekove strasti“. Na kraju je zazivala: „Do i, du„e Isusa, raspetog na krstu“ (O svemu ovome postoji dokumentarni film).

To je u asno naližje ekumenizma, te paklene zablude na„e epohe, koja voli da se preru„ava u ode de humanosti, ravnopravnosti i miroqubivisti. (Taman onako kao „to se i avo oblaži u an ela svetla. E. A.).

23.

Na toj svetskoj Skup„tini (Kambera) bilo je mnogo drskih izazova Hri„ anstvu. U duhovnom pogledu posebno je u asno izgledalo liturgisawe „pravoslavnihi“ koje se odigravalo na podijumu sale za zasedawe, na onom istom podijumu koji je poslu io kao pozornica za nastup Koreanke "ung, i za pozori„ne predstave i ritualne igre australijskih domorodaca Abori ana.

Susret u Kamberi obilovao je bogomrskim poduhvatima. Posle svega („to se tamo žinilo) Mitropolit Kiril govori: „Ja sam duboko uveren u to, da e sve „to se de„ava na Skup„tini, crkve prihvatiti i poneti sa sobom (!), i, najzad preneti do svog naroda. Ako one to ušine i ako to ve sada žine, onda to znaži da je ekumenistički pokret uistinu pokret crkava, a ne pojedinih predstavnika bogoslovske elite koji su doputovali u Kamberu i za koje su posledice ove Skup„tine nebitne“ (Assembly line, N. 10, 19. II, 1991. god. str. 3).

24.

Opomihu e rži Hristove o „la nim prorocima u ovžijim ko ama“, dok su iznutra „vuci grabqivi“ (Mt. 7, 15) posebno su

razumijevanje nama koji gledamo „pravoslavne“ jerarhe ekumeniste, koje tom dužegubnom jeresi (ekumenizma) prave podele me u svojim sveštenstvom i narodom.

25.

Zbog svega „to je rečeno, nije čudo „to istinski pravoslavci, a naročito monaštvo (posebno na Svetoj Gori, Prim. E. A.), ne ele da imaju ničega zajedničkog sa ekumenistima, ukqukuju i i najviše „pravoslavne“ arhijereje koji su svesno sebe uprqali uže- „ em u tom antihristovom pokretu. (Svetogorci odbijaju da pomiju Patrijarha Carigradskog. E. A.). Prema prepodobnom Josifu (Volokolamskom), princip crkvene discipline mo e se odrati samo dotle, dok jerarhija odgovara svom visokom naznačewu (tj. dok je u vernosti Svetom Predawu sv. Otaca. E. A. Pismo Sinodu).

„to se tiče sveštenika i Episkopa koji su prekršili tu vernost, prep. Josif ponavqa reči svetog Atanasija Velikog: „Boqe je okupqati se bez wih u hramu molitvenom, nego sa wima kao sa Anom i Kajafom, biti bačen u geenu ogwenu“.

26.

Ekumenizam jeres nad jeresima (svejeres).

U SSC su se „kao u nekom fokusu sjedinila sva bogohugewa, zablude i protivqewa Istini, prisutna tokom čitave istorije quđskog roda, od Kaina i Hama do Jude izdajnika, Karla Marksa, razvratnika Frojda i svih, malih i velikih bogohulnika na, eg doba, na, ih savremenika“ (Arhiep. Vitalij, sada: Mitr. i Prvojerarh Ruske prav. zagr. Crkve, Ekumenizam, str. 9.).

Mi ivimo u epohi apostasije, u epohi la njih vrednosti. U SSC stupile su ve sve pomesne Prav. Crkve (Jerusalimska je istupila pre neku godinu, kao i Australijska Eparhija SPC, Ep. Luka, prim. E. A.), izuzev Ruske Pravoslavne Zagranične Crkve.

Godine 1983. (posle Vankuvera), Arh. Sabor te Crkve zvanično je objavio ANATEMU ekumenizmu.

Više se ne mo e (i ne sme) utati, jer bi daqe utawe i nas izjednačilo sa izdajom Istine, od čega neka nas spase Gospod.

27.

Podvizi svetih Podvika, koji su „titili Istinu Pravoslavqa do smrti i mučeništva, ostaju i (i ustaju i) uvek sami pro-

tiv svih. Takvi su: Prepodobni Maksim Ispovednik (+662), sveti Martin Ispovednik, papa Rimski (+655), prepodobni Teofan (+ oko 847) i Teodor (+ oko 840) našertani, sveti Marko Efeski (+1444), i drugi, čijim molitvama neka Gospod i nas ubroji u verne sluge svoje i borce za Istinu.

28.

Istinskih poštovalaca Gospodnjih je u svim vremenima bilo malo (malo stado). „Jedan Bog, jedna vera, jedno krštenje“ (Ef. 4, 5).

Priredio

Episkop raško-prizrenski
+ARTEMIJE

БЕСЕДЕ

БЕСЕДА О БОГАТСТВУ И СИРОМАШТВУ

„Hodite k meni svi koji ste umorni
i natovareni i ja u vas odmoriti“
(Mt. 11, 28).

Ove reči Gospod naš, Isus Hristos uputio je pre dve hiljade godina svojim slušaocima, Apostolima i sabranom narodu. I one se prenose sa naraštaja na naraštaj i sa kolena na koleno, evo veće dve hiljade godina. I kakvu su važnost i vrednost imale tada, kada su prvi put izgovorene, istu važnost i vrednost imaju i danas, braćo i sestre, jer ko od nas danas nije umoran i natovaren? Zaista, umoran je današnji čovek od života, umoran je i pretovaren raznim brigama, pre svega brigama materijalnim, brigama zemaljskim, brigama za opstanak i preživljavanje. I od svih tih briga čovek zaboravlja svoj glavni i osnovni cilj i svoju namenu. Svom svojom pažnjom i sve svoje brige usredsredio je današnji čovek na sticanje zemaljskog bogatstva, na obezbeđivanje dobre egzistencije, a zaboravio je na dušu, na carstvo Nebesko, zaboravio je na sve one jevanđelske vrednosti kojima su živeli naši slavni i sveti Preci; zaboravio je današnji čovek na poštenje, na milosrđnost, na ljubav brata prema bratu; postali smo samo ljudi, postali smo egoisti, koji samo o sebi brinemo i o sebi brigu vodimo. Pa ipak, ne možemo da rešimo ni jedan svoj problem niti da se oslobodimo briga i tereta koji nas pritiska.

A glas Gospoda Hrista i danas dopire do naših ušiju: „Hodite k meni svi koji ste umorni i natovareni i ja u vas odmoriti“. Mi to čujemo, ali Hristu ne prilazimo; te reči ostaju u našim ušima, ali ne silaze do našeg srca. Ne shvatamo i ne poimamo njihov značaj.

Današnje sveto Evanđelje ponavlja te reči u svim pravoslavništvima, gde se danas vrši sveta služba Božija. Te reči Hristove, upućene su, dakle, i nama i svima našim savremenikima. Ali kao „to je Gospod rekao jednom dugom prilikom: „...mnogo je zvanih

ali malo izabranih“, mnogo je onih i danas koji Ćuju te reĉi Gospod-
we gde nas priiziva da nas oslobodi i da nam olak,,a na,, jaram
ivotni, ali je malo onih koji Mu prilaze i pristaju da budu
olak,,ani i odmoreni. Nekako vi,,e volimo da ostanemo sa na,,im
brigama, jer smo izjednaĉili svoj ivot sa wima, i svoj cig sa
wima.

Kada bismo hteli i mogli da podignemo oĉi svoje k nebu, da
sagledamo ono „to je video i dana,,wi evan elski bogata,, iz
pakla kada je pogledao i video, onda bi ne pri,,li Gospodu, nego bi
mu trĉali u susret i zagrcjaj. Jer dana,,we Jevan ege, Ćuli ste, gov-
ori o dva Ćoveka, dva istorijska bi a koji su iveli istovremeno
pre dve hiqade godina, u istom gradu i u istom narodu. A ta dva
Ćoveka behu, onaj bogata,, koji se oblaĉa,,e u svilu i kadifu i
svaki dan provo a,,e ivot u gozbi i vesequ, u dru,,tvu sa prijate-
qima i poznanicima, u prejedawu i opijawu, i onaj drugi Ćovek, onaj
ubogi Lazar, koji u drowama i ritama, gladan i edan, sav u gnoju i
ranama, le a,,e pred pragom bogata,,eva doma, i eqa,,e „ta? Ne
da bude bogat kao onaj bogata,, ne da ima zemaqsko bogatstvo kao
on, nego da se nasiti onim mrvicama „to padahu sa trpeze boga-
ta,,eve i utoli glad koja ga razdira,,e iznutra, kao rane spoqa.
Ali i to mu, veli Jevan elist, niko ne dava,,e. Bogata,, nije imao
milosti prema wemu, nije imao srca da se sa ali na bednika pred
wegovim vratima i da mu udeli koru hleba. Umesto bogatog doma-
ina i wegovih slugu, siroma,,ku Lazaru prila ahu psi i lizahu
gnoj sa tela wegova. I psi se pokaza,,e milistiviji od qudi, jer
jezikom svojim lizahu mu rane i ubla avahu mu bolove.

Tako su oni pro iveli svaki svoj vek. Bogata,, u sjaju i gozba-
ma i u ivawima zemaqskim, a siromah Lazar u gnoju i ranama. Ali,
svemu dolazi kraj. Do,,ao je kraj i ovoj dvojici qudi. Umre Lazar,
ka e Jevan ege, i an eli du,,u wegovu odne,,e u naruĉje Avraamo-
vo. Avraam je praotac jevrejskog naroda, i wegovo naruĉje simboli-
zuje raj kao carstvo Nebesko. Jer, gde se dete ose a najboqe, najpri-
jatnije i najslobodnije, ako ne u naruĉju oca svoga? A uskoro zatim
umre i bogata,,. Ne znamo mu ni ime. Nije bio dostojan da mu Gos-
pod ime spomene, nego se naziva samo bogata,,. To je bila odlika
wegovog ivota, po tome je i zapisan u Jevan equ, i o wemu se go-
vori ve dve hiqade govina, i govori e se do kraja sveta i veka, ali
bez imena. I „ta bi sa wim? Zakopa,,e ga, veli Jevan ege. Zako-
pa,,e ga kao neku mrcinu, kao neku strvinu, ali du,,a wegova nije se
mogla zakopati. Nije odne,,ena ni u naruĉje Avraamovo. Nego gde?
Baĉena je du,,a tamo gde je sebi mesto i pripremila. U mesto muĉe-
wa, u pakao. I kada be,,e, veli se, u mukama velikim, podi e oĉi
svoje taj nesretni bogata,, iz toga ogwa plamenoga i paklenoga i
prema sebi ugleda Avraama i onog Lazara, onog bednika koga za
ivota nije hteo videti, u wegovom naruĉju u sjaju i u slavi. Ne

vi„e u gnoju i ranama, nego u sjaju i slavi! I zavapi taj nesretni bogata„ Avraamu, i reše: „Oš Avraame, po„aqi Lazara da umoži prst u vodu i da mi rashladi jezik sa jednom kapom vode, jer se, veli, veoma mužim u ovom plamenu“. A Avraam praotac odgovara mu: „Sinko, ti si svoja dobra primio u zemajskom ivotu, a Lazar se mužio. Sada on bla enstvuje, a ti se muži„“.

Ta dva žovaka i te dve suđbine, bra o i sestre, putuju zajedno kroz ovaj svet. Oni su prisutni u svakom pokogewu, u svakom dru„tvu, u svakom mestu. Nemamo li i danas takvih služajeva, nemamo li i danas onih bogata„a koji ne znaju „ta e od svoga bogatstva, pa žesto, zadovoliv„i sve svoje strasti, sve svoje prohteve i u i vava, vr„e samoubistvo, jer ivot za wih daje gubi svaki smisao, svaku vrednost. A pored wih koliko i koliko ima onih koji gladuju, koji boluju. koji se pate i muže i ne mogu da sastave kraj sa krajem. To su savremeni bogata„i i Lazari.

Na alost i taj dana„wi Lazar, dana„wi siromah, nema u sebi one vrline koje je imao jevan elski Lazar, jer je onaj eleo minimum, eleo je mrvice da utoli svoju glad; a dana„wi siromasi, dana„wi Lazari, oni zavide bogata„u, oni bi da se situacija izmeni, da zamene uloge, pa da oni postanu bogati, a ti bogata„i siromani. Pa u toj egi, u tom ciqu oni, bra o i sestre, ne biraju sredstva i nažine da do toga do u. I krađu, i varaju i la u i otimaju, i di u revolucije i bune, da bi tobo e zaveli socijalnu pravdu. Ustvari, da bi oni do„li na mesto bogata„a a bogata„i na mesto siromaha. Avaj, ti dana„wi Lazari ne e biti odne„eni u naružje Avraamovo, kao ni bogata„i, jedni zbog tvrdižluka i sebižnosti, drugi zbog azvisti i granzivosti, te tako i jedni i drugi odlaze tamo gde je dospao i jevan elski bogata„, u muku vežnu.

Bog je gospodar neba i zemge. On nekome dopusti da ima bogatstvo, ali ne radi wega samoga, ve da bi pom u bogatstva, žine i dela milosr a i milostiwe, zaslu io carstvo Nebesko. Neko ostaje bez bogatstva, ne da bi se mužio, da bi muka bila wegova suđba, nego da bi trpogewem ožistio du„u svoju od grehova i strasti, od zlobe i zavisti, i tako se i on udostojda u e u carstvo Nebesko, jer Bog ho e da se svi qudi spasu i do u u poznawe istine. Bog ho e da sve qude dovede tamo u naružje Avraamovo, u carstvo Nebesko, tamo gde je vežno bla enstvo, pripremqeno žoveku od postawa sveta, ali žesto qudi to ne e. Ne e ni bogata„i, jer smatraju da je bogatstvo samo wihovo i da im je dato da ga tro„e samo na sebe; ne e ni siromasi, jer ni oni ne misle na Boga i na du„u nego, razdirani zavi„ u i mr wom prema bogata„ima, pripremaju sebi ogaw vežni.

Neka bi dao Bog, dana„wa sveta nedega i veliki dana„wi praznik da na„ narod jednom progleda duhovno i shvati svoje mesto i svoju ulogu u ovom ivotu i ciqu na„eg boravka ovde na zemgi.

Nije cig Loveku da obezbedi sebi ugodan ivot ovde na zemqi za pedeset, osamdeset ili sto godina, nego da ive i na ovome svetu, skromno i bogougodno, peipremi sebe za ivot u carstvu Nebesko-me. To je jedini cig i jedina svrha na,,eg stvarawa, na,,eg postanka i na,,eg bitisawa ovde na zemqi.

To je nauka Gospoda Hrista, to je nauka svetih Apostola, to je nauka svetih Otaca, to je nauka i na,,ega svetoga Save i ostalih na,,ih svetih i slavnih Predaka, koji su Jevan eqe dobro razumeli, po wemu iveli i nama primer i putokaz ostavili kako treba da ivimo i „ta treba da radimo da bismo bili istinski potomci svetoga Save, i da bi ime pravoslavni hri,,ana dostojno na sebi nosili.

Neka bi dao Bog i milost Bo ja da svi duhovno progledamo, da svi do eno u pokajwe, da svi do eno u poznawe istine i da, ive i po Jevan equ Hristovome, udostojimo se onoga mesta gde je odne,,en pravedni Lazar, da tamo i mi sa svima svetima slavimo Oca i sina i Svetoga Duha, kroza sve vekove i svu veEnost. AMIN.

episkop Artemije

ХРОНИКА

SAVREMENA HRONIKA

UČESTVOVANJE NA SLAVAMA, PRAZNICIMA, DUHOVNIM AKADEMIJAMA...

Osvećenja:

1. Na desnoj obali reke Lepenca na Brezovici nalazi se veliko srpsko selo 'trpce. U ovom selu sačuvano je nekoliko crkava. Verni narod ovoga kraja, zajedno sa svojim sveštenikom ocem Ranelom Denim, potpomognut priložima dobronamernih ljudi iz raznih krajeva Srbije, odlučio je da započne gradnju nove crkve posvećene Sv. Muženiku i Arhikon Stefanu. Episkop Artemije je ovo bogougodno delo blagoslovio, 8. septembra osvetivši i temelje za podizanje nove crkve.

2. U selu Kupinovu nadomak manastira Ostroga, 11. septembra 1996. osvećena je obnovljena crkva. Na poziv Mitropolita crnogorsko-primorskog gospodina Amfilohija na ovom osvećenju učestvovao je i episkop Artemije koji je tom prilikom preneo blagoslove i pozdrave kosovsko-metohijskih svetih.

3. U mestu Nerodimlju (u starim rukopisima Porodimlju) nadomak Uroševca nalazi se manastir cara Uroša sa crkvom posvećenom Uspesu Presvete Bogorodice. Crkvu je po predaju, u 14. veku podigla carica Jelena na grobu svog sina cara Uroša. Lije su svete mošti počivale na tom mestu sve do 1705. godine, kada su prenesene u manastir Jazak, na Frušku Goru. Uz Božju pomoć i trudom naroda i sveštenstva ovoga kraja, ove godine je završena obnova te crkve. Episkop Artemije je uz saslušanje više sveštenika i prisustvo monaha iz cele eparhije ovetio ovu crkvu 22. septembra.

4. U 'timlju je na starom srpskom groblju obnovljena crkva Sv. Nikole. Osvećenje obnovljene crkve obavio je episkop Artemije dana 29. septembra. Tom prilikom održao je i pouznu besedu narodu toga kraja.

5. Dana 6. oktobra, otpočele su oktobarske svečanosti. Te svečanosti su u našoj eparhiji izazvale veliku pažnju. Kako zbog svoje važnosti za Srbe u ovim krajevima tako i po svom tradicionalnom proslavljanju. Toga dana u 'akovici, na mestu stare crkve koju su srpski ideolozi bezboga komunizma i gde je u toku izgradnja

novoga hrama, Svetu Arhijerejsku Liturgiju slu ili su episkop banatski Hrizostom, zahumskohercegovački i primorski Atanasije, raškoprizrenski Artemije uz sasluewe velikog broja sveštenika. Ovom evharistijskom skupu prisustvovalo je brojno monaštvo iz naše eparhije, gosti iz bratske Grčke, učenici Prizrenske bogoslovije kao i mnogi vernici iz svih srpskih zemaga. Tom prilikom gospodinu Momčilu Stanojevi u izakovice uružen je orden Svetog Save drugog reda za njegov trud oko podizawa i obnavgawa obesve enih i uni enih svetiwa u Metohiji me u kojima je bila i gorepomenuta crkva. Ovaj sveti hram je četvrta svetiwa koju brat Momčilo sa narodom akovice i okoline podi e za samo četiri godine.

6. Dana 12. oktobra u mestu Velika Reka nadomak Vučitrna izvršeno je osveewe nove crkve posve ene Svetoj Trojici. Ova crkva je podignuta na temeljima staroga i oronulog hrama. Tom prilikom odsluena je Sveta Arhijerejska Liturgija koju je sluio Wegova Svetost Patrijarh Srpski gospodin Pavle uz sasluewe

Osveewe spomenika i I. S. Jastrebovu u Prizrenu

ve eg broja arhijereja koji su se tih dana sabrali u našoj eparhiji povodom svečanosti koje su se odvijale u mesecu oktobru i u prisustvu velikog broja vernih. Velike zasluge za podizawe ove crkve pripadaju gospodinu Dimitriju Qiqku iz Prištine kome je kao

velikom ktitoru tom prilikom uružen orden Svetog Save prvog reda.

7. Ove oktobarske svečanosti nastavljene su 13. oktobra velikom proslavom 125 godina postojanja i rada Prizrenske Bogoslovije „Sveti Kirilo i Metodije“. Svetu Liturgiju u prepunom prizrenskom hram Sv. —or a slu io je Wegova Svetost Partijarh Pavle sa vi„e arhijereja, sve„tenika i akona iz otaxbine i rasejawa. Me u prisutnim sve„tenstvom bilo je mnogo onih koji su kao učenici ili profesori pro„li kroz ovu poznatu Bogosloviju. Na sam dan proslave osve ena je i novopodignuta zgrada bogoslovije. —aci bogoslovi su pripremili Duhovnu akademiju, a otvorena je i izlo ba fotografija i dokumenata vezanih za 125-ogodi„wi rad Bogoslovije.

8. Najzad grad Prizren se 31. oktobra skramno odu io velikom prijatequ srpskog naroda Ivanu Stepanovižu Jastrebovu, ruskom konzulu u Staroj Srbiji. Jastrebovqeva ličnost i delo neposredno su bili vezani za grad Prizren gde je aktivno pomagao srpskom narodu i Prizrenskoj bogosloviji. Na taj dan u porti crkve

Spomen ploča na zgradi Episkopije u Prizrenu

Sv. —or a episkop Artemije je osvetio wegov novopodignuti spomenik, dok je na zgradi Episkopije, koja je podignuta na mestu tada„weg ruskog konzulata, otkrivena spomen ploča. Sutradan je

episkop Artemije učestvovao na naučnom skupu posvećenom životu i delu Ivana Jastrebova sa temom: „Jastrebov i Prizrenska mitropolija“.

9. Dana 3. novembra u Kosovsko Mitrovici episkop Artemije je slušao Svetu Arhijerejsku Liturgiju, a potom u obližnjem selu Sviware osvetio temelje nove crkve posvećene Sv. velikomučenici Nedeqi.

MANASTIRSKE I CRKVENE SLAVE, MONAŠEVA I RUKOPOLOŽEVA

1. Dana 15. septembra, u manastiru Visoki Dečani, episkop Artemije je osvetio veći broj antimensa za crkve svoje eparhije. Tom prilikom je na svečanosti Arhijerejskoj Liturgiji u čin jeromonaha rukopoložio jeroakona Serafima, sabrata manastira Svetih Vraća u Zočištu.

2. Selo Gora devac, koje se nalazi u blizini Peći, jedno je od retkih srpskih sela u kome postoji crkva brvnara. Ovo selo je poznato i po predanju, da je odatle u Veliku seobu krenu patrijarh Arsenije Tamojević. U selu postoji i crkva posvećena Rođenoj Presvete Bogorodice. Dana 21. septembra, na praznik Male Gospojine, episkop Artemije je slušao Svetu Arhijerejsku Liturgiju, prerezao slavski kolaž i čestitao hramovnu slavu meštanima ovog sela.

3. Manastir Sokolica kod Zvečana kao svoju manastirsku slavu slavi Pokrov Presvete Bogorodice. Na ovaj praznik, 14. oktobra, episkop Artemije slušao je u manastiru Svetu Liturgiju i prerezao slavski kolaž. Tom prilikom je čestitao slavu igumaniji Makariji koja u ovom malom manastiru sa sobom ima dve sestre marqivo radi na obnovi predavskog ikonopisava. Ikone sokoličkih sestara krasi brojne ikonostase u našoj zemlji i inostranstvu.

4. U mesecu novembru za samo dvanaest dana pet naših manastira slavi svoju manastirsku ili monašku slavu. U ovom mesecu se u našoj eparhiji vrši skoro sva monaška i zato se naziva monaškim mesecom. Prvo je manastir Gračanica svećano kao i do sada proslavio ktitorsku slavu Svetog Krača Milutina 12. novembra. Uz prisustvo velikog broja vernika iz Prištine i cele naše eparhije episkop Artemije je odslušao Svetu Liturgiju i presekao slavski kolaž. Tog dana je u Crkvu Hristovu kroz svetu tajnu Krštenja uvedeno pedeset mladih duša, studenata Prištinskog univerziteta.

5. Manastir Svetih Kozme i Damjana u Zočištu 14. novembra proslavio je svoju slavu ove godine svećanije nego ikada ranije. Uz prisustvo velikog broja vernika, sveštenstva i monaha iz

drugih manastira episkop Artemije služio je praznično bdewe a sutradan Liturgiju.

6. Poput ostalih manastira raško-prizrenske eparhije i manastir Sopoćani odnedavno je zaiveo intenzivnijim monaškim životom. Po blagoslovu episkopa Artemija u ovaj manastir prešao je deo monaha iz manastira Crne Reke dok je postojele sestrištvo prešlo u manastir Gorioč kod Pećice. U dogovoru sa svojim duhovnikom, vladikom Artemijem, sopoćanski monasi su za svoju

Monah Dositej

monašku slavu odredili praznik –uric obnovewe hrama Svetog Georgija, kome je posvećen i jedan od paraklisa u manastirskoj crkvi. Ovaj paraklis dugo vremena nije bio u upotrebi i u wemu je dragan materijal korišten pri restauraciji crkve. Prva monaška slava novog bratstva proslavljena je vrlo svečano. U čin male shime zamonašen je Dejan Vukosavčević, rođen 29. jula 1972. godine u Vagevu. Na monašewu je dobio ime Dositej po učeniku Ave Doroteja. Episkop Artemije sutradan je služio svečanu Liturgiju i potom presekao slavski kolač.

Monah Hrizostom

Monah Vasilije

7. Na bdeniju uoči praznika Sv. Arhanđela Mihajla 21. novembra Manastir Crna Reka i ove godine podarila je našoj Crkvi trojicu mladih monaha. U činu male shime zamonašena su trojica iskušenika: Zoran Neđić, rođen 22. novembra 1971. god. u Šupriji, pod imenom Hrizostom; Branislav Todorović, rođen u Pančevu

Monah Grigorije

11. decembra 1972. sa novim imenom Vasilije i Marjan Teodosijević rođen 26. decembra 1973. godine u Šupriji pod imenom Grigorije. Poslednja dvojica zajedno su i došli u manastir pre tri godine iz Niša pa su zajedno i poneli imena dvojice velikih Kapadokijskih otaca.

8. Ktitorska slava Svetog Kralja Stefana Dečanskog 24. novembra u manastiru Visoki Dečani proslavljena je ove godine najsvetanije do sada. Svečanom bdenju u prepunoj manastirskoj crkvi obasjanoj stotinama svećaka na starim poliječejima našalstvo-
vao je Wegova Svetost Patrijarh Pavle uz saslušewe episkopa timočkog Justina i episkopa Artemija kao i većeg broja sveštenika i monaha. Svoje monaške zavete položio ili su iskušenicima Isak Vorkužić, rođen 28. februara 1970. god. u Nišu, zamonašen pod

Monah Nektarije

Monah Dimitrije

imenom Nektarije i Qubi„a ' eki , ro en 25. maja 1972., koji je dobio mona„ko ime Dimitrije. Sutradan su uz pojave kovigskih monaha i cetiwskih bogoslova pomenuti arhijereji odslu ili Svetu Liturgiju, na kojoj je Wegova Svetost Patrijarh Pavle u Lin jero akona rukopolo io monaha Justina sabrata ovoga manastira.

Detaq sa rukopolo ewa jero akona Justina

SIMPOZIJUMI, DUHOVNE TRIBINE I P R E D A V A W A

1. U Beogradu je od 17. do 21. septembra episkop Artemije u„estvovao na simpozijumu o Svetom Simeonu Nenawi, a povodom 800-godi„wice wegovog odre„ewa od prestola i odlaska u Svetu Goru Atonsku.

2. U mesecu septembru episkop Artemije je blagoslovio i otvorio jesewi ciklus duhovnih seminara koje organizuje Narodna i univerzitetska biblioteka u Pri„tini. Ove du„ekorisne skupove koji se u prostorijama biblioteke odr avaju svakog „etvrtka uve„e pose uje veliki broj pravoslavnih vernika iz Pri„tine, posebno studenata Pri„tinskog univerziteta.

3. Od 21. do 23. oktobra na gr„kom ostrvu Egini odr an je Me unarodni pravoslavni bogoslovski skup pod nazivom „Sveti

Nektarije duhovni, monaški i crkveni vođa. Na ovom skupu episkop Artemije je održao zapaženo predavanje na temu „Sveti Nektarije i ekumenizam“.

4. Manastir Visoki Dečani ove godine obnovio je izdavačku delatnost po kojoj je manastir bio poznat još u vreme srednjeg veka. Mlado dečansko bratstvo se odlučilo da prva knjiga bude posvećena Ktitoru manastira svetom Kraqu Stefanu Dečanskom, a druga, „Tumačenje svetog Jevanđelja po Mateju“ od blaženog Teofilakta ohridskog, koja bi trebala da bude temelj za dalja izdavanja i prevode svetootačke literature. Knjige su promovisane 14. novembra u Narodnoj i Univerzitetskoj biblioteci u Prištini, gde su o knjigama govorili episkop Artemije, iguman Teodosije i jeromonah Sava, koji je i poneo najviše i deo posla oko prevoda i pripreme ovih knjiga.

5. Profesor dr Radivoje Papović, rektor Prištinskog univerziteta organizovao je 22. novembra manifestaciju pod nazivom „Srpsko Trojstvo“ a povodom 650 godina Srpske Patrijaršije, proglašenja carstva i nastanka Dušanovog zakonika. Na ovoj manifestaciji su prisustvovali Wegova Svetost Patrijarh Pavle, episkop zvoničko-tuzlanski Vasilije i episkop raško-prizrenski Artemije kao i brojni predstavnici političkih i društvenih organizacija republike Srbije i republike Srpske. Tom prilikom je održana svečana akademija u sali Filološkog fakulteta. Profesor Papović se biranim rečima obratio prisutnim, dok je Patrijarh skupu uputio reči duhovne pouke i ohrabrenja za dalji nastavak rada na obeležavanje ovih značajnih jubileja. Ovu svečanost su svojim kulturnim programom uveličali hor Univerziteta u glumci Narodnog pozorišta iz Kruševca.

6. U Pećini je zalaganjem sveštenika i igumana manastira Visoki Dečani počeo ciklus duhovnih predavanja sredom uveče i nastava veronauke za decu nedeljom popodne. Prvo predavanje o postu i pokajanju održano je na prvi dan Božićnog posta 27. novembra episkop Artemije. Time je ujedno i prizvao božiji blagoslov na ovaj duhovni poduhvat.

O S T A L O

1. Ovogodišnju imendansku slavu Svetog Velikomučenika Artemija 2. oktobra, episkop Artemije proslavio je u manastiru Sopoćani okružen svojom duhovnom decom monasima i monahima iz svih kosovskometohijskih manastira.

2. Nakon manastirske slave u Crnoj Reci episkop Artemije je istog dana posetio i episkopa timočkog Justina da bi učestvovao u proslavi njegove krsne slave Svetog Arhanđela Mihajla.

3. Početak bo i nog posta episkop Artemije provodi obilaze i manastire svoje eparhije obavqaju i svetu tajnu ispovesti svoje duhovne dece radi pripreme za doček Hristovog Rođewa.

jero akon Justin (Jezdi)
isku,,enik Vojin Deli

SADRŽAJ

Umesto uvoda, Glas Otaca	3
--------------------------------	---

DOGMATIKA

Episkop Artemije, Aretologij	13
O. G. Kapsanis, Beseda o molitvi Gospodvoj	27
J. Majendorf, „Bog Sveti Duh“	45
Sv. Kirilio Jerusalinski, „Katiheze“	55

OGLEDI IZ KANONSKOG I CRKVENOG PRAVA

fieqko Kotoranin, „O pashaliji“	59
---------------------------------------	----

DUHOVNI ŽIVOT

Du„an Vasiqevi , Blagovest o dva ro ewa	79
Iz manastirskog mu„kog op„te iteqnog ustava	85

POLEMIKA

Jerej Branislav Peranovi , O sektama	111
--	-----

OSVRTI NA EKUMENIZAM

Ep. Artemije, Sveti Nektarije Eginski i wegov stav prema Ekumenizmu. Dodatak.	123
---	-----

BESEDE

Ep. Artemije, O bogatstvu i siroma„tvu	141
--	-----

P R I K A Z I

Du„an Vasiqevi „Novi svetiteqi ruskih katakombi“ 145

H R O N I K A

Jero . Justin, Hronika 153